

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 18. JANUARJA 1974

ŠTEVILKA: 2. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSZ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Družbeni načrt TOZD Talilnice in TOZD Valjarne za leto 1974

Ker bo borba za plan v letošnjem letu, tako v pogledu količin, asortimenta oziroma kvalitete, zniževanja proizvodnih stroškov in podobno, morala biti prisotna od prvega do zadnjega dne v letu, bomo poskušali v našem glasilu to problematiko še bolj pogosto in tekoče spremljati. Danes pričenjamo s serijo sestavkov o letošnjih planskih obveznostih temeljnih organizacij združenega dela in delovne organizacije Železarne z namenom, da ne bi bilo delavca, ki s tem ne bi bil seznanjen. Kot prva objavljamo družbeni plan TOZD Talilnice in TOZD Valjarne za leto 1974, medtem ko bomo ostale objavili v prihodnjih dveh številkah.

TOZD TALILNICE

Za določanje količine proizvodnje in normativov v obratih TOZD Talilnice, so upoštevani naslednji pogoji:

- koriščenje kapacitet
- koriščenje koledarskega časa in
- dosežki v devetih mesecih 1973.

PLAVŽ

Plavža bosta s proizvodnjo 152.000 ton grodlja zadostila potrebe SM jeklarne 68,5 odstotka. Po pro-

gramu bo plavž I od 18. marca do 21. aprila v velikem popravilu in bo zato proizvodnja grodlja za 6.000 ton manjša, kar je upoštevano v na-

črtu proizvodnje. Rudni vsip sestavljajo v glavnem železove rude bosanskega bazena. Aglomeracija bo izdelala 200.000 ton sintra, ki predstavlja 62,5 odstotka celotnega vsipa v plavže. Poraba vsipnega koksa je predvidena enako kakor za leto 1973, v poprečju devetih mesecev leta 1973 odstopa in je višja, vendar pa je možno z uporabo ustreznih surovin in normalnega obratovanja le doseči planirano količino.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Organizacijsko tehnični ukrepi pri vzdrževanju električnih motorjev kažejo spodbudne in trajne rezultate

Leta 1969 je bila obratu elektro vzdrževanje postavljena kot glavna naloga z neomejenim trajanjem, da sprejme ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe za znižanje okvar na elektromotorjih. Za izjemne ukrepe v tej smeri so govorili podatki:

Pri 6800 električnih motorjih, kolikor imamo vgrajenih na naših proizvodnih napravah, je leta 1968 imelo 2024 okvaro na navitju, okarakterizirano kot delno ali popolno pregorete. To pomeni, da je bil skoraj vsak tretji elektromotor v okvari ali skupno 30 odstotkov.

Za tako stanje smo ugotovili nekaj osnovnih vzrokov:

- motorji montažno slabo centrirani,
- rotorji motorjev masno slabo uravnoveženi,
- slabo organizirana preventiva, pregledi, mazanje, meritve,
- nepravilno dimenzionirani električni motorji,
- tokovno preobremenjevanje motorji.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Razgovor z direktorjem Kuncem ob predavanju o prihodnosti železarstva

Pred novim letom je bilo v organizaciji Društva inženirjev in tehnikov predavanje o razvoju železarstva v svetu v obdobju desetih let. O tem je govoril glavni direktor Železarne mag. dipl. inž. Peter Kunc, ki se je nedavno tega vrnil iz Brazilije, kjer je bil kongres metalurgov vsega sveta. V prvem delu predavanja je direktor Kunc z diagrami in številkami prikazal razmerja med deželami proizvajalkami jekla do leta 1985, pri tem pa poudaril, da bo trend proizvodnje jekla v Evropi, v odnosu do drugih dežel, zlasti dežel Latinske Amerike v relativnem upadanju. V drugem delu je z barvnimi diapozitivi pokazal brazilsko železarno Voltaredonde, samo mesto Brazilijo z vso njeno moderno arhitekturo in fantastično letoviško mesto Rio de Janeiro.

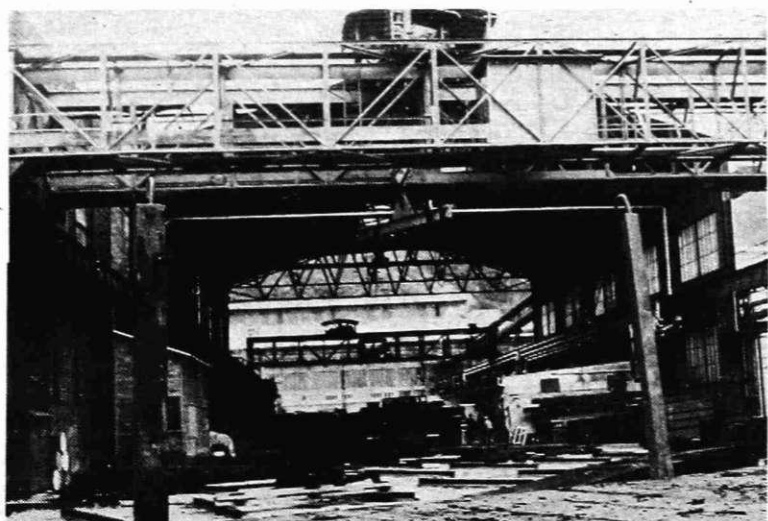
V zvezi s predavanjem me je zanimalo nekaj vprašanj in sem direktorja Petra Kunca zaprosil za odgovore:

Omenili ste, da igra v železarstvu veliko vlogo t. i. »human wear«, kar bi po naše med drugim pomenilo: prenos izkušenj starejših generacij med delovnim procesom na mlajše. Če je že ta »human wear« privilegij

dežel z razvito železarsko tradicijo (Evropa, Amerika, Japonska), zakaj je pričakovati v naslednjih desetih letih kljub temu počasnejše naraščanje proizvodnje jekla ob rapidnem naraščanju potrošnje?

»Evropa je prenasršena z industrijo, posebej težko. Energetskih virov: vode, nafte, zemeljskih plinov,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Skladišče za hladno oblikovane profile na Javorniku.

«Umrli je voditelj svetovnega komunizma, ljubezen in ponos mednarodnega proletariata»

Vladimir Lenin

V ponedeljek, 21. januarja, mineva petdeset let, ko je ob 18. uri 50 minut v Gorkah v štirinapetdesetem letu starosti umrl VLADIMIR ILJIČ ULJANOV — LENIN, ruski marksist, revolucionar, vodja svetovnega proletariata, osnovelec leninizma, ustanovitelj Komunistične partije Sovjetske zveze in organizator sovjetske države. Veliki francoski književnik Henri Barbusse je takrat zapisal: »Umrli je on, ki je bil utelešenje vse ruske revolucije, on, ki jo je sploščal v svoji glavi, jo pripravil, uresničil in rešil. LENIN, največji in v vsakem pogledu najčistejši tvorec v zgodovini; človek, ki je za ljudi storil več, nego kdor koli drug.«

Pred petdesetimi leti je umrl veliki voditelj, prijatelj in učitelj delavskega razreda, človek, ki je bil s svojo revolucionarno mislijo nenehno prisoten tudi v naprednem delavskem gibanju Slovenije in Jugoslavije, v naši ljudski revoluciji in ki je prisoten pri naši svojstveni izgradnji samoupravnega socializma. Lenin je namreč pogosto podčrtoval to kar je nas vodilo v samostojni poti izgradnje socializma, namreč, da marksizem ni nikakoli dogma, temveč vodilo za dejanja, da je marksistično teorijo treba voditi naprej in jo razvijati v vseh smereh. Poudarjal je, da je »nujno potrebno samostojno obdelati Marxovo teorijo, kajti ta teorija daje samo splošne vodilne teze, ki se v posameznosti uporabljajo drugače v Angliji, kakor v Franciji, drugače v Franciji kakor v Nemčiji, drugače v Nemčiji kakor v Rusiji«. Govoril je, da je treba znati uporabljati marksistično metodo raziskovanja za analize novih zgodovinskih pogojev in novega položaja. Govoril je, da sta znanje in visoka kulturna stopnja najmočnejše orožje delavskega razreda v boju za osvoboditev...

Lenin oborožen z vsem bogastvom človeškega znanja in kulture, ki je dovršeno obvladoval najmočnejše orožje delavskega razreda — revolucionarni marksizem, ne le, da je zaščitil in obnovil resnične Marxove in Engelseve nazore ter očistil marksistične ideje vsakovrstnih oportunističnih popačenj, je marksizem dalje razvil in ga dvignil na novo, višjo stopnjo ter postal tvorec leninizma. Vse svoje življenje je Lenin žrtvoval osvoboditvi delavcev in kmetov, za zgraditev socializma.

»Nikdar več ni po Marxu zgodovina velikega osvobodilnega gibanja proletariata dvignila na površje take gigantske postave, kakršne je bil naš pokojni voditelj, učitelj in prijatelj. Vse, kar je v proletariatu zares velikega in herojskega — neustrašen razum, železna, neuklonljiva, uporna, vse premagujoča volja, sveto sovraštvo, smrtno sovraštvo do suženjstva in zatiranja, revolucionarne strasti, ki premika gore, brezmejnja vera v ustvarjalne sile množic, velikanski organizacijski genij — vse to je našlo svoje veličastno utelešenje v Leninu, čigar ime je postalo simbol novega sveta od vzhoda do zahoda, od severa do juga.

Lenin je znal kot nihče opaziti veliko in malo, napovedati velikanske zgodovinske prelome, hkrati pa upoštevati ter izkoristiti vsako najmanjšo podrobnost; znal je, kadar je bilo potrebno, srdito napadati in, kadar je bilo potrebno, umikati se, da bi pripravil nov napad. Poznal ni nikakih okostenelih formul; nikakih slepil ni bilo na njegovih modrih, vsevidnih očeh. Zakaj bil je rojen voditelj proletarske armade, genij delavskega razreda.

Tako se je glasil del sporočila, s katerim je 22. januarja 1924 centralni komite Vseruske komunistične partije boljševikov, obvestil svoje člane in vse delovno ljudstvo o Lenini smrti.

Toda Lenin ni umrl, on živi s svojimi jasnimi mislimi, s svojo prodorno utemeljitvijo znanstvenega socializma in komunizma med komunisti in delavci vsega sveta. Z njegovimi idejami in mislimi — leninizmom, obogatena in oplemenitenjena Marxova in Engelseva teorija, postaja orožje v rokah vsak dan večjih množic delavskega razreda vsega sveta v boju za osvoboditev.

Nedvomno lahko letošnje leto označimo kot eno najpomembnejših v povojnem razvoju socialistične revolucije. Kot leto izrednih dogodkov in odločitev zgodovinsko pomembnih za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov. V vsakodnevni življenjski praksi se kaže prvi rezultat iz delavskih ustavnih dopolnil spremenenega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka v družbeni reprodukciji. Temeljne organizacije združenega dela, kot temeljne oblike združenega dela, v katerih delavci neposredno odločajo o dohodku in drugih vprašanih svojega družbenoekonomskega položaja, so naredile prve, nekatere krajše, druge daljše korake, pri vsebinskem uresničevanju ustavnih dopolnil. Smo tik pred sprejemom zvezne in republiških ustav, ki bodo na marčevskih skupščinskih volitvah dobile prve temelje za nadaljnje vsebinsko uresničevanje ustavnih dopolnil. Pred nami je tudi uresničitev druge kvalitete, ki jo prinašajo ustavna določila, družbeno dogovarjanje o financiranju splošne in skupne porabe.

Vse to v strnjanih besedah pomeni nadaljnjo krepitev samoupravnih socialističnih družbenih odnosov. Pomeni ustvarjanje takšnih družbenih razmer, ki bodo resnično zagotavljale vodilno družbeno vlogo delavskega razreda. Družbenih razmer, ki bodo omogočale delavcem v združenem delu, da bodo neposredno gospodarili s pogoji in rezultati svojega dela. Vse to pa v konkretnem jeziku povedano pomeni dosledno uresničevanje novih ustavnih določil, ki v sedanjem času pomenijo uresničitev v uvodu navedenih nalog. To se pravi uveljavljanje temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in delegatskega sistema.

Seveda pa se vsi ti pomembni dogodki in odločitve, ki hkrati pomenijo odgovorne naloge za vse subjektivne sile s komunisti na čelu, dialektično povezujejo tudi z vsemi drugimi nalogami iz gospodarske sfere. To je izpopolnjevanje gospodarskega sistema in stabilizacije gospodarstva ter zagotavljanje ustrezne rasti materialne proizvodnje, produktivnosti dela in stvarne rasti življenjske ravni delovnega človeka. Vzporedno s tem pa uveljavljanje načel delitve po delu in odpravljanje vzrokov in posledic socialnega razlikovanja ter utrjevanje socialne varnosti delovnega človeka.

V tem nemirnem stoletju, polnem nasprotij, kriz in vojnih spopadov pa bo zato, da obvarujemo pridobitve socialistične revolucije, hkrati potrebno krepiti narodnoobrambno sposobnost države na načelih splošnega ljudskega odpora. Na mednarodnem področju pa še naprej uveljavljati politiko neuvrščeniosti in miroljubne koeksistence, utrjevanje svetovnega miru in odstranjevanje žarišč mednarodnih spopadov.

Če smo v uvodu poudarili letošnje leto kot eno najpomembnejših v povojnem razvoju socialistične revolucije, potem moramo med letošnje zgodovinske pomembne dogodke prišteti tudi in predvsem republiške kongrese in deseti kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Najpomembnejši politični dogodek za ves delavski razred in vse delovne ljudi, ker imajo vsakokratni kongresi jugoslovanskih komunistov zgodovinski pomen. Na njih namreč sprejmejo najbolj poglobljeno oceno družbenih dogajanj in aktivnosti komunistov ter vseh subjektivnih sil v obdobju med obema kongresoma in določijo strategijo in taktiko pri graditvi samoupravnih socialističnih družb v naslednjem obdobju oziroma naložijo komunistom temeljne naloge za naslednje obdobje. Pri teh pa bodo, če izhajamo iz izhodišča za pripravo stališč in sklepov desetega kongresa, v ospredju zlasti te, ki smo jih v gornjem besedilu omenjali.

Predkongresne naloge komunistov

Poleg že omenjenih nalog pa bo med temeljnimi nalogami tudi utrjevanje družbene veljave, idejne enotnosti in organiziranosti Zveze komunistov z njeno globljo socialno in idejno preobrazbo, s krepitvijo njene povezanosti s socialno bazo, to je z delavskim razredom, posebno pa s temeljnimi sloji proizvodnih delavcev; povečanje njene politične učinkovitosti in njene navzočnosti v delovni in krajevni bazi, hkrati pa upoštevanje avtonomnega delovanja vseh drugih političnih in samoupravnih dejavnikov.

O mnogih od teh nalog je bilo govora posebno po 21. seji predsedstva ZKJ in pisma predsednika Tita ter izvršnega biroja predsedstva ZKJ ter za slovenske razmere na 29. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki imajo tudi zgodovinski pomen pri uresničevanju posameznih etap v dolgoročnih ciljih socialistične revolucije. Kongresi pa bodo o vseh vprašanih, o katerih smo doslej govorili, sprejeli stališča in sklepe in ustvarili idejno podlago za uspešno delovanje komunistov za naslednje obdobje.

Vsa ta zelo dinamična in za uresničevanje ciljev socialistične revolucije izredno pomembna in odgovorna dogajanja in odločitve, so dobile nedvomno svoj odraz tudi v aktivnosti in družbenem uveljavljanju komunistov v naši občini. V primerjavi s obdobjem pred pismom predsednika Tita, smo naredili določen premik v večjo aktivnost komunistov, ki jo ne gre presojati le po večjem številu sestankov, konferenc, sej, interesnih aktivov, novih organizacijah in novosprejetih članih, temveč po konkretnih rezultatih doseženih v pogledu obravnavanih nalog. Ti so tu, v ustanovljenih temeljnih organizacijah združenega dela, v oblikovanju samoupravnih interesnih skupnosti, v združevanju dela in dohodka, v stabilizacijskih prizadevanjih, večji idejni aktivnosti, zrelosti in podobno. Brez prisotnosti komunistov, kot najbolj naprednega dela delavskega razreda, kot vodilne politične sile v občini in družbi nasploh, teh rezultatov, vsaj v takem obsegu ne bi bilo. Seveda pa družbena veljava in politična učinkovitost komunistov ter njihova idejna enotnost v celoti v občini še daleč ni dosegla tistega stabilnega vzpona, tiste politične učinkovitosti, da bi vse te razvojne naloge še bolj učinkovito reševali in bolj dosledno odstranjevali še množico pojavov liberalizma in oportunizma, neaktivnosti, politične indiferentnosti in podobnega tako v vrstah Zveze komunistov kot v vseh sferah družbenega življenja in dela.

Poglejmo samo en podatek, ki opozarja, da je bilo v občini po zadnjem popisu lani od 1544 članov ZKJ, kar 772 brez kakršnekoli funkcije. Stanje se je sicer nekoliko popravilo, pa vendar nam ta podatek pove izredno veliko. V prenešenem smislu povedano, bi bili lahko rezultati družbenopolitičnega delovanja v občini še enkrat tolikšni, če bi aktivno delovali vsi člani ZKJ. V tem pogledu pa smo najbližji naredili še veliko premalo. Mislim namreč pri razvijanju in utrjevanju idejne zrelosti in enotnosti komunistov, kar pomeni tudi odstranjevanje iz vrst ZKJ vseh neaktivnih in za samoupravni razvoj socializma nezavzetih članov. Nadalje v pogledu večje učinkovitosti v krajevnih skupnostih in drugih družbenopolitičnih ter samoupravnih organizacijah, kar je nedvomno vzrok tudi v preje omenjeni neaktivnosti polovice članstva. Vse to pa je tudi posledica premajhne idejnovernovne aktivnosti, kulturnega in izobrazbenega razvoja in podobno.

Sedanje obdobje, ki smo ga označili kot izredno dinamično in pomembno za nadaljnji razvoj, z vsemi nalogami, vključno s pripravi na kongres ZKJ in ZKS, zahteva izredno odgovornost, idejno zrelost in aktivnost vseh komunistov in vseh naprednih sil. Komunisti se bodo v boju za nadaljnji razvoj samoupravnega socializma kalili in dvigali svoj ugled, v tem boju pa morajo iz vrst ZKJ odpasti vsi, ki vanje ne spadajo ob istočasnem sprejemanju novih članov, novih bojnikov za uresničitev socialistične revolucije.

Železarski globus

ARGENTINA

Železarski strokovnjaki v tej državi predvidevajo, da bo proizvod-

nja surovega jekla narasla v letu 1985 na 15 milij. ton. Poleg modernizacije obstoječih železarn računajo tudi na gradnjo dveh novih. Prva bo pričela obratovati leta 1980 z letno proizvodno zmogljivostjo 2,5 milij. ton surovega jekla.

Organizacijsko tehnični ukrepi

(Nadaljevanje s 1. strani)

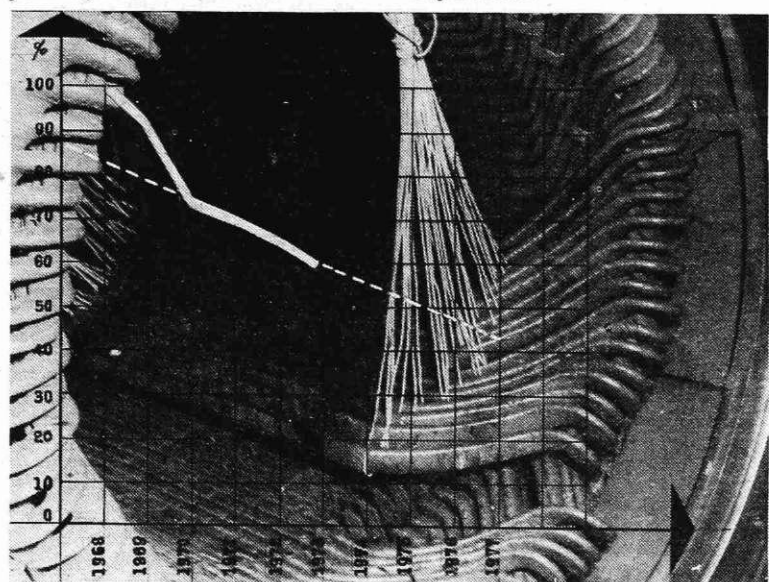
- slaba zaščita proti pregretju motorja,
- nepravilno rokovanje z napravami,
- dotrajani motorji,

— neurejena tehnična evidenca. Dovolj podatkov torej za inženirje in tehnike, ki imajo na skrbi elektro vzdrževanje naprav, za načrtovanje ukrepov. O uspešnosti dela govori tablica podatkov za polletno obdobje:

	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Število pregoret. motorjev	2024	1865	1483	1421	1365	1230
Odstotek v odnosu na vse motorje	29,8	27,4	12,8	20,8	20	18
% v odnosu na leto 1968	100	92,1	73,3	70,2	67,4	60,7

Številke zadnje vrste pogledimo še enkrat prikazane kot diagram, ki prikazuje statorsko navitje elektro-

motorja moči 520 kW, 985 vrtljajev, 5000 V in služi za pogon proge Ø 320 valjarni žice:

Začetni veliki skok v letih 1969 in 1970 se v naslednjih letih umiri. Krivulja je skorajda linearna in jo lahko z veliko sigurnostjo smatramo za trend, ki ga moremo dosegati naslednja štiri leta. Če ga moremo, potem ga tudi moramo. Ne dvomim, da bo kolektiv obrata elektrovzdrževanje to ugotovitev vzel kot nalogo in jo tudi izpolnil.

Upravičeno lahko sklepamo o rezultatu, ki bo tako dosežen leta 1977.

Okvaro na navitju bi imelo le še 43 odstotkov elektromotorjev od 2024 iz leta 1968. To še vedno pomeni, da bo imel tvorsten defekt poprečno vsak osmi motor ali skupno 870, kar znese 12,8 odstotkov od vseh elektromotorjev. Kdor bo pazliveje pre-

biral te ugotovitve, bo dobil občutek, da gre še vedno za izredno visoke številke. Res je. In če jih bo primerjal s podatki iz drugih železarn v Jugoslaviji, bo celo lahko sklepal, da znajo drugače bolje ravhati z motorji ali pa, da jih bolje vzdržujejo. Moram pojasniti, da podatke o številu pregorelih motorjev, odgovorni za to, zelo radi izkrivljajo, da prikazujejo boljše stanje kot v resnici je. Mi tega ne delamo. V statistiki so zajete vse, tudi majhne okvare na izolaciji statorskega ali rotorskega navitja. Zato ne gre za enakovredne podatke in jih med seboj ni mogoče primerjati.

Zanimiv je še pregled okvar na elektromotorjih za leto 1973 po področjih Železarne:

Odd.	VP	Jeklarne	V. Bela	V. Javk.	HVŽ	Jes. obr.	Skupaj
Št. okvar	93	154	246	404	122	211	1230
%	7,5	12,5	20,0	32,8	10,0	17,2	200

Eno tretjino vseh pregorelih na elektromotorjih je torej v valjarnah na Javorniku. Skoraj nezorana ledina za strokovno oseboje elektro vzdrževanja. Samo na transportnih valjarnah valjarnice 2400 je bilo v letu 1973 okoli 150 pregorelih elektromotorjev. To je področje, kjer v

letu 1973 nismo dosegli nobenega izboljšanja. Za to področje zaslužno grajo. Dovolj prostora torej za uresničitev predvidenega trenda znižanja pregorelih na električnih motorjih v letu 1974.

inž. M. N.

V letu 1973 izvedli 175 večdnevni in 397 enodnevni remontov

Za leto 1973 smo sprejeli plan remontov ob koncu leta 1972. Plan je bil izdelan na osnovi nakazanih potreb remontov v posameznih sektorjih oziroma današnjih TOZD. Skupno je bilo programiranih 221 večdnevni in 397 enodnevni remontov pa je bilo planiranih 458. Po posameznih TOZD so bili remontni razdeljeni in realizirani:

TOZD Tališnice:

V tej temeljni organizaciji združenega dela je bilo z letnim planom programiranih 87 večdnevni in 23 enodnevni remontov. Poleg tega je bilo v programu še 206 enodnevni remontov, to je takih remontov, ki trajajo manj kot 24 ur in se v določenih časovnih razdobljih ponavljajo.

V letu 1973 je bilo izvedenih 78 večdnevni in 178 enodnevni remontov, odloženih pa je bilo devet večdnevni. Po posameznih obratih nam analiza pokaže naslednjo sliko:

Plavžji: planirano 22 večdnevni remontov, izvedeno 15;

SM jeklarne: planirano 33 večdnevni remontov, izvedeno 35, odložena dva remonta. V tem obratu smo izvedli štiri remonte na SM pečeh več kot smo jih programirali;

Elektro jeklarne: planirano 13 večdnevni remontov, izvedeno 13; Livarna: Planirano pet remontov, izvedeni štiri;

Samotarna: planiranih petnajst remontov, izvedenih štirinajst.

TOZD Valjarne:

Z letnim planom je bilo načrtovanih skupaj 49 večdnevni in 252 enodnevni remontov.

Od programiranih remontov je bilo izvedenih 30 večdnevni in 219

enodnevni, odloženih je bilo 19 večdnevni remontov.

Po posameznih obratih izgleda takole:

Valjarna bluming: planiranih 23 večdnevni remontov, izvedenih 18;

Valjarna žice: planirani štiri remonte, izveden ni bil nobeden;

Valjarna debele pločevine: planiranih deset remontov, izvedenih osem;

Valjarna profilov Javornik: planiranih 12 remontov, izvedeni štiri.

TOZD Hladna predelava

V programu je bilo 85 večdnevni remontov, medtem ko enodnevni remontov v tej TOZD nismo programirali.

Od programiranih 85 večdnevni remontov je bilo izvedenih 33, odloženih pa šest remontov.

Po posameznih obratih smo realizirali:

Hladna valjarna in žičarna: planiranih 39 remontov, izvedenih 33, odloženih devet (odloženi remonte so bili predvsem na žerjavih);

Profilarna: planiranih sedem remontov, izvedeni trije, odloženi štiri;

Jeklovke: planiranih 20 remontov, izvedenih 14, odloženih šest;

Elektrodni: planiranih 19 remontov, izvedenih 14, odloženih pet;

Razgovor z direktorjem Kuncem...

(Nadaljevanje s 1. strani)

premoga iz dneva v dan primanjkuje, črna metalurgija tako že išče svoje težišče na drugih kontinentih: Južna Amerika, Afrika, Avstralija, tam so še energetski viri in neizkorišteni rudni bazeni. In še nekaj je zelo pereče. To je onesnaževanje okolja. Na pobudo konference o zaščiti narave in okolja lani v Helsinkih, je bilo vnešenih nekaj sprememb v programu svetovnega kongresa metalurgov v Braziliji. Tam so odločili, da se bodo velike koncentracije bazne industrije preselili v tiste predele sveta, kjer bi čim manj ogrozile prekomerno zastrupljanje narave. Prav pri »human wear-u« med drugim naletimo na odnos, kako vrednotiti človekov prostor (zrak, vodo, favno...), ki pogojuje njegov obstoj in od katerega zavisi njegovo nadaljnje delo. No, »human wear« pomeni tudi odnos med proizvodnjo (ki je ponekod povsem avtomatizirana) in človekom. Slednji sam postane avtomat, vsled enakomernih, enoličnih delovnih operacij, ki jih zahteva proizvodni proces. To je rana civilizacije, ki že dalj časa, vse pogostejše, zaskrbljujoče najeda visoko razvite države.

Kaj teži jugoslovansko železarstvo?

»Bazična industrija se v vsem načrtuje dolgoročno, pri nas se razvija po kratkoročnih planih! In ne samo to! Z vsakim novim direktorjem, delavskim svetom, upravnim organom in izvršnim organom oblasti, se spreminja koncept razvoja posamezne dejavnosti, železarstvo enostavno tega ne prenese. Za eno tono na novo postavljene zmogljivosti železarn porabimo dvakratno vsoto denarja, kot je poprečje v svetu. Potem so tu še druge zavori: gradimo majhne agregate (drago vzdrževanje — neekonomičnost), težimo v finalizacijo (ki ni vedno najboljši izhod), vsled kratkoročne gospodarske politike se kaj kmalu znajdemo ob pomanjkanju obratnih in osnovnih sredstev, česte spremembe carinskih in drugih zveznih predpisov, zakonov in določb onemogočajo nemoten uvoz in prodajo, kar ustvarja neupiranje domačih in tujih poslovnih partnerjev... Koncept, da mora imeti vsaka republika svojo bazično industrijo pri nas ne ustreza niti geografskim niti ekonomskim pogojem, kvečjemu zgodovinski (koncept samostojnosti republik), koliko je to upravičljivo, je pregledaj govoriti. Graditi železarne, kjer ni rud, ne energetskih virov, oziroma vzdrževati tako velike objekte, je veliko družbeno breme in ne navsezadnje posameznika, ki mora v taki ali drugačni obliki plačevati svoj »davek« iz lastnega žepa.

Cemu bi morali v bodoče posvetiti največ pozornosti v slovenskem železarstvu in na kaj bi morali posebej skrbeti v naši železarni?

»Pereče je vprašanje: kako uskladiti potrošnjo in proizvodnjo v slovenskih železarnah. Železarne so v večji meri odvisne od uvoza, zlasti pri uveljavljanju proizvodnega procesa predelave. Iz leta v leto narašča potrošnja po izdelkih hladne predelave (od različnih vrst pločevin, hladno oblikovanih profilov), elektro, žebeljev do bodoče žice, itd.), ki zahtevajo specialno vrsto jekel in s tem modernih naprav (elektro peči), ki omogočajo proizvodnjo le- teh.

Tu je še vprašanje energije. V preteklem letu smo na lastni koži občutili, kaj se pravi pomanjkanje energije, to je vsekakor širši gospodarski problem, ki pa se že rešuje na pristojnih forumih.

Usmeritev naše železarne je prehod iz povsem železarskega kompleksa na kovinsko-predelovalni kompleks in na proizvodnjo surovega jekla do 500.000 ton. Ravno geografski in ekonomski činitelji prepričujejo, da bi Železarna delovala izključno na proizvodnji jekla. Plavž, martinovke, bodo prej ali slej morale jemati slovo.

Trenutna skrb naše železarne je torej v postopnem prehodu na predelovalno industrijo, le to bo Železarno ohranilo in ji odprlo nove možnosti razvoja.

Tomaž Iskra

Željarna v letu 1973 ni imela planiranih remontov.

Iz analize je razvidno, da letnega programa remontov nismo v celoti uresničili. To ni posledica slabega načrtovanja, kot odstopanja od plana zaradi potreb v proizvodnji in zaradi tega, ker se na nekaterih proizvodnih napravah niso pokazale potrebe po remontu.

Skupno je bilo od programiranih večdnevni remontov po letnem planu izvedenih 175 ali 79,18 %, enodnevni pa 397 ali 87,7 odstotkov.

Družbeni načrt TOZD Talilnice in TOZD Valjarne za leto 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

Primerjava dosežene proizvodnje od 1970 dalje:

	1970	1971	1972	1973	Plan 1974
Grodelj ton	121.652	134.315	141.882	149.539	152.000

Razvidno je, da količinska proizvodnja raste, kar je pogojeno z izboljšavami tehnološkega postopka (čiščenje in predelava železovih rud), vsekakor pa tudi boljšega dela, to je boljše discipline in zavesti zaposlenih. Posebno postavko predstavlja odpadki v proizvodnji, to je plavžna žlindra, ki je predelana v žlindrino volno — topolna izolacija — iskan gradbeni material, granulirana žlindra pa je sestavni del vložka v cementarnah. Zato bi bilo potrebno čimveč žlindre predelati in odprodati, s čimer se znižajo stroški proizvodnje grodelja.

JEKLARNA — SM PEČI

Proizvodnja 320.000 ton surovega jekla predstavlja 61,2 odstotka vseh potreb za predelavo v železarni. Poleg domačega elektro jekla, je v programu nakup bodisi surovega jekla ali že polizdelka. Martinarna bo obratovala stalno s štirimi pečmi. Količino bo mogoče doseči v normalnih obratovalnih pogojih, z upoštevanjem rekonstruirane peči št. 6, z redno oskrbo z ustreznimi surovinami planiranim izkoriščanjem koledarskega časa in posebno še s pravočasno opravljenimi velikimi popravili peči. Enakovredno tem pogojem pa bodo seveda svoj delež morali doprinesti tudi primerno sposobni in disciplinirani delavci. Proizvodnja SM jekla v zadnjih štirih letih narašča postopoma:

vočasno opravljenimi velikimi popravili peči. Enakovredno tem pogojem pa bodo seveda svoj delež morali doprinesti tudi primerno sposobni in disciplinirani delavci. Proizvodnja SM jekla v zadnjih štirih letih narašča postopoma:

	1970	1971	1972	1973	Plan 1974
Ton	302.103	303.835	309.075	315.848	320.000

Planirana količina, ki je vsa leta ista kakor za leto 1974, iz utemeljenih in opravičljivih razlogov ni bila dosežena. Pričakujemo, da v tem letu bo. Razmerje kovinskega vložka na osnovi predvidenih možnosti:

- surovo železo 55,0 odstotka
- staro železo 42,5 odstotka
- Fe in rude 2,5 odstotka

Razlika med proizvodnjo surovega železa iz železarne Jesenice in dejanske potrebe SM jeklarne, se bo izravnavala z nabavo surovega železa v železarni Smederevo. Ravno tako bo potrebno oskrbeti 56 odstotkov celotne potrebe starega železa pri zunanjih dobaviteljih.

Spričo bistveno neispremenjenega asortimenta proizvodnje so normalni za kovinske in nekovinske dodatke, ter za pomožni izdelovalni material za leto 1974 določeni na osnovi porabe devetih mesecev v letu 1973.

JEKLARNA — EL. PEČI:

V normalnih pogojih v elektropečeh proizvedejo 175.000 ton ogljikovega in legiranega jekla (ASEA in ELECTROMELT 170.000 ton, BBC 5.000 ton).

Proizvodnja v zadnjih štirih letih in zastoji v odstotku na koledarski čas:

	1970	1971	1972	1973	Plan 1974
Ton	136.954	199.299	162.006	154.084	175.000
%	10,6	8,6	5,7	11,1	

Vzroke za nižjo proizvodnjo oziroma za nedoseganje planiranih količin moramo iskati v številnih zastojih zaradi elektromehanskih okvar, redukcije električne energije in delno v grafitnih elektrodah neustrezne kvalitete.

Zastoji v takem obsegu onemogočajo tudi sicer dobro organizacijo dela in s tem seveda proizvodnje. Za razliko prejšnjih let, bo polovica leta 1974 BBC peč obratovala v dveh izmenah in izdelovala pretežno visoko legirana jekla.

Normativni porabe vložnih in pomožnih materialov temelje, z upoštevanjem večje količine legiranega jekla, na porabi v času januar—september preteklega leta. Zaskrbljujoča je situacija na trgu starega železa, katerega je za potrebe elektro

leza, katerega je za potrebe elektropečeh za zunanjo trga potrebno oskrbeti kar okrog 60 odstotkov celotne potrebne količine. V normalnih obratovalnih pogojih brez redukcije električne energije in z dobriimi grafitnimi elektrodami — je ob dobri organizaciji dela pričakovati uspeh in izdelavo predvidene količine surovega elektro jekla.

LIVARNE

Jeklo livarna ima letno obvezo 1.600 ton odlitkov, od tega 600 ton za prodajo in kovinolitarna 60 ton odlitkov barvastih kovin za lastne potrebe, skupna obveza livarne je 1.660 ton.

Proizvodnja v zadnjih štirih letih:

	1970	1971	1972	1973	Plan 1974
Jekloliv. ton	1419	1.613	1.676	1.700	1.600
Kovinolit. ton	99	81	70	65	60

Jeklolivarna v danih možnostih stalno presega planirane količine in bi v boljših pogojih lahko izdelala še več. Po ugotovitvi obratovodstva je potrebno le razširiti sedanjí utesnjeni prostor obrata in postaviti ustrezen žarilno peč. Zanimanje za jeklene odlitke je veliko. Po sedanjih kalkulacijah in veljavnih prodajnih cenah, vse v poprečju, bi bilo povečanje proizvodnje zelo zanimivo, in uspešno.

Kovinolitarna v sedanjih možnostih brez težav zadošča potrebam v Železarni.

ŠAMOTARNA

Skupna letna obveznost šamotarne je 17.000 ton, od tega 12.600 ton šamotne opeke, 900 ton DINAS opeke in 3.500 ton mas mokrih in suhih. Od skupne količine 14.000 ton za lastno porabo — predvsem jeklarne — in 3.000 ton za prodajo.

Vložek sestavljajo pretežno domače surovine. Izplen je načrtovan 86,0 odstotka.

Proizvodnja v zadnjih štirih letih upada, zaradi spremembe porabe v jeklarni in zaradi iztrošenosti naprav. Problem je tudi delovna sila. Proizvodnja v letih:

	1970	1971	1972	1973	Plan 1974
Skupno ton	19.159	17.582	16.525	16.491	17.000

Šamotarna doslej kljub težkim obratovnim pogojem, kjer močno vplivajo tudi vremenske prilike (zunanja skladišča), zastarelost naprav in nenehno problematična delovna sila, zadošča potrebam jeklarne kot glavnega porabnika ognjevzdržnega materiala.

Obrati TOZD TALILNIC so pogosto odvisni od zunanjih faktorjev — dobaviteljev surovin, energije in uslug vzdrževanja. Zaradi tega mora biti skrb za vse to stalno prisotna, ker le z ustreznim sodelovanjem vseh udeležencev je pričakovati izpolnitev načrtovanih obveznosti.

TOZD VALJARNE

Proizvodnja

V letu 1973 je bila v TOZD Valjarne dosežena in za leto 1974 planirana naslednja skupna in blagovna proizvodnja:

Obrat	Doseženo 1973, t		Plan 1974, t	
	Skupna	Blagovna	Skupna	Blagovna
Bluming valjarna	418.046	12.710	423.700	14.400
Štekel valjarna	107.274	69.873	123.000	74.600
Valjarna 2400	92.814	91.383	98.000	98.000
Valjarna žice	114.869	42.210	112.280	37.150
Profilna valjarna	34.297	2.853	32.260	3.800
Skupaj	766.672	219.051	789.190	227.950

Iz tabele je razvidno, da smo v nekaterih obratih v lanskem letu proizvedli manj kot smo letos planirali, v nekaterih pa tudi več. Bluming valjarna ima letos za 5654 ton višje planirano skupno proizvodnjo kot smo jo lani dosegli. Vendar ne smemo pozabiti, da smo v tem obratu izgubili v letu 1973 dobrih 10.000 ton proizvodnje zaradi redukcij električne energije. Poleg tega pa je treba k tej številki prišteti še izpad približno 2.000 ton zaradi čakanja na temperaturo. Ta je bil zaradi zakladijanja mrzlega vložka, ker v času redukcije električne energije ni bilo vročih blokov iz elektro jeklarne. Ugodno pa je vplivala v preteklem letu na doseženo proizvodnjo rezultat nabava 6.500 ton slabov v ČSSR, za katere letos ne vemo, če jih bomo dobili. Zato bo planirano skupno proizvodnjo, seveda ob normalni situaciji z električno energijo in ob primernem prizadevanju vsega kolektiva, možno doseči. Izpolnitev plana blagovne proizvodnje ob zadostnem vložku ne bi smela biti problematična.

Na štekel valjarni doseganje planirane skupne in blagovne proizvodnje ni povezano z vprašanjem proizvodne zmogljivosti. Važna je samo usmeritev zadostnih količin vložka preko tega proizvodnega agregata. Na to pa vpliva predvsem situacija

v zvezi z nabavo toplo valjanih trakov za potrebe hladne valjarne od drugod. Če teh trakov ne bomo nabavili planirano količino, jih bomo več valjali doma in obratno.

V valjarni 2400 smo imeli v letu 1973 vrsto težav, ki so vplivale na nižjo proizvodnjo (občasno pomanjkanje vložka, butana, električne energije in uvajanje proizvodnje novih kvalitet mikrolegiranih jekel). Računamo, da teh težav v tako veliki meri letos ne bo in zato obstajajo realne možnosti za doseganje planirane proizvodnje.

Valjarna žice je lani proizvedla več kot smo planirali. V valjarni v novembru 1973 nismo izvedli sicer planiranega remonta. Zaradi redukcije električne energije smo izgubili skoraj toliko proizvodnje kot smo jo z odpadnim remontom pridobili. Letos je v mesecu aprilu predviden remont. Ob normalnem poteku obratovanja pa lahko računamo, da bomo dosegli planirano skupno in blagovno proizvodnjo. Posebno še, ker bomo z remontom v mesecu aprilu odpravili zastoje zaradi okvar na ogrevni peči, ki smo jih imeli lani kar precej.

Profilne valjarne proizvajajo skoraj izključno vložek za potrebe jeklovka in zato z doseganjem planirane skupne in blagovne proizvodnje ne bi smelo biti težav.

Kvalitetni asortiment

Vrsta jekla	Plan 1973,	Plan 1974, t
NAV (navadno jeklo)	29.120	25.875
KC (kvalitetno ogljikov)	262.090	255.830
KNL (kval. nizko legirano)	56.045	50.685
PC (plemenito ogljikovo)	50.180	54.700
PNL 4 (plem. nizko leg.)	19.185	24.260
PNL 5 (plem. nizko leg.)	7.105	9.015
PVL (plem. visoko leg.)	1.555	3.340
Skupaj	425.280	423.700

Razpredelnica prikazuje plan kvaliteta asortimenta polproizvodov, ki jih valja bluming valjarna kot vložek za ostale valjarne v letu 1973 in 1974, medtem ko za leto 1973 še ni na razpolago podatkov o izvrševanju plana. Številke kažejo, da smo letos planirali manj navadnejših kvalitet jekel in več zahtevnejših kvalitet kot v letu 1973. To pa pomeni tudi višjo prodajno ceno in večjo finančno realizacijo. Istočasno pa to zahteva tudi bolj skrbno delo, spoštovanje zahtevnejših regulativov in več tehnološke discipline. Le tako bomo uspeli izpolniti planirano proizvodnjo ne samo v tonah, temveč tudi glede na zahtevnejši proizvodni asortiment.

Proizvodni stroški

Plana proizvodnih stroškov sicer še nimamo, vendar dobro vemo, kam bo treba usmeriti naše napore, da bomo tudi na tem varčnem področju čim bolj uspešni.

V valjarnah predstavlja preko 80 odstotkov proizvodnih stroškov vložek. Če bomo tudi v letošnjem letu uspešno nadaljevali borbo za izboljšanje izplena, potem bomo pri proizvodnih stroških napravili velik korak naprej. Tu je skritega še precej denarja. Zato je to naloga tako vodilnih kakor tudi proizvodnih delavcev. Prvi iščejo tehnološke poti za izboljšanje izplena, drugi pa jih z doslednim izpolnjevanjem predpisanih regulativov tudi v praksi dosežejo.

Tudi predelovalnih stroškov ne bomo smeli zanemariti. Posebno še, ker cene energije, raznega materiala in uslug stalno naraščajo. Na tem področju lahko vodilni in proizvodni delavci napravijo veliko. Pri tem je še posebno važno, da so proizvodni delavci o tistih proizvodnih stroških, na katere imajo direkten vpliv tekoče in izčrpno informirani.

Čestitamo

Na I. stopnji Visoke ekonomske komercialne šole v Mariboru je diplomiral delavec oddelka za uvoz Vinko ALIČ in si s tem pridobil strokovni naslov ekonomist. Čestitamo!

dohodek, osebni dohodek dohodka in tako naprej. Če dosegli planiranih količin pro- nje, predvidenega asortimenta, škov in realizacije, potem bodo ostali rezultati nižji.

Železarski globus

AVSTRALIJA

Peta celina spada z ozirom na rudna bogastva med najbogatейše na svetu. Danes cenijo zaloge železove rude na 20 milijard ton, boksita štiri milijarde ton, črnega premoga sedem milijard in rjavega premoga na deset milijard ton. Računajo, da bodo z nadaljnjimi geološkimi raziskavami te zaloge še povečali.

BRAZILIJA

V bližini mesta Juiz de Fora, v zvezni državi Minas Gerais, bodo zgradili novo železarno z letno proizvodnjo 1,2 milijona ton ploščatih proizvodov. Japonska železarska družba Mitsui bo sodelovala pri izdelavi projekta in bo tudi nudila tehnično pomoč.

JAPONSKA

Železarski družbi Nippon Steel Co. in Kawasaki Steel Co. bosta sodelovali pri širjenju in modernizaciji železarske industrije v Južni Koreji. Poleg tega nameravajo v tej državi z japonsko pomočjo zgraditi tudi novo železarno z letno zmogljivostjo 5 milij. ton surovega jekla.

PERU

V bližini mesta Nasca bodo zgradili novo železarno z letno proizvodno zmogljivostjo štiri milijone ton surovega jekla. Tehnično pomoč bo pri tem nudilo sovjetsko tehnično izvozno podjetje Tiajpromexport.

Sovjetsko državno podjetje Tiajpromexport izdeluje študije za graditev nove železarne v perujskem mestu Nazca. V prvi fazi bodo investirali 375 milij. dolarjev. S tem denarjem bodo zgradili plavž, LD konverterje in napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Letna proizvodna zmogljivost te železarne bo 2,2 milij. ton surovega jekla.

SOVJETSKA ZVEZA

Zahodnonemško podjetje Demag AG iz Duisburga bo dobavilo sovjetski železarni v Novolipecku napravo za kontinuirano vlivanje jeklov in dvema žilama. Njena letna proizvodna zmogljivost bo dva milijona ton slabov.

TURČIJA

V preteklem letu so predali prometu nov most preko Bosporja. Za njegovo gradnjo so porabili poleg drugega materiala tudi 16.000 ton različnega konstrukcijskega jekla in 30.000 kilometrov jeklene žice.

MEHIKA

Na pacifiški obali je pričela obratovati nova naprava za proizvodnjo peletov. Njena letna proizvodna zmogljivost je 2 milij. ton. Dobavilo jo je zahodnonemško podjetje Lurgi iz Frankfurta. Kot surovinska osnova služi koncentrat magnetne železove rude iz rudnika oddaljenega 15 kilometrov.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 21. 1.	MOLAN IVAN	ZUPAN MIRKO
TOREK — 22. 1. 1974	MLAKAR FLORIJA	ROZMAN JANEZ
SREDA — 23. 1.	ULČAR MARJAN	FALETIČ JANEZ, inž.
ČETRTEK — 24. 1.	POGAČAR KAREL	KAVČIČ EDO
PETEK — 25. 1.	VARLALOJZ	TUMA SLAVKO
SOBOTA — 26. 1.	TRONTELJ MARJAN	RAVNİK JOŽE
NEDELJA — 27. 1.	GMAJNAR JANEZ	GASSER FRANC, dipl. inž.

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je 314, vezni telefon 410. Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00—18.00 ure, nočni pa od 18.00—6.00 ure.

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00—18.00 ure, nočni pa od 18.00—6.00 ure.

Predaja poslov se izvede v sobi dežurnega št. 8 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 21. do 26. januarja

Dopoldan: dr. Andrej Hribnik in dr. Stanka Šemrov Novak
Popoldan: dr. Aleksander Rjazancev.
V soboto, 26. januarja samo dopoldan: dr. Stanka Šemrov Novak

Zobna ambulanta:
Dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
Popoldan: terapevt Viktor Stražisar
V soboto, 26. januarja samo dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej

Ordinacijski čas dopoldan od 6. do 13. ure, popoldan od 13.30 do 18. ure. V soboto od 6.30 do 13. ure.

Obbolele sodelavce prosimo, da po možnosti koristijo dopoldanski čas za zdravniške preglede, ker v popoldanskem času ordinira samo en zdravnik.

Samoupravni organi v preteklem tednu

4. seja odbora samoupravne delavske kontrole Železarne

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Franci Fon je v petek, 11. februarja sklical četrto sejo odbora, na kateri so obravnavali naslednja vprašanja:

1. Analizirali so kamionske prevoze v Železarni v času od 1. januarja do 30. novembra 1973 ter sprejeli naslednja stališča in priporočila:

— Kljub temu, da je delovna enota transport ena od servisnih dejavnosti v Železarni, je nujno, da se naprej prizadeva za čimboljši izkoristek prevoznih sredstev in za čim boljše ekonomičnost prevozov.

— Obrati naj bi se v bodoče bolj točno pridrževali naročilnih rokov za kamione, potrebe pa je treba javljati najkasneje do 12. ure dan prej, drugače ne bodo mogli dobiti zaprosenega prevoza, razen v dokazanih nujnih primerih.

— Prevoznice lahko podpisujejo le delavci, ki so za to zadolženi. Prevoznice pa morajo vsebovati natančne in resnične podatke, kaj in koliko časa je kamion prevažal in kakšne usluge je še nudil. Memi so, da bo treba proti kršilec tega reda ukrepati.

— Delavci pooblašeni za podpisovanje prevoznice morajo skrbeti tudi za najboljše in najhitreje natovarjanje in raztovarjanje.

— Predlagali so, da bi se tudi v bodoče povečeval prevoz z lastnimi kamioni in jih bo verjetno zato treba nabaviti še več, ker je za Železarno to cenejše. Dokler to ne bo urejeno, naj razmerje med privatnimi in prevozniki družbenega sektorja ostane takšno kakršno je sedaj.

— Obravnavano analizo bodo posredovali skupaj s temi stališči tudi delavskim svetom TOZD in skupnim službam s priporočilom, da gradivo obravnavajo in sprejmejo potrebne ukrepe.

2. Vzeli so na znanje poročilo o uporabi sredstev sklada skupne porabe in k temu poročilu niso imeli pripomb.

8. seja odbora za dohodek in nagrajevanje pri DSŽ

Na 8. seji odbora za dohodek in nagrajevanje pri delavskem svetu Železarne, ki jo je predsednik odbora inž. Lado Podlipnik sklical v četrtek, 10. januarja, so na dnevnem redu imeli običajna vprašanja in sicer:

1. Pregledali so sklepe zadnje seje in za nekaj sej nazaj ter ugotovili, da so sklepi zadnje seje izvedeni, nekaj sklepov prejšnjih sej pa je še v izvajanju, ker so bolj dolgoročnega značaja.

2. Obravnavali so oblikovane osebne dohodke v decembru minulega leta in ugotovili, da so glede na uspehe proizvodnje, finančni rezultat in porabljen čas primerni. Le štirim obratom so odobrili popravke odstotka stimulacije za operativni program, ker so bili razlogi upravičeni in zlasti zaradi redukcije električne energije.

Oddelku za študij dela in časa so

3. Prav tako so vzeli na znanje poročilo o stanovanjski problematiki. Pripomb k poročilu sicer niso imeli, menili pa so, da bo treba pri prvi naslednji objavi prednostne liste prosilcev stanovanj, objaviti tudi sistem točkovanja, po katerem je prednostna lista sestavljena.

4. Sklenili so, da bodo na naslednji seji, ki bo predvidoma okrog 20. februarja letos, obravnavali problematiko vzdrževanja, zlasti odnos do proizvodnih sredstev. Naročili so, da se pravočasno pripravi analiza v zvezi s tem.

naročili, da do naslednje seje, ki bo še ta mesec, pripravi analizo gibanja učinkov v obratih in skupnih službah, ki mora biti še posebej podrobna tam, kjer so večja odstopanja.

3. Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za november minulega leta. K analizi niso imeli pripomb.

4. Vzeli so na znanje tudi pojasnilo obratovodstva hladne valjarne v zvezi s pripombami prejšnje seje odbora in informacijo o najvišjem izplačanem osebnem dohodku. Tudi k tem dvem informacijam niso imeli pripomb.

in amortizacijskih zamenjav po TOZD in potrdil pogoje in izbor dobaviteljev opreme za hladno valjarstvo ter znesek in pogoje za inozemski kredit.

— DS je poslušal poročilo direktorja TOZD in odbora za gospodarstvo o predlogu za in proti rekonstrukciji šamotarne. DS naroča obratovodstvu šamotarne martinarne in elektro jeklarne, da do ene naslednjih sej pripravijo mnenje na predlog.

— DS sprejme predlagano sistematizacijo in organizacijo vodstva talilnic: direktor, tajnica, kadrovik, varnostni inženir, strokovni sodelavec.

Delavski svet je sprejel tudi nekaj drugih kadrovskih sprememb in naročil obratovodstvu plavža, da naj predloži do naslednje seje obrazložitve o 35 odstotni zaposlenosti delavcev v kamnolomu Trebež, kar je ugotovitev oddelka za študij dela in časa pri SEOP.

— DS je vzel na znanje poročilo komisij in odborov v letu 1973. Za uspešno rekonstrukcijo šeste SM peči daje DS TOZD Talilnic pismeno pohvalo organizatorjem rekonstrukcije: Antonu Tepinu, sektor novogradnje, Jožetu Kusu iz Vatrostalne in Petru Kunčiču iz Hidromontaže, gradbišče Jesenice. Priznanje izrekamo zato, ker so po obsegu opravili več dela kot drugi udeleženci.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

6. seja delavskega sveta

Delavski svet je na seji, dne 28. decembra sprejel gospodarski načrt TOZD za leto 1974, kateri vsebuje vse programske zahteve vzdrževalnih, energetskih in transportnih obratov, da s svojim delom omogočijo načrtovano proizvodnjo v proizvodnih obratih.

Gospodarski načrt TOZD vzdrževanje, energije in transporta vsebuje:

— plane remontov in izdelavnih ur za grupo vzdrževanje;

— plane prevozov v lokomotivskih in kamionskih urah za grupo transport;

— plane nakupa, proizvodnje in porabe energetskih medijev za grupo energije;

— plan zaposlenih in osebnega dohodka;

— plan prostih sobot v letu 1974.

Delavski svet je bil mnenja, da je gospodarski načrt realen in izvedljiv ob prizadevanju celotnega kolektiva TOZD. Na osnovi gospodarskega načrta bodo obrati v mesecu januarju izdelali svoje akcijske programe.

Nadalje je delavski svet sprejel predlog delitve sredstev in deleža TOZD-VET pri skupnih sredstvih amortizacije za leto 1974 z 21,1 odstotkom ali 5.350,00 din razpoložljivih sredstev.

Potrjen je bil tudi predlog delitve sredstev za investicijsko vzdrževanje, ki znaša za TOZD-VET 24,7 odstotka oziroma razpoložljivim deležem 3.690.000 din.

Na predlog vodstva energije in odbora za gospodarstvo je DS odobril nadaljnjo dobavo oziroma prodajo energetskih medijev (elektrike, pare) zunanjim naročnikom po v ta namen sklenjenih pogodbah in veljavni cenah. Šahovskemu društvu, Žičnici Kres in Posebni osnovni šoli Jesenice pa je dobavo elektrike oziroma pare odobril brezplačno.

Delavski svet je bil soglasen s predlogom sektorja novogradenj za najemanje kredita za izgradnjo hladne valjarne po osnovnih pogojih in sicer za nabavo opreme, rezervnih delov in servisnih uslug od izbranih ameriških firm. Na seji so potrdili tudi sistemizacijo vodstva TOZD, kjer se pri direktorju TOZD organizira poleg delovnih mest tajnice, kadrovika in varnostnega inženirja tehnični inšpektorat z enajstimi delovnimi mesti. Poleg tega normativa je DS potrdil tudi dogovorjene principe organizacije TOZD:

— da se funkcija varstva pri delu in kadrovska funkcija prenese v TOZD,

— da se organizira tehnični inšpektorat neposredno pri vodstvu TOZD,

— da se centralna priprava dela vzdrževanja organizira pri vodstvu vzdrževanja,

— da ostane vzdrževanje centralizirano po obstoječem in veljavnem sistemu in da se v okviru obratovodstev proizvodnih obratov prenese funkcija asistenta za vzdrževanje,

— da se zaradi obsežnosti in pomembnosti vzdrževanja, energije in transporta na nivoju teh dejavnosti obdržijo vodstva grup obratov.

Govorili so tudi o organizaciji kanton in malic ter priporočili, da se pristopi k tehnično in higiensko boljši ureditvi kanton in da se organizira redna kontrola kvalitete hrane in organizacije delitve. DS je tudi sprejel ugotovitveni sklep o zaključkih razprav, sprejemu in volitvah na zborih TOZD, za sprejetje statuta,

ki je bil potrjen z 72 odstotki glasov zaposlenih v TOZD. Dodatek k temeljnemu samoupravnemu sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarne in izvolitev podpisnikov je bil sprejet z 72 odstotki glasov. Delegata za člana delavskega sveta Slovenskih železarn sta bila izvoljena s 73 odstotki glasov. V nadaljevanju je DS še potrdil preimenovanje delovnega mesta v obratu elektro-toplotna energija in ustanovil novo samoupravno delovno skupino v obratu RTA.

Ob sklepu seje so člani DS razpravljali in rešili ugovore sodelavcev na zasedbo objavljenih delovnih mest in ugovor sodelavca na sklep komisije za kršitve delovnih dolžnosti.

3. seja odbora za nagrajevanje

Odbor za nagrajevanje pri TOZD-VET je imel dne 20. decembra svojo 3. redno sejo na kateri so pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje, govorili o problematiki nagrajevanja v strojnih delavnicah in strugarni valjev ter potrdili predlog za stimulacijski dodatek.

Odbor je ugotovil, da so bili vsi sklepi sprejeti na zadnji seji realizirani. Zaradi lažjega dela odbora pri odobravanju stimulacijskih dodatkov, je odbor predpisal način izstavljanja predlogov in odobril nekaj stimulacijskih dodatkov. Nadalje je odbor obravnaval tudi nizke osebne dohodke v strojnih delavnicah in strugarni valjev ter ugotovil, da je potrebno za ureditev le-teh nekaj ukreniti. Zato je sklenil, da se uvede korekturni koeficient za obstoječo normo, ki naj velja od 1. 12. 1973 dalje ter ob koncu sprejel sklep, da se po treh mesecih izdela analiza osebnih dohodkov po normah s korekturnim faktorjem zaradi ugotovitve pravilnosti takega načina obračunavanja normiranega dela.

7. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja

Odbor za kadre in medsebojna razmerja pri TOZD-VET je imel dne 21. decembra svojo 7. redno sejo. Na seji so pregledali sklepe zadnje seje in govorili o kadrovskih vprašanjih.

Ugotovljeno je bilo, da so bili vsi sklepi zadnje seje realizirani, razen enega, ki pa ga bodo realizirali do prihodnje seje. Odbor je razpravljal tudi o premestitvah delavcev, o postavitvi novosprejetih delavcev na delovna mesta, o odbitkih, o prošnjah ter pritožbah ter o nezasedenih delovnih mestih.

Odbor je dosledno po načelih sklepal o kadrovanju in napredovanju v TOZD-VET, ki jih je sprejel na eni od prejšnjih sej po predhodni obravnavi le-teh v samoupravnih delovnih skupinah, katerih pripombe so upoštevane v dokončni obliki načel.

TOZD talilnice

5. seja delavskega sveta

Predsednik Jože Osvald je 28. decembra sklical redno sejo delavskega sveta TOZD Talilnic. Na seji so obravnavali in sprejeli naslednje sklepe in ugotovitve:

— Vsi sklepi prejšnje seje so izvršeni, sklep o organizaciji kanton na teritoriju TOZD Talilnic pa se bo obravnaval v letu 1974, ko bo znano, kako bo potekala delitev hrane po novem sistemu.

— Družbeni plan je izpolnila livarna. Obrati plavž, martinarna in elektro jeklarne so po količini izdelali več kot v letu 1972, vendar manj od plana. Elektro jeklarne bi ob isti redukciji električne energije kot je bila v letu 1972 izdelala 2000 ton jekla več. Šamotarna je približno na isti količini. Pohvalno je, da je proizvodnja in storilnost večja kot leta 1972. Nismo pa uspeli trajno zadržati večjih uspehov.

— DS sprejme predlog plana za leto 1974 po količini in porabi surovin ter materialov kot je v predlogu SEOP. V elektro jeklarni je potrebno deliti plan na velike peči 170.000 ton in na BBC peč 5.000 ton elektro jekla, ker se je pojavila okvara na BBC transformatorju. DS osvaja predlog odbora za gospodarstvo, da bi bil cilj jeklarn izdelati 500.000 ton jekla.

— DS razglasa rezultat razprav samoupravnih delovnih skupin v TOZD Talilnic: za STATUT je glasovalo 696 delavcev ali 67 odstotkov od 1048 zaposlenih. Za predložen dodatek k temeljnemu samoupravnemu sporazumu je glasovalo 714 delavcev oziroma 68,3 odstotka. Za podpisnike tega sporazuma so izvoljeni Janko Guzelj iz obrata plavž, Ignac Brkič iz martinarne in Vinko Pfajfar iz šamotarne z istim številom glasov.

Za delegata DS Slovenskih železarn sta izvoljena dipl. inž. Alojz Kalan s 715 glasovi ali 68 odstotki in Anton Avber z 701 glasom ali 67 odstotki. Ker so bile vse odločitve sprejete z večino glasov, je s tem potrjena veljavnost.

— DS je poslušal poročilo dr. dipl. inž. Gabrovske o kvalitetni problematiki TOZD Talilnic, kjer se ugotavlja, da je izplen v letu 1973 boljši kot v letu 1972. V cilju boljše ekonomičnosti v letu 1974 ne sme priti do večjih odstopanj.

— DS je sprejel ključ delitve sredstev investicijskega vzdrževanja

TOZD predelava

4. seja odbora za nagrajevanje

Predsednik odbora za nagrajevanje v TOZD Hladna predelava je 11. januarja sklical 4. redno sejo. Odboru je predlagal naslednji dnevni red: obravnavo osebnega dohodka za mesec december, reševanje vlog ter razno.

Direktor TOZD, dipl. inž. Franc Vičar je poročal odboru o doseženih osebnih dohodkih v mesecu decembru. Obrati v TOZD Hladna predelava so dosegli naslednje povprečne osebne dohodke:

profilarna z 204,1 ur 2531 din na osebo, jeklovlek: 190,9 ur 2336 din na osebo, hladna valjarne: 199,7 ur 2594 din na osebo, žičarna: 191,2 ur 2396 din na osebo, elektrodni obrat: 189,4 ur 1712 din na osebo, žebjarne: 188,2 ur 2103 din na osebo.

Doseženi odstotek udeležbe po učinku pa je:

hladna valjarne: 26 %, žičarna: 26 %, elektrodni: 21 %, žebjarne: 22 %, profilarna: 26 %, jeklovlek: 30 %.

Na seji so pregledali razlike doseženih osebnih dohodkov v primerjavi z mesecem novembrom. Odbor je ugotovil, da je edino hladna valjarne dosegla v mesecu decembru v primerjavi z novembrom višji osebni dohodek in sicer za 19 din. Vsi ostali obrati v TOZD pa so dosegli nižji osebni dohodek kot v mesecu novembru in sicer:

profilarna za 72 din, jeklovlek za 26 din, žičarna za 39 din, elektrodni

obrat za 137 din, žebjarne za 55 din. TOZD Hladna predelava kot celota pa je dosegla nižji osebni dohodek za 47 din.

Z ozirom na to, da elektrodni obrat najbolj odstopa nasproti mesecu novembru, je odbor sklenil, da je treba kolektiv elektrodne obrata informirati o vzrokih, ki so vplivali na nižji osebni dohodek v decembru.

Obratovodstvo elektrodne obrata je posredovalo odboru za nagrajevanje vlogo za odobritev stimulacijskega dodatka delavki-personalki. Odbor je vlogo obravnaval in sklenil, da se z reševanjem te vloge počaka do ponovne ocenitve vsega administrativnega kadra.

Odbor je sprejel tudi sklep, s katerim zadoljuje komisijo za kategorizacijo pri delavskem svetu Železarne, da do konca meseca februarja izvede ponovno ocenitev vseh administrativnih delovnih mest. Sklenili so tudi, da bodo v bližnji prihodnosti imeli izredno sejo, na kateri bodo obravnavali pravilnik o priznavanju stimulacijskih dodatkov. Takrat se bo odbor tudi odločil za stališče pod kakšnimi pogoji naj bi v bodoče obravnaval stimulacijski dohodek.

J. A.

S prve seje novo konstituiranega delavskega sveta Slovenskih železarn — prejšnji predsednik DS dipl. polit. Tomaž Ertl podaja obračun dela delavskega sveta v prvi mandatni dobi.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Nova oblika organiziranosti mladine v Železarni

V zadnjih nekaj mesecih tečejo intenzivne priprave na deveti kongres ZMS in deveti kongres ZMJ. Trdimo lahko, da bo osrednja tema obeh kongresov reorganizacija Zveze mladine. Ugotavljamo pa, da smo se od okvira organizacije Zveze mladine, ki smo si jo zastavili na osmem kongresu, precej odmaknili. Z novim dokumentom o organiziranosti pa želimo te odmake odpraviti.

V delovanju Zveze mladine so nastopile razne pomanjkljivosti, ki so slabile vpliv in moč mladinske organizacije. Pri tem mislimo na prepočasno demokratizacijo organov Zveze mladine, na njeno delovanje v ozkih krogih in izvršnih organih. S konferencami, kjer so najširša dogovarjanja za oblikovanje stališč Zveze mladine, v mnogih primerih ni bilo zagotovljeno neprekinjeno uresničevanje sprejetih politik. Vse naše aktivno delo je bilo v glavnem usmerjeno le na zavzemanje stališč in nalog. Vse premalo je bilo narčnosti, vse premalo uresničevanja sprejetih dogovorov. V naših sredinih ni bilo čutiti odgovornosti za uresničevanje sprejetih nalog. Prevečkrat so posamezniki odločali v imenu mladine. Zveza mladine je pokazala premajhno mobilnost v aktualnih družbenih dogajanjih. V drugih družbeno političnih organizacijah in samoupravnih organih ni bilo organiziranega uveljavljanja stališč Zveze mladine. To uveljavljanje je potekalo le s pošiljanjem zapisnikov in sklepov. V Zvezi mladine ni dovolj prevladovalo spoznanje, da je lahko učinkovita samo tista samoupravna organizacija, ki gradi svojo aktivnost na interesu mladih.

V osnovnih celicah družbenega življenja in tudi v širšem okolju, je potrebna večja usmeritev mladine v socialistično zvezo, v sindikat, saj je mlad človek integralni del družbe. Oblikovati moramo enotna idejno politična načela in program za vse oblike organiziranosti mladine, ki temelji na programu Zveze komunistov. Organizirati se moramo tako, da bomo lahko čim neposredneje izražali svoje specifične interese ter zagotovili odgovoren odnos vseh tistih organizacij in društev, v katerih delujemo, do oblikovanja, sprejemanja in uresničevanja skupnih socialističnih ciljev in nalog mlade generacije. V celotnem prostoru moramo zagotoviti vpliv in vlogo delavske mladine.

To je osnovna misel pri reorganizaciji mladine. Poglejmo si sedaj shemo nove organiziranosti.

Osnovna organizacija Zveze mladine je aktiv mladih delavcev. Aktiv deluje v okviru osnovne organizacije sindikata, torej je njen del. Zato je potrebno ustanoviti aktiv v vsaki organizaciji sindikata, ki ima najmanj 15 članov mlajših od 27 let. Delegacije mladih delavcev se formirajo tudi pri konferencah osnovnih

organizacij sindikata na nivoju TOZD, delovne organizacije in občine. Po drugi strani pa se aktiv mladih delavcev s svojimi delegati povezujejo v konferenco na nivoju TOZD, delovne organizacije, občine in republike. Na ta način so aktiv mladih delavcev ena od temeljnih osnov delovanja Zveze mladine, obenem pa tudi ena od posebnih oblik sindikalne organiziranosti in delovanja.

Aktiv mladih delavcev na sestanku svojih članov izvolijo vodstva aktivov, delegate za konferenco na nivoju TOZD, delovne organizacije, občine in republike. Vendar izvolijo delegate v konference na nivoju delovne organizacije, občine in republike skupaj z drugimi aktivmi po vnaprej predpisanim ključu, saj vemo, da zaradi številnosti aktivov ne more imeti vsak aktiv svojega delegata.

Vsi sindikalni organi morajo imeti v svojem sestavu sorazmerno toliko mladih do 27 let, kolikor je mladih v sestavu sindikalnega članstva, oziroma se za odstotek domenijo z or-

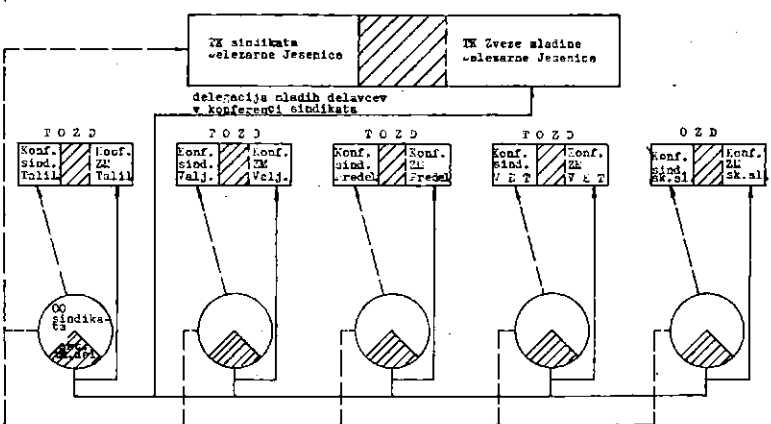
gani sindikata. V Železarni bo v vseh organih sindikata zastopano 30 % mladih. V vse organe sindikata (tudi v aktivne mladih delavcev v teh organih) volijo vsi člani sindikata.

Aktiv mladih delavcev delujejo po programu nalog, ki ga sprejmejo na sestanku aktivov. Osnovna organizacija sindikata in sindikalna vodstva obravnavajo ta program in v sodelovanju z aktivmi odločijo, katere naloge bodo uvrščene v skupni program sindikalnega delovanja. Za uresničevanje tako dogovorjenih skupnih nalog zagotove organizacije sindikata tudi vsa potrebna finančna sredstva. Za uresničevanje tistega dela programa, ki pa ni skupen in predstavlja specifično delovanje aktivov mladih delavcev, pa je neposredno odgovoren aktiv. Sredstva, ki so za to potrebna, pa mora zagotoviti mladinska organizacija.

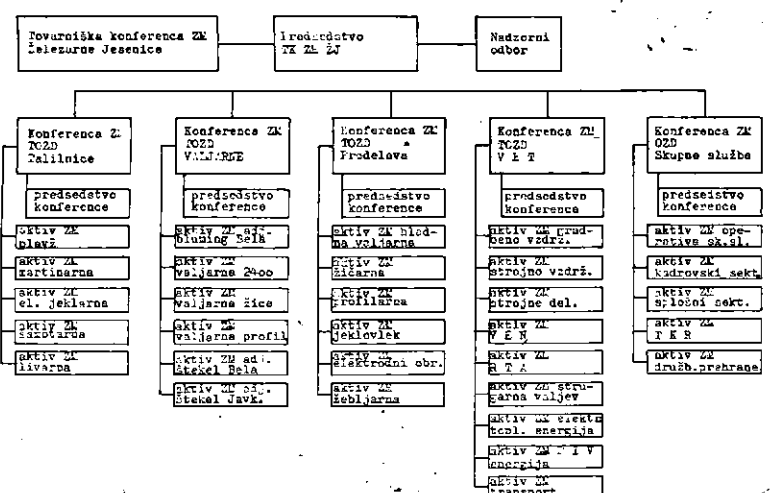
Mladinsko organizacijo v delovni organizaciji, ki ima na nivoju TOZD več konferenc, predstavlja navzven in v občinski konferenci mladih delavcev predsednik predsedstva in konference na nivoju delovne organizacije.

Vendar se je v razpravah o novi obliki organiziranosti pojavilo dosti (Nadaljevanje na 6. strani)

ORGANIZACIJSKA SHEMA MLADINE V ŽELEZARNI JESENICE

AKTIVI MLADIH DELAVCEV V ŽELEZARNI JESENICE

obrambna vzgoja — obrambna vzgoja —

Vrste bojnih strupov

3

Zdravstvena pomoč pa obsega naslednje:
— uporaba atropina
— umetno dihanje
— uporaba specifičnega antidota
— terapija.

MEHURJEVCI

Mehurjevce prištevamo med klasične bojne strupe. Čeprav poznamo že veliko nevarnejše bojne strupe, je njihova uporaba v vojni še vedno verjetna.

To so slabo izhlapevajoča tekočina. Pri uporabi delujejo v obliki kapljic, megle in par. Zelo so primerni za dolgotrajne kontaminacije in se na zemljišču zadržujejo najmanj nekaj ur.

Glavna posebnost delovanja mehurjevcev je v tem, da imajo latentni period, ki je odvisen predvsem od vrste in koncentracije uporabljenega strupa. Znaki zastrupitve se zato lahko pokažejo šele po 1—4 urah.

Pri zastrupitvi nezaščitene kože se na mestu, kjer je strup prispel v dotik s kožo, prvi znaki zastrupitve pokažejo v nekaj urah in sicer tako, da koža na tem mestu pordeči in srbi. Če je kontaminacija močnejša, se po nekaj urah na vseh takih mestih pojavijo mehurji, ki po 3—4 dneh počijo in tako nastanejo rane. Te se zelo težko zdravijo.

VRSTE BOJNIH STRUPOV

V primeru, če je prišlo do zastrupitve oči v obliki kapljic ali par, se simptomi zastrupitve pokažejo že v 2—4 urah. Kontaminirani občuti bolečine v očeh, pri močnejših koncentracijah veke otečejo, sluznice pa se vnemejo. Pri težjih zastrupitvah je potrebno nekoliko mesecev, da bi se stanje normaliziralo. Lahko pa se zgodi, da kontaminirani delno ali popolno izgubi vid.

Kontaminacija (v obliki pare) dihalnih organov je nevarnejša od kontaminacije kože ali oči. Simptomi zastrupitve se pokažejo preje kot pri kontaminaciji kože. Kontaminirani občuti dražljaje v grlu, sledi močno kašljanje, glas postane hripav, v nekaterih primerih pa ga celo popolnoma izgubi. Lahko nastopi tudi smrt.

Prva pomoč kontaminiranim:

- prekiniti kontakt s strupom
- dekontaminacija (osebni pribor za dekontaminacijo).

Nadaljno pomoč in zdravljenje prevzame zdravstvena služba.

DUŠLJIVCI

To so strupi z zelo močnim strupenim delovanjem. Delujejo predvsem na dihalne organe. Niso primerni za dolgotrajne kontaminacije. Imajo lastnost, da se akumulirajo v pljučih odvisno od koncentracije in časa vdihavanja.

Delujejo takoj ob dotiku strupa z organizmom, pri čemer se pokažejo tudi simptomi zastrupitve, ki se delijo v tri faze.

I. faza — faza dušenja: pojavi se takoj ob kontaminaciji; kontaminirani težko diha, ima občutek pritiska v grlu in prsih in kašlja.

II. faza — faza skritega delovanja (zatišje): nastopi, ko se kontaminirani izvede iz kontaminiranega območja ali, če se zaščiti z masko. Traja približno 4—6 ur. Dihanje se normalizira. Simptomi izginejo in kontaminirani ne čuti potrebe po zdravljenju. V resnici pa je to samo prenehanje prve faze, strup pa deluje naprej. Zato je zelo važno, da se kontaminirani v tej fazi ne izpostavlja fizičnim naporom. Nasprotno, treba je z njim ravnati kot s težkim bolnikom.

III. faza predstavlja razvoj poškodb v pljučih, in sicer predvsem poškodb pljučnih mehurčkov in kapilar, zaradi česar je onemogočen dotok kisika v organizem. Ta faza je najbolj kritična in lahko traja nekoliko ur.

Na splošno, kritično stanje kontaminiranih traja 3—4 dni, pri čemer je največ smrtnih primerov že prvega dne.

V primeru majhnih koncentracij in kratkega bivanja v zastrupljenem ozračju brez zaščitnih pripomočkov se vse tri faze ne pojavijo.

Zdravljenje traja 30 in celo več dni.

Prva pomoč kontaminiranim:

- prekiniti kontakt s strupom,
- iznesti zastrupljenca iz kontaminiranega ozračja,
- dajanje toplih napitkov.

Zdravljenje mora biti pod nadzorstvom zdravstvenih organov. Uporaba umetnega dihanja ni dovoljena, ker bi se s tem stanje še poslabšalo.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Minulo delo

2

Bistvene spremembe v družbenoekonomskih odnosih glede na ustavo iz leta 1963 (Referat Sergeja Kraigherja na posvetovalni pravnikov na Bledu)

MEDSEBOJNE PRAVICE IN OBVEZNOSTI NA PODLAGI ŽIVEGA IN MINULEGA DELA KOT TEMELJ SAMOUPRAVNEGA SOCIALISTIČNEGA PROIZVODNEGA ODNOSA

Ta ustavna določila so dalje razčlenjena v ustreznih poglavjih normativnega dela ustave, tako zvezne kot republiške. Zato bodo brez dvoma morala biti eden od najpomembnejših temeljev in skupnih izhodišč za zvezno in republiško zakonodajo, prav tako pa tudi za samoupravne sporazume in statute kot konstitutivne akte temeljnih samoupravnih skupnosti in organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in občin kot samoupravnih in temeljnih družbenopolitičnih skupnosti. Vendar nam že praksa v zvezi z usklajevanjem zakonov z ustavnimi amandmaji, pa tudi razprave o novi ustavi, še bolj pa razprave v zvezi s sklepanjem samoupravnih sporazumov o združevanju TOZD v delovne organizacije in teh v združena podjetja, kakor tudi pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti ter razprave o osnutkih statutih občin kažejo, da se prav tu začenjajo nesporazumi v zvezi z minulim delom. Različne interpretacije minulega dela v zvezi z družbeno lastnino ter udeležbo v ustvarjenem dohodku na tej podlagi, ki jim nova ustava bistveno zožuje teren, jih pa popolnoma ne onemogoča, skušajo v mnogih zakonskih in samoupravnih aktih, že sprejetih in tistih, ki se pripravljajo, služiti kot podlaga za to, da bi v bistvu obdržali sedanji, čeprav nekoliko »popravljeni« družbenoekonomski odnosi.

V osnutku zvezne ustave je v 12. členu določeno, kaj vse tvori družbeno lastnino. Takoj za tem je najprej opredeljena pravica dela z družbenimi sredstvi, ki si jo delavec pridobi s tem, da se vključi v združeno delo v organizaciji združenega dela.

Temu sledijo druge pravice delavca v zvezi z odločanjem o delu in poslovanju organizacije združenega dela in v zvezi z zadevami in sredstvi družbene reprodukcije, med njimi tudi pravica delavca, da odloča o dohodku, ki ga doseže v različnih oblikah združevanja dela in sredstev in da si pridobiva osebni dohodek.

To ni nikjer posebej direktno govora o minulem delu. In vendar se prav s temi odločbami združuje živo delo delavcev, s katerim svobodno razpolagajo z minulim delom in — ustavno pravno — odpravljajo odtujevanje minulega dela od delavcev in njihovega živega dela tako v TOZD kot v celoti odnosov družbene reprodukcije. Vsak akt in vsako dejanje, ki bi to kršilo, je proglašeno za protustavno. Ali je to samovoljna interpretacija omenjenih ustavnih določil? Menimo, da ne. S tem se bo strinjal vsakdo, ki vidi v družbenih sredstvih, pa tudi v drugih sredstvih, ki tvorijo družbeno lastnino (razen naravnih bogastev in nekaterih dobrin splošnega pomena, navedenih v ustavi), minulo delo, to je opredmeteno živo delo, torej sredstva za proizvodnjo in druga sredstva družbene reprodukcije, ki jih delavci v združenem delu ob svobodnem razpolaganju s svojo delovno silo spreminjajo v »navadna orodja« svobodnega in združenega dela.

V razpravah o minulem delu je mnogokrat poudarjeno, kako je sam pojem sporen in terminološko neopredeljen in kako tudi Marx uporablja za minulo delo različne nazive. Naj bo tako ali drugače, o kategoriji »minulo delo« sta jasni dve dejstvi. Prvič, da Marx in politična ekonomija že pred njim v procesu proizvodnje uporabnih vrednosti razlikujeta živo delo od minulega dela, ki vedno nastaja iz živega dela in bistveno vpliva na njegovo produktivnost. In drugič, Marx je popolnoma jasev v ugotovitvi, da karakter družbenega sistema, njegovo razredno bistvo opredeljuje predvsem to, kdo razpolaga in odloča o minulem delu, nakopičenem družbenem bogastvu, ne glede na to, kako ga imenuje — ali je to kapital v kapitalistični družbi ali je »navadno orodje svobodnega in združenega dela«. V tem se kažejo podobnosti v načelih sedanje ustave iz leta 1963 in osnutkom nove ustave, pa tudi razlike med njimi, posebno v normativnem delu ustave.

V ustavi iz leta 1963 minulo delo ni bilo posebej omenjeno kot ustavno-pravna kategorija. Vendar bi bilo napačno, če bi trdili, da ga ni bilo tako v načelnem kot v normativnem delu ustave; saj kategoriji družbena sredstva ali sredstva družbene reprodukcije ne moremo pojmovati drugače kot opredmeteno,

minulo delo. Naj opozorimo samo na dve dejstvi. Že ustava iz leta 1963 daje delovnim organizacijam pravico, da sredstva družbene reprodukcije uporabljajo kot družbena sredstva sorazmerno z njihovo udeležbo v ustvarjanju teh sredstev in da jih lahko tudi združujejo. Posebej so določene pravice družbenopolitičnih skupnosti pri uporabi sredstev družbene reprodukcije, ustvarjenih z delom na njihovem območju. S tem so se tudi družbenopolitične skupnosti, predvsem republike, začele tretirati tudi kot ekonomske individualnosti in odnosi med njimi tudi kot družbenoekonomski odnosi.

Številna stališča o minulem delu ne upoštevajo dejstva, da minulo delo ni vgrajeno v ustavne spremembe samo z določbo v amandmaju XXI, kjer se izrecno govori o minulem delu kot podlagi za določanje pravic delavcev pri oblikovanju dohodka TOZD oziroma njihovih osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe. Seveda kažejo taka stališča na popolno nerazumevanje in pačenje bistva amandmajev XXI in XXII. Tudi druge določbe o pravicah delavcev v delitvi dohodka v amandmaju XXI k zvezni ustavi slonijo v veliki meri, čeprav ne izključno, na pravicah delavca na podlagi minulega dela, poleg teh tudi kasnejše določbe o socialni varnosti delavcev, predvsem ob tako imenovanih tehnoloških presežkih, o solidarnosti in vzajemnosti in vzajemnosti v primeru ekonomskih težav, o zaščiti pred davčnimi posegi, kreditnimi in drugimi obveznostmi do drugih organizacij združenega dela. Prav tako pomeni amandma XXII, ki ureja združevanje dela in sredstev družbene reprodukcije ter medsebojna razmerja, ki pri tem nastajajo, v bistvu opredeljevanje medsebojnih pravic in obveznosti delavcev v združenem delu v različnih oblikah združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije kot njihovega minulega dela.

Nedoslodno upoštevanje vseh posledic dejstva, da pravice in obveznosti delavcev na podlagi minulega dela izvirajo iz samih samoupravnih socialističnih proizvodnih odnosov, povzroča nejasnosti tudi glede karakterja družbene lastnine in položaja delavca v združenem delu na tej podlagi. V odpravljanju teh nedoslodnosti tako v načelnem kot normativnem delu osnutkov zvezne in republiških ustav so, kot že rečeno, tudi razlike in napredek v primerjavi s sedanjo ustavo.

(se nadaljuje)

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD talilnice

PLAVŽ — SDS Koželj — rudarna — plavž III, je na sestanku 11. januarja razpravljala o osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Na sestanku so kritično ocenili dosedanje delitve toplote obroka, ki je tudi predraga. Cene prehrane so primerjali s cenami v hotelih, čeprav kakovost obroka ne ustreza potrebam fizičnih delavcev.

ELEKTROJEKLARNA — SDS Sovič — Panit se je na sestanku 9. januarja strinjala z osnutkom predloga samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih. Pri usklajevanju morebitnih pripomb bo sodeloval Emil Bauman. Razen tega je SDS ugotovila, da so v lanskem letu zaradi redukcije električne energije izgubili 17.000 ton elektrike. V kolikor bodo delali normalno, bo plan v januarju izpolnjen. Predlagali so, da naj bi pod Sava žerjavom postavili drobilce za FeSi 90 t, ki ga potrebujejo pri izdelavi MD šarže. Odstranili naj bi vso legirano odpadno železo in ga vskladili na haldi, pod Sava žerjavom pa pripravili prostor za skladiščenje Fe legur, za postavitev razkladalne rampe.

Tudi na sestanku SDS Legat na četrti izmeni 9. januarja so razpravljali o predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih ter o malicah. Imeli so več pripomb ter zahtevajo bolj raznovrstna jedila. Nekateri delavci zaradi samega načina dela ne morejo pravočasno na malico, zato nimajo več možnosti izbire, ali pa ostanejo tudi brez malice.

MARTINARNA — 9. januarja je imela sestanek SDS II. izmene pri pečeh in v livni jami. Prisotnim je bil obrazložen osnutek samoupravnega sporazuma o dolžnostih in odgovornostih delavcev v TOZD. Pri usklajevanju pripomb bo sodeloval sodelavec Dimitrije Simič. SDS je ob koncu sestanka izrazila željo, da bi imeli bolj pestro izbiro malic v kantinah.

TOZD valjarne

JAVORNIK I — SDS Zupan v adjustaži je na sestanku 7. januarja kritično ocenila sistem delitev malic. Zlasti so poudarili, da okus in kakovost hrane ne ustreza, prav tako niso zadovoljni ker jedilnik ni objavljen na vidnem mestu. Hrana je določena in zato delavci ne morejo kupiti kar si želijo.

ADJUSTAŽA ŠTEKL — SDS Dremelj — Svetina — Knific se je z nekaterimi pripombami strinjala z osnutkom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. SDS ugotavlja, da plan za leto 1974 ni realen z ozirom na število zaposlenih, medtem ko agregati omogočajo doseganje predvidenega načrta. Za delegata pri usklajevanju pripomb k samoupravnemu sporazumu o medsebojnih razmerjih so izvolili tov. Svetina.

POCINKOVALNICA JAVORNIK — 7. januarja je imela sestanek SDS Knific v pocinkovalnici. Prisotni so imeli pripombe k povečanemu planu. Vedno več je debelejših dimenzij, delo pa je oteženo, ker niso v mejah normalnih dimenzij. V pocinkovalnici so imeli norme postavljene za fino pločevino do 1 mm. Pri pocinkanju pločevine za usluge pa imajo pločevino od 2 do 3 mm, kar vpliva na padec norme. Z zastopniki oddelka za norme je dogovorjeno, da bodo sledili proizvodnji in opravili

korrekturo norm pri nekaterih debelinah pločevine. Ob koncu sestanka so ugotovili, da se s popravili naprav v pocinkovalnici preveč odlašajo. Sedenje stanje so kritično ocenili in zahtevajo takojšnje in ustrezne ukrepe.

VALJARNA 2400 — SDS Knafelj v adjustaži je na sestanku 5. januarja razpravljala o predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih odnosih in odgovornosti delavcev v TOZD. Za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb je bil izvoljen Ivan Malej. SDS je razpravljala tudi o tem, da bo treba zaostri nadzor pri valjanju pločevine ESSEN na progi zaradi risavosti pločevine. Tudi v valjarni 2400 imajo pripombe glede sedanjega načina delitev malic. Delavci niso zadovoljni s sokovi in bi namesto njih delili raje čaj ali radensko vodo. Pri organiziranju malice bi morali pomisliti tudi na delavce, ki ne zmorejo celotnega obroka, vseeno pa plačajo polno ceno.

TOZD hladna predelava

LUŽILNICA — Obratovodja inž. Kavčič je na sestanku SDS Ravnik 10. in 11. januarja obrazložil predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Z javnim glasovanjem so predlog sprejeli in za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb izvolili Marjana Žitka. Tov. Skumavec je prisotne seznanil z izpolnjevanjem proizvodnega načrta v lanskem letu in poudaril, da je bilo kljub težavam delo uspešno opravljeno. Delavci so se strinjali z odgovorom na vprašanje o zaščitnih sredstvih, da bodo v primeru potrebe prejeli nova zaščitna sredstva preko normativ. Izbrana zaščitna sredstva pa bodo oddali v skladišče. Postavljeno je bilo vprašanje o povečanju plačilnih skupin lužilcem in žerjavovodjem.

ODPRAVA IZDELKOV HVŽ — SDS Bem je imela sestanek 4. januarja. Z javnim glasovanjem je bil sprejet predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb je bil izvoljen Božo Šimic. Navzočim je bilo posredovano poročilo o izpolnjevanju nalog v lanskem letu in posebej za mesec december. Posredovana je bila tudi obrazložitev plana za letošnje leto. Zadovoljni so s prizadevanjem obratovodstva, ker je bil žerjav v kratkem času prenovljen in so že začeli z urejanjem zračnih zaves, ki bodo delavce ščitile, da ne bodo izpostavljeni stalnim prehladom.

HLADNA VALJARNA — 10. januarja je imela sestanek SDS Skumavec — Oven. Obratovodja inž. Kavčič je navzoče seznanil z osnutkom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb sta bila izvoljena tov. Kliček in Lapanja. Obe skupini sta bili seznanjeni z izpolnjevanjem plana v lanskem letu, s proizvodnimi stroški za december in s planskimi nalogami za letošnje leto. Prejeli so tudi odgovor na vprašanja, ki so bila postavljena na prejšnjem sestanku. V obratu imajo probleme zaradi neustreznega asortimenta TVT in zaradi kvalitete MD in visokoogljčnih jekel.

ZARILNICA — 9. januarja je imela sestanek SDS Pulec. Brez pripomb so se strinjali z osnutkom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Pri usklajevanju morebitnih pripomb bo SDS zastopal delegat tov. Oštir. SDS sta bili posredovani še dve informaciji in sicer o organizaciji prehrane v kantinah od 14. januarja dalje in s predlogom reorganizacije sindikata, ki predvideva ustanovitev dveh osnovnih sindikalnih organizacij in sicer hladna valjarna pododdelki ter žičarna s pododdelki.

10. januarja je imela sestanek SDS Egart. Prisotni so poslušali inž. Kavčiča, ki je posredoval informacijo o osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD. Pri usklajevanju predlogov bo sodeloval tov. Fajfar. Z izpolnjevanjem nalog v decembru so bili zadovoljni. Predlagano je bilo, da so za 5 tonski žerjav potrebni novi kavlji.

ŽEBLJARNA — 5. januarja so se sestali člani SDS Globočnik — Piber v žebeljarni. K predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih odnosih in odgovornosti delavcev v TOZD Hladna predelava so imeli več pripomb. Obe samoupravni delovni skupini sta kritično ocenili razdeljevanje toplote obroka in se ne moreta strinjati, ker tople hrane vedno primanjkuje. V glasilu Železar naj bo objavljen cenik in jedilnik. Hrana naj bo kalorična in izbira po možnosti dovolj pestra. Delegata pri usklajevanju predlogov bosta tov. Žemva in Piber.

SDS Mikula v zavijalnici je imela sestanek 5. januarja. K predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD Hladna predelava so imeli dve pripombi. Tudi na tem sestanku so kritično ocenili razdeljevanje malic. Predlagajo ukinitve sedanjih bonov za malice, ki naj bi jih nadomestili z denarnimi boni v vrednosti od 3 do 4 dinarje. Sedanji čas odrejen za malico ne ustreza in predlagajo, naj bi imeli malico od 8. do 8.30. Delegat pri usklajevanju morebitnih pripomb bo Peter Simonetič.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

STROJNE DELAVNICE — SDS na obratovodstvu in pripravi dela je imela sestanek 10. januarja. K predlogu samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti v TOZD VET niso imeli pripomb.

5. januarja je imela sestanek SDS v strugarni. Na sestanku so bili navzoči tudi člani SDS iz konstrukcijske delavnice, ključavničarji strojev in iz orodjarne. Razpravljali so o razdeljevanju malice v kantinah. Ugotovili so nekatere pomanjkljivosti in sprejeli več sklepov. Kantine naj bodo odprte pol ure pred začetkom razdeljevanja. Boni naj imajo določeno vrednost, v kantinah pa naj bodo malice po izbiri, s tem, da delavec uporabi bon in plača razliko do polne cene. Zahtevajo stalno kontrolo nad cenami, in kvaliteto hrane ter čistote v kantinah.

ELEKTRO-TOPLOTNA ENERGIJA — SDS Žagar je imela sestanek 9. januarja. Pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD VET ni bilo. Pri usklajevanju morebitnih pripomb bo sodeloval delegat Franc Klemenčič.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA — 3. in 5. januarja je imela sestanek SDS Beljan. Imeli so nekaj pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD VET. Več pripomb so imeli zaradi beneficiranega delovnega staža, ki je uveden v posameznih obratih. Menijo, da ne bi smeli izpustiti delovnih mest, kjer je zahtevano triizmensko delo ne glede na kategorijo. Za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma je bil izvoljen tov. Beljan.

Organizacija skupne službe

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — SDS Jeršin je imela sestanek 9. januarja. Pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih ni bilo. Za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb je bil izvoljen Jože Kokalj. Poslušali so še informacijo predsednika sindikalne organizacije Alfonza Dornika o predvideni reorganizaciji in razpravljali tudi o nekaterih problemih, ki se nanašajo na medsebojne odnose na delovnih mestih.

ODDELEK ZA OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV — SDS Krušič je imela sestanek 8. januarja. Razpravljali so o osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev. K posameznim členom samoupravnega sporazuma so imeli nekaj pripomb, za delegata pri usklajevanju morebitnih pripomb je bil izvoljen Janez Vidic.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Nova oblika organiziranosti mladine v Železarni

(Nadaljevanje s 5. strani)

mnenj, nasprotovanj in vprašanj. Poskušajmo slediti nekaterim od teh.

1. Pojavljajo se govornice, da se mladinska organizacija vtaplja v sindikat, da se aktivni spreminjajo oziroma, da bodo navadne sekcije sindikalnih organizacij. Vendar to ni res. Zavedati se moramo, da nam prav nova oblika organiziranosti zagotavlja in pomaga širiti politični prostor za delovanje in večji vpliv mlade generacije na družbeno in gospodarska dogajanja v okolju, v katerem živimo.

2. Jasno je, da mladi sami ne moremo voliti svojih predstavnikov v sindikalne forume. To je stvar vseh članov sindikata, sicer bi s tem vzpostavili partnerske odnose. Vse to pa zahteva budnost aktivov mladih delavcev pri volitvah v organe sindikata.

3. Pojavilo se je vprašanje, zakaj delegacije mladih delavcev pri konferencah sindikatov, če imamo mladi svoje konference. Vedeti moramo, da gre le za metode dela, ne pa za odločanje in sprejemanje odločitev v imenu mladih delavcev. Naloga mladih delavcev v teh delegacijah, ki so obenem tudi člani konference mladih delavcev je, da stališča, ki jih sprejmejo na teh konferencah, prinašajo v konferenco oziroma odbore sindikatov in se borijo za njihovo uresničitev. Sprožiti morajo določene akcije v sindikatih kot skupno nalogo in obratno, stališča odborov oziroma konferenc sindikata prinašajo v konferenco mladih delavcev. Ti mladi delavci se pred sejami konferenc in odborov sindikata sestanejo, se posvetojujejo in enotno na-

stopijo na seji s stališči, ki jih je sprejela konferenca mladih delavcev.

4. Za izvrševanje sprejetih programov vodstva aktivov mladih delavcev odgovarjajo svojemu članstvu. Za tisti del, ki je skupen, odgovarjajo tudi osnovni organizaciji sindikata. Gre torej za obojestransko usklajevanje programov in obojestransko odgovornost.

5. Večina nalog zadeva obe organizaciji, vendar so nekatere naloge za mlade bolj pomembne, bolj specifične. Dejavnost aktivov se bo v celoti financirala iz sredstev sindikata. Za omenjene specifične naloge pa bodo morali aktiv oziroma mladinska organizacija poiskati sredstva iz drugih virov (članarina, sredstva za funkcionalno porabo, sredstva za izobraževanje, itd.).

6. Akcijo za ustanovitev aktivov mladih delavcev naj skupno vodita Zveza mladine in Zveza sindikatov.

Nova oblika organiziranosti mladine zagotavlja hitrejšo vključevanje velikega števila še vedno premalo družbeno aktivnih mladih ljudi v graditev samoupravnih, socialističnih odnosov in aktivnosti. Nova oblika organiziranosti pomeni dejansko odločanje slehernega mladca, slehernega mladega človeka o politiki in delovanju mladinske or-

ganizacije. Dane so vse možnosti, da je ta vpliv res velik in najbolj dosežen ter učinkovit.

Kakšna pa bo organizacija Zveze mladine v naši železarni. Imeli bomo 31 aktivov mladih delavcev in sicer v TOZD Talilnice 5 aktivov, v TOZD Valjarne 6 aktivov, v TOZD Predelava 6 aktivov, v TOZD Vzdrževanje, energija in transport 9 aktivov in v organizaciji Skupne službe 5 aktivov.

Vsak aktiv izvoli izmed članov svoje predsedstvo. V predsedstvu bo 5 do 7 članov glede na število mladih delavcev v aktivu. Aktiv izvoli delegate v konferenco na nivoju TOZD in Železarne (od 25 do 45 delegatov). Konference izvolijo izmed svojih delegatov izvršni organ predsedstva, predsednika in predsednike naslednjih komisij in odborov:

1. Ideološka komisija
2. Komisija za kadre
3. Komisija za kulturo
4. Komisija za šport
5. Informativni odbor
6. Komisija za SLO

Podrobnejša shema je razvidna iz priloženih skic.

Takoj nas čakajo nekatere naloge, ki jih moramo izvesti:

1. Kadrovanje v vodstva aktivov, organov mladine in sindikata.
2. Izvedba volilnih konferenc.

Na konferencah bomo poleg obravnave nove oblike organiziranosti pregledali še delo lanskega leta in smernice za delo v letošnjem letu. TK ZMS Železarne

Akcija ZMS: Mladi delavci pred kongresi

V letu 1974 čaka predstavnike mlade generacije vrsta pomembnih in odgovornih nalog, ki jih bodo morali z vso doslednostjo izpolnjevati. Na posebno pomembni prelomnici se bodo znašli mladi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela. Tukaj bo prišlo do številnih novih metod dela, uvajanja novih odnosov

in ravno v ta kvaliteten nov samoupravni proces se bodo morali aktivno vključiti tudi vsi mladi delavci.

Komisija za družbenoekonomske odnose pri republiški konferenci ZM Slovenije, se je predvsem zaradi teh nalog mladih delavcev odločila, da organizira akcijo z naslovom: Mla-

di delavci pred kongresi. Kot smo že v eni prejšnjih števil zapisali, bosta letos kongresa ZM Jugoslavije in ZM Slovenije. Priprave na oba kongresa so že v teku in prav zato je osnovni namen akcije Mladi delavci pred kongresi, da aktivni mladi delavci skupaj z občinskimi konferenca mladih delavcev poživijo in obogatijo svoje delo, da k delovanju pritegnejo kar najširši krog zaposlenih mladincev in se nato s skupnimi napor in prizadevanji vključijo v priprave na pomembne kongrese. Omenimo naj, da je ta akcija nadaljevanje Akcije 75, ki je pred leti zelo spodbudila aktivnost.

Akcija Mladi delavci pred kongresi se je začela že konec preteklega leta in bo trajala vse do kongresa ZM Slovenije. V akciji sodelujejo vsi aktivni mladi delavci v Sloveniji. Zaradi različnih možnosti in pogojev delovanja ter velikosti so razdeljeni v dve skupini.

V prvo skupino so vključeni vsi aktivni v TOZD oziroma v delovnih organizacijah, kjer je zaposlenih več kot 200 mladih. V to skupino so vključeni tudi aktivni iz občine Jesenice. Poleg tega so v skupini še aktivni iz naslednjih občin: Maribor, Ljubljana—Center, Ljubljana—Bežigrad, Ljubljana—Siška, Kranj, Murska Sobota, Velenje, Celje, Kooper, Novo mesto in Nova Gorica. V drugi skupini pa so vsi aktivni iz TOZD in delovnih organizacij kjer je zaposlenih manj kot 200 mladih.

Akcijo v vsaki občini spremlja in ocenjuje predsedstvo konference mladih delavcev, na nivoju republike pa komisija za družbenoekonomske odnose pri RK ZMS. Uspešnost posameznih aktivov na vseh področjih delovanja se ocenjuje in točkuje po posebnem pravilniku, ki ga je izdelala komisija za družbenoekonomske odnose. Točkujejo se vse akcije, pobude udeleževanja na vseh področjih, skratka: vsa dejavnost aktivna.

Člani predsedstva konference mladih delavcev iz vsake občine morajo redno vsak mesec pošiljati poročila o poteku akcije republiški konferenci ZM. Rezultati akcije bodo vsak mesec objavljeni v posebnem biltenu. Na koncu bodo vsi sodelujoči aktivni prejeli priznanja, najboljših deset iz vsake skupine pa še posebna priznanja.

Akcija Mladi delavci pred kongresi v naši občini že poteka. Posebno bo zažvela sedaj, ko bo predsedstvo občinske konference mladih delavcev začelo ocenjevati in točkovati dejavnosti posameznih aktivov mladih delavcev. Ob koncu naj dodamo še, da bomo akcijo spremljali tudi v naši rubriki. J. R.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Zadovoljivi rezultati dela

V ponedeljek, 14. januarja, je bila seja predsedstva občinske organizacije ZM Jesenice. Na njej so pregledali delo posameznih konferenc in komisij, poleg tega pa so razpravljali o številnih pomembnih nalogah, ki jih čakajo v prihodnjem obdobju.

V razpravi o pregledu dejavnosti posameznih konferenc in komisij, ki delujejo v okviru občinske mladinske organizacije, so ugotovili, da najbolj marljivo dela konferenca mladih delavcev, ki že vse od svoje ustanovitve dalje dosledno izvršuje vse naloge. Tudi posamezne komisije sledijo programski usmeritvi in so v preteklih mesecih dosegle zadovoljive rezultate. Na seji so opozorili na pojav neresnosti pri konferenci mladih v izobraževanju. Zadnje tri seje so bile nesklepne zaradi premajhne udeležbe. Takšen odnos posameznih članov predsedstva konference mladih v izobraževanju je skrajno neodgovoren in na takšen način hromi delo celotne konference.

V nadaljevanju seje so se zavzeli, da se te pomanjkljivosti čimprej odpravijo in da se tudi člani te konference priključijo delovnemu vzdušju, ki prevladuje med drugimi člani občinske organizacije ZM. Na ponedeljkovi seji so sprejeli vrsto pomembnih nalog, med katerimi naj omenimo priprave na volitve in razprave o osnutku občinskega statuta ter aktivno vključevanje v razprave o izhodiščih za kongrese ZK in ZM.

Novice iz sindikalnih organizacij

SKUPNE SLUŽBE

Redna seja osnovne organizacije sindikata Skupne službe je bila v ponedeljek, 14. januarja. Dnevni red se je obsegal tri točke. Člani odbora so skupaj z vabilom sprejeli tudi shemo bodoče sindikalne organizacije Skupnih služb. Predvideno je, da bo konferenca sindikata skupnih služb štela 35 članov in da bo v izvršnem odboru konference devet članov, oziroma 11 članov z namenom, da bi zajeli vse službe. V prihodnje bo v okviru konference sindikata Skupnih služb delovalo deset osnovnih organizacij sindikata. Dve osnovni organizaciji sindikata bosta šteli po sedem članov, v ostalih osmih osnovnih organizacijah pa po devet članov. Razen tega bodo ustanovljene komisije: za družbeno ekonomsko vprašanja, za socialna vprašanja, komisija za šport, oddihe, rekreacijo in kulturo, komisija za kadre in komisija za splošni ljudski odpor. Pri izbiri kandidatov za člane osnovnih organizacij sindikata naj bi upoštevali tudi mlajše člane kolektiva (30 %). Delovne konference osnovnih organizacij sindikata bodo v februarju, mandatna doba bo trajala dve leti, medtem ko bodo denarna sredstva dodeljena po izvedbi delovnih konferenc.

Ob koncu seje so za delegata v republiški sindikat kovinske predelovalne industrije predlagali predsednika tovarniške konference sindikata Železarne Franca Kobentarja. Održenih je bilo še nekaj nalog, ki jih bo treba opraviti. Skupaj z ZK in mladimi delavci bo treba opraviti evidentiranje možnih kandidatov, predvidenih za sodelovanje v občinskih in republiških organih.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

Predsednik sindikalnega odbora adjustaža štekel na Javorniku je za 9. januar sklical 17. redno sejo. V razpravi je bil predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD Valjarne. Člani odbora so imeli k predlogu tri pripombe.

V nadaljevanju se je predsednik tov. Lenardič informiral odbor o spremembi pri razdeljevanju hrane v kantinah. Ob koncu seje je bila posredovana še kratka informacija o izrednem sestanku žarilcev zaposlenih pri Custodis peti glede oskrbe z vložkom, ki ga potrebujejo za normalno delo in prebrsk zaradi izplačevanja doseganja norm. O tej zadevi je razpravljala tudi aktiv komunistov in sprejel ustrezne sklepe. Iz sprejetih sklepov je razvidno, da je treba za ponedeljek, 14. januarja, ponovno na sestanku razpravljati o navedeni problematiki in jo ustrezno tudi rešiti.

SEMINAR ZA PREDSEDNIKE SINDIKALNIH ODBOROV

Predsednik tovarniške konference sindikata Železarne sklicuje za soboto, 19. januarja, v spodnjih prostorih Kazine seminar, ki je namenjen vsem predsednikom sindikalnih odborov, predsednikom osnovnih organizacij sindikata v TOZD, ter članom IO tovarniške konference sindikata Železarne.

Na jutrišnjem seminarju se bodo dogovorili o dokončni obliki organiziranosti sindikata v Železarni. Ob enem bodo pripravili programe delovnih konferenc v obratih Železarne.

Na seminarju bo posredovana tudi informacija o organiziranju aktivov mladih delavcev v obratu, predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Grošelj pa bo na jutrišnjem seminarju govoril o delegatskem sistemu in o dogovarjanju za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti.

Na ponedeljkovi seji izvršnega odbora tovarniške konference sindikata Železarne je razen o jutrišnjem seminarju tekla beseda tudi o sindikalni listi, ki je bila lani v decembru objavljena v posebni prilogi Delavske enotnosti. Pripombe izvršnega odbora bodo posredovane sestavljalcem sindikalne liste pri republiškem svetu sindikatov Slovenije, s pripombo, da pa se izvršni odbor načelno strinja, da je treba tudi v Železarni razpravljati o sredstvih za regrese, potne stroške, za minulo delo, odpravnine itd.

JAVORNIK I

V torek, 25. decembra, je bila osma redna seja sindikalnega odbora. Predsednik sindikalnega odbora tov. Jakopič je poročal o izvedenem večeru za upokojene sodelavce. Sindikalni odbor je naročil predsedniku Jakopiču in tov. Velikonju, da nabavita ustrezna darila, ki jih bodo izročili udeležencem tekmovanja v sankanju.

7. SEJA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD VALJARNE

V sredo, 26. decembra, je bila sedma seja osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne. V prvem delu seje so člani sindikalnega odbora skupaj s člani ZK TOZD Valjarne razpravljali o planu za leto 1974.

Na seji sindikalnega odbora so ugotovili, da so bili sklepi prejšnje seje izpolnjeni. Imenovali so tudi tričlansko komisijo v sestavi Jože Benedičič predsednik in Anton Zupan ter Franc Tavčar kot člana, ki naj skrbi za predloge priznanj minulega dela starejšim delavcem. Odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne naroča predsedniku komisije, da v januarju skliče redno sejo. Predsednik delavskega sveta TOZD Valjarne tov. Lenardič je poročal o uslugah, ki jih nudi obrat družbene prehrane v kantinah in o poslovanju z boni za malice. Osnovna organizacija sindikata ugotavlja, da dodatek na stalnost ni dovolj spodbuden in predlaga komisiji za družbenoekonomsko vprašanja, naj o tej zadevi razpravljajo na prihodnji seji. Osnovna organizacija

sindikata tudi meni, da je treba v Železarni uskladiti pisanje ur za manjkajoče in se zavzema za enotna merila.

Precej pozornosti so na seji posvetili udeležbi na sestankih samoupravnih delovnih skupin ter na sejah odborov in komisij v družbenopolitičnih organizacijah. V nadaljevanju seje je bila imenovana sedemčlanska komisija za splošni ljudski odpor. Ob koncu seje so spregovorili še o pripravah na delovne konference sindikata v obratih in o številnih nalogah, na katere je opozoril predstavnik konference sindikata Železarne.

8. SEJA KOMISIJE ZA ODLIKOVANJA

Predsednik komisije za odlikovanje pri tovarniški konferenci sindikata Železarne tov. Zupan je za 20. december sklical izredno sejo. Komisija je prejela dopis občinske konference SZDL o razpisu podelitve priznanj Osvobodilne fronte. Sprejet je bil sklep, da bodo razpis posredovali osnovnim sindikalnim organizacijam v TOZD in prek njih sindikalnim odborom v obratih. Komisija za odlikovanja naj bi ustrezne predloge iz obratov prejela do 13. januarja. O predlogih bo komisija razpravljala na prihodnji seji, v ponedeljek, 14. januarja, nato pa jih bo poslala občinski konferenci SZDL.

Ob koncu seje so obravnavali še izpopolnjeni predlog, ki ga je komisija posredoval sindikalni odbor elektro jeklarne.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE

Sindikalni odbor elektro vzdrževanja je imel zadnji dan v lanskem letu deveto redno sejo. Tov. Kunstelj in inž. Ravnihar sta poročala o družabnem večeru, ki so ga organizirali 21. decembra v Kazini na Jesenicah. Ob tej priložnosti so prejeli darila trije upokojeni sodelavci.

Sindikalni odbor je sodelavcu Brišarju odobril denarno pomoč v višini 300 dinarjev. Sprejet je bil tudi sklep, da bodo za dolgoletno in uspešno delo v sindikalni organizaciji sodelavcema Lovru Oblaku in Dolfinu Jeršinu izročili knjigo Toneta Svetine Stena.

Za zmanjšanje zastojev pri dovozu surovin

Urejen dovoz surovin je pomemben dejavnik za dobro in nemoteno proizvodnjo. Da pri tem v bodoče ne bi nastajali dodatni stroški, kot je vozovna zamudnina (stojnina) in da bi bilo ob remontih in izrednih okvarah na razkladalnih napravah urejeno enotno ravnanje, je sektor za ekonomiko in organizacijo dela izdal ustrezen organizacijski predpis.

V njem je določeno, da mora nabavna služba skrbeti, da je dovoz surovin čimbolj enakomeren, to se pravi po planu, ki mora biti usklajen s proizvodnim načrtom po mesecih in četrtletju. Surovine, ki pozimi zmrzujejo (ruda, gline), se v času od 20. decembra do 20. februarja praviloma ne naročajo in ne dobavljajo. Zanje se mora dovoz organizirati tako, da bodo od oktobra do 20. decembra prispela v povečani količini, tako, da bo zaloga zadostovala za obratovanje pozimi.

Glede na to, da domači dobavitelji pozimi pošiljajo le majhne količine starega železa, se mora dovoz tega organizirati tako, da bodo od začetka septembra do konca decembra dotevale večje količine kot v drugih mesecih. Če je le mogoče, je potrebno v zimskem času organizirati dovoz starega železa iz uvoza.

Nabavna služba mora ob izdelavi letnega plana dovoza surovin poleg že omenjenega, voditi evidenco o minimalnih zalogah, ki so nujno potrebne za redno obratovanje in o maksimalnih zalogah, ki jih pogosto skladišni prostor ter ekonomičnost poslovanja.

Glede na to, da pod žerjavi martinare in elektrojeklarne ni dovolj prostora za ustrezno zimsko zalogo starega železa in grodlja, morata vodstvi martinare in elektrojeklarne poskrbeti za rezervni skladišni prostor in se dogovoriti za dodatne razkladalne zmogljivosti, transport pa za dodaten prevoz.

O načinu dovoza in skladiščenja izjemno predvidenih večjih količin surovin, se morajo pravočasno dogovoriti nabavna služba, obrat porabnik in transport. Nabavna služba bo izdelala za vsak mesec plan predvidenega dovoza surovin in ga posredovala vodstvom in obratom, ki skrbijo za tekoče razkladanje surovin. Dnevno bodo spremljali izvajanje omenjenega plana in ukrepali v primeru odstopanj. Pri tem bodo

upoštevali dovozne, razkladalne in skladiščne zmogljivosti Železarne. Da bodo vsi, ki sodelujejo pri nabavi, dovozu in skladiščenju surovin tekoče seznanjeni z razkladalnimi zmogljivostmi, bo TOZD VET izdelal letni plan remontov, do vsakega 25. v mesecu pa operativni mesečni plan remontov razkladalnih naprav za naslednji mesec. V planu bodo navedene vse nad osem ur načrtovane ustavitve razkladalnih naprav. V planu remontov bodo zajete vse transportne naprave aglomeracije, žerjavi za razkladanje starega železa, samohodna turna in cestna dvigala ter žerjavi za razkladanje v posameznih obratih. Nabavna služba bo mesečni plan dobave surovin izdelala v skladu s predvidenimi remonty razkladalnih naprav. Pri tem pa se bodo upoštevale vse rezervne možnosti za razkladanje, da bo zagotovljena potrebna količina surovin za nemoteno proizvodnjo v obratih.

V primeru nepredvidenih okvar na ključnih razkladalnih in nakladalnih napravah, ki izločijo napravo za štiri, osem ali več ur in zaradi tega ni mogoče razkladati vagonov jugoslovanskih ter tujih železnic, se je železnica v posebni pogodbi obvezala, da opusti ali zniža višino plačila vozovne zamudnine (stojnine). Da bo moč uveljaviti to znižanje oziroma opustitev, morajo delovodje obrata oziroma skladišča, kjer naprava obratuje, okvaro prijaviti tehtalcu (telefon 712) na normalnotirni tehtnici v Fužinah (Savi). Tehtalci bodo o tem obvestili za to zadolženo osebo na železniški postaji Jesenice in o tem vodili poseben pregled. Vanj bodo zabeležili na kateri razkladalni napravi in kdaj je okvara nastala, kdo je okvaro prijavil, koliko časa naprava ni obratovala in kdaj je bila popravljena.

Za vodenje postopka za opustitev oziroma zmanjšanje vozovne zamudnine je po omenjenem organizacijskem predpisu zadolžen vodja cestnega oddelka na transportu.

V primeru nastopa okvare pa so predvideni tudi izjemni ukrepi. Proizvodni obrat in nabavna služba se morata, kadar z redno predvidenim sredstvom vagonov ne bo mogoče razkladati ali nakladati, dogovoriti o potrebnih izjemnih ukrepih pri dovozu, proizvodni obrat in transport pa o drugačnem možnem načinu razkladanja.

Ob vsestranskem upoštevanju teh določil, se bodo stroški pri dovozu surovin in odpravi izdelkov v času predvidenih remontov in izrednih okvar razkladalnih in nakladalnih naprav, vsekakor ustrezno zmanjšali.

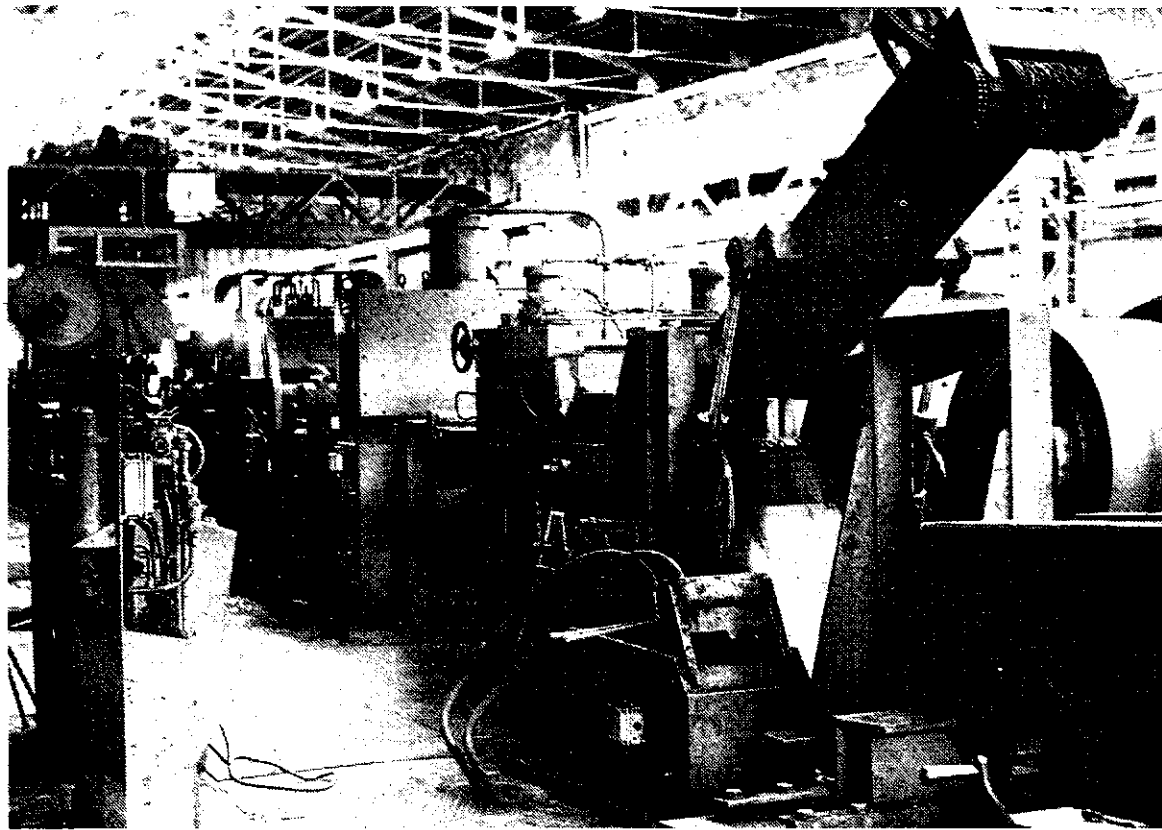
Železarski globus

ŠPANIJA

Španska železarna v Giljonu je naročila pri švicarskem podjetju Cocast AG novo veliko napravo za kontinuirano vlivanje bram. Dograjena bo do leta 1976 z letno zmogljivostjo 400.000 ton. Odhlala bo brame širine 1000 do 1600 mm in debeline 140 do 200 mm.

JAPONSKA

Tudi v tej državi postaja vedno bolj pomembna električna energija iz jedrskih central. V letu 1973 so imeli pet central, s skupno močjo 1.820.000 kW. Do leta 1985 predvidevajo, da bodo imele japonske jedrske centrale zmogljivost 60 milij. kW.

Oblikovalna linija Rossi v profilarni

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

Premog in energetska kriza v ZDA

Sedanje težave in slaba perspektiva v preskrbi z nafto, so tudi v ZDA povzročile določen preobrat v mišljenju na področju energije. Premog, ki ga imajo v tej državi ogromne zaloge, je spet postal bolj zanimiv.

Po načrtih zvezne vlade, bodo povečali količine nakopanega premoga s sedanjih 550 milij. ton letno na 750 milij. ton v letu 1980 in na milijardo ton v letu 1985. S tem bodo lahko znatno povečali gradnjo novih kalorističnih električnih central. Te porabijo danes 300 milij. ton premoga na leto. Do leta 1985 bodo to količino povečali na 600 milij. ton. Poleg tega bodo že leta 1980 porabili 100 milij. ton premoga za proizvodnjo plina.

Vendar bo tako veliko povečanje količine nakopanega premoga v prihodnjih desetih letih povezano s precejšnjimi težavami. Največje zaloge premoga imajo v zahodnem delu države, tistoče kilometrov oddaljene od velikih potrošnih in industrijskih središč. Poleg tega jih bo mogoče izkoriščati skoraj izključno v dnevnikih kopih. To je s stališča proizvodnih stroškov sicer ugodno. Vendar pa bodo s tem uničene velike poljedelske površine in prisotna bo stalna nevarnost za onesnaženje voda

na velikih področjih. Najnovejši predlog za varstvo okolja, ki so ga predložili v obravnavo kongresu, bo tozadevne pogoje izredno zaostрил. Predstavniki premogovnikov so mnenja, da če bo predlog sprejet, da bo zelo otežkočeno izkoriščanje premoga na dnevnikih kopih.

Iz tega razloga bo treba povečevati tudi kopanje premoga pod zemljo. Danes ga nakopljejo na ta način okoli 65 odstotkov celotne količine. Vendar so, pri tem tudi težave zaradi slabih delovnih pogojev in pomanjkljive socialne ureditve. To povzroča stalna stavkovna gibanja. Računajo, da jih bodo odpravili Sele z novimi delovnimi zakoni, ki so v pripravi.

Zaradi sorazmerno majhnih rezerv zemeljskega plina, bodo nastale v prihodnosti tudi težave. Zato je po mnenju zvezne vlade treba pobisteti z gradnjo naprav za proizvodnjo plina iz premoga, ki bo imel podobne lastnosti kot zemeljski plin. Za gradnjo takšne naprave so potrebna vsaj tri leta. Do leta 1990 predvidevajo, da bodo zgradili 36 teh naprav. Vsaka izmed njih bo proizvedla letno osem milijard kubičnih metrov plina in bo odvisno od njegove kvalitete, porabila 6 do 10 milij. ton premoga. Zato bo leta 1990 potrebnih približno 300 milij. ton premoga za proizvodnjo plina.

Stroške za takšno napravo cenijo skupno z napravami za izkoriščanje premoga na 400 milij. dolarjev. Zato bo potrebno za zgraditev vseh 36 naprav 14 milijard dolarjev investicijskih stroškov.

Kongres in senat sta v letu 1974 skoraj podvojila zahtevano finančno pomoč za raziskave povezane z izkopom, predelavo in uporabo premoga. V ta namen je bilo odobrenih 42 milij. dolarjev. Od tega odpade 12. milij. na proizvodnjo plina, 20. milij. na hidriranje premoga, 7. milij. na raziskave v zvezi z zaščito okolja na dnevnikih kopih in ostanek za nekatere druge namene.

Predvidenih 36 naprav za proizvodnjo plina iz premoga bo krilo samo 12,5 odstotkov celotnih današnjih potreb ZDA po zemeljskem plinu. Zato bo ob stalnem naraščanju energetskih potreb v prihodnjih desetletjih treba poiskati še druge dodatne vire. Pomembno vlogo bodo igrale jedrske centrale in kot delno nadomestilo za nafto tudi oljni skrilavci. O teh smo v Železarni pisali pred kratkim.

Vse kaže, da bomo morali na podobno reševanje energetskih problemov v naši državi misliti v prihodnosti tudi mi. Premog, katerega imamo velike zaloge (čeprav je kvaliteto slabši kot v ZDA), smo kot energetski vir v zadnjem času nekoliko zamenarili. Ob pomanjkanju in visoki ceni nafte bo postal nedvomno spet zelo cenjen. Zato bo potrebno izvesti določene ukrepe (raziskave, modernizacija rudnikov, gradnje kalorističnih central in podobno), ki bodo že v bližnji prihodnosti omogočili povečati njegov izkop in porabo.

»Kaj mi to mar,« se je obregnil Tonči: »Povej, kam naj grem v zase-do?«

Prigovarjal mu je, da je zaseda nad gostilno in dvoje stražarskih mest dovolj za zavarovanje, naj gre v gostilno in zapleše. Tonči pa je trmoglavo ponavljal, da v gostilno ne bo stopil, ampak bo raje zunaj. Darko ga je odpeljal v zasedo nad cesto, ki je držala v Ravne. »Če se boš premislil, pošli bora v gostilno in takoj boš dobil zamenjavo,« je še rekel Darko.

»Kar norite. Meni ni za takšne prisilodarije. Nisem prišel v partizane, da bi plesal,« mu je oponesel Tonči.

Slabe volje se je Darko vrnil v gostilno. Nekaj časa je premišljal, kaj bi se lahko bilo narobe, da je Tonči tako zajedljiv. Pa ga je zaplaval veseli hrup, glasba, vabljive Korošice, da se je pognal v vrvež in razposaje-nje plesal. Sam ni vedel, kako deluje — posebna pošta. V gostilno so dekleta še prihajala; vsa so hotela plesati s partizani, ki so za hip pozabili na vse tegobe vojne, na nevarnosti in se obetajoče prižemali k dekletom.

Tončijev prvi pomočnik, Anzej, ubežnik iz nemške vojske ga je vlekel za rokav, stran od Korošice, ki se je na njegove besede le obetavno smehljala: »Tovariš komandir! Na cesti je nekakšna vaška straža. Pravi jo, da iščejo partizane.«

Kaka vaška straža? Na Koroškem ni nobene vaše straže, je pomislil Darko. Anzej pa je čakal, da gre z njim. Zaklical je Romanu, ki je precej izpustil dekle in prišel k njemu. »Nekaj greva pogledat k zase-di,« mu je rekel. Roman je pokimal dekletu, da se vrne in stopila sta za Anzejem.

»Nekaj so govorili — če sem jih prav razumel — da so od Zahodno koroškega bataljona ali pa so od tam prišli. Ne vem,« je v zadregi rekel Anzej in obmolnil.

Ni si še utegnil ustvariti niti približne predstave, kaj bi lahko bilo s to vojaško stražo, ko je zagledal na

cesti, pod mejo, ki ga je ločila od Tončijeve zasede, skupino čudno oblečenih moških. Kot je lahko pri mesečini razločil, je bila nekakšna zmes uniform, louskih oblek od povsem navadnih.

»Kdo ste vi?« jim je zaklical Darko.

»Partizani z Gorenjske. Vaška straža. Iščejo komandanta Petra.« Segali so si v roke, se pozdravljali, Darko pa je premišljal katerega komandanta Petra iščejo. Kolikor se je domislil, je bilo tako ime namestniku komandanta Četrte cone, Kremnu. Samo to je bilo njegovo pravo ime, ne partizansko. Za drugega komandanta Petra ni vedel. »Katerega komandanta? Mislim, kateri bataljon vodi?« je uprašal, da bi razčistil morebitni nespোরazum.

»Komandanta Petra,« je hlastavo odvrnil moški in stopil proti njemu. Darko je premišljal, če je bila na Moravškem kakšna zamenjava. Morebiti pri kamniškem bataljonu ali na Kozjanskem? V tem se mu je zazdelo, da je nekdo od prišlekov uprašal: »Was?« Ni bil še trden, če se ni premotil, ko je zaslišal že drugo nemško besedo. »Kdo pa si ti?« je uprašal moškega, ki se je izdajal za vodjo.

»Mile Milenkovič,« je samozavestno odvrnil moški.

V Darkovi glavi je zabobnelo kot bi stal zraven velikega zvona, na katerega zvonijo. Mile Milenkovič je bilo partizansko ime njihovega četnega komisarja Milana, ki je šel na dvomljiv sestanek s pomočnimi policisti, ki so se ponujali za sodelovanje. Ni se vrnil! V hipu se mu je zazdela tudi palerina, ki jo je imel oblečeno moški, čudno znana. Hotel je še potipati blago, ko je videl, da ima moški pod palerino brzostrelko. Cev je bila uperjena nekam v njegov trebuh. Prekletu, da je moral sam z Romanom, ga je spreletelo. Je res tako pijan? Tih je stopil do Romana in mu šepnil na uho: »Gestapovci! Razorožiti!«

Vrnil se je k moškemu, ki si je prizel komisarjevo ime. Naglo je zgrabil za brzostrelko in potegnil k sebi. Moški je bil tako presenečen, da se ni niti upiral. Potem je začel prav tako tiho pobirati puške z ramen. Imel je že tri puške, ko je zagledal Romana, kako se daje z mitraljezem. Držala sta usak za eno stran mitraljeza in se ruvala. Bilo je videti, da bo Roman zmagoval, ko se je razoroženi raztrganec od zadaj pognal na Romana. Zgrabil ga je za vrat in začel daviti.

Nemočno je gledal na izid tega ruvanja. Ustreliti ni smel, ker bi prav lahko zadel Romana; ni se smel pognati na pomoč, ker bi se raztrganci zgrnili in ju skupaj zlahka obuladali. Bilo jih je kakih deset. Pognal se je še proti tistim, ki so imeli puške na ramah in jim trgal puške. Slišal je le sopenje, v prsih in glavi mu je razbijalo; polasčala se ga je čudna omotičnost, nekakšna slutnja smrti, ki je v obupu in želji da preživi, pomagala, da ni obupal. Le kaj počne Tonči, je premišljal. Zakaj ne užge z zbrojevko?

Slišal je prvi strel. Naglo se je zaobrnul in uperil parabolo v skupino. Ni še doumel, kaj se je zgodilo. Videl je Romana, kako drži v eni roki samokres, v drugi mitraljez in kako z roko, v kateri je imel samokres, udarja proti vratu. Zgrabilo ga je nekaj rok, vleklo z ramen puške, začutil je dlan na svojem vratu, ko je divje zavpil: »Tonči, užgi!« Rafal jim je siknil nad glavami.

Raztrganci so se pognali z ceste na travnik, v dolino.

»Kaj hudiča pa imate? Spoved?« je upil Tonči, ki ni še ničesar razumel: »Naj se ustrelim?«

»Razpali, v dolino, proti Ravnam,« je hipaje zavpil Roman. Stopil je k Darku; dvignil je zbrojevko: »Tale bi me kmalu pokopala. Če se ne bi dokopal do pištole in ustrelil, bi bil že zdajle v krtovi deželi...«

»Ali pa bi te vlekl v dolino.«
»To je še slabše. Mene dezerterja, ne smejo dobiti.«

Janez Brojan — st.

Janez filma, Dorči in Goran fotografirata, jaz pa se razgledujem po prekrasnem vencu vrhov, ki se blestijo s svojimi belimi pobočji, stenami in vrhovi v jutranjem soncu. Kako veličasten je pogled po tem planinskem svetu, vršacih, stenah in globokih grapah, koliko ostrih stolpov in stolpičev se bohoti nad strmimi grebeni. Daleč na jugu opazim široko belo goro »Kralja Dauphineja« El za Crensa (4103 m), na katerega temenu sem stal pred 36 leti (1937. leta). Nekoliko v desno pa se mogočno dviga ponosna kraljica »La Meije« (Neža) 3982 m. Prekrasna in mogočna se dviga iz Etansjonske in Lagravske doline. Kako krasen in edinstven je pogled nanjo in na njeno mogočno prevnino in gladko steno. Nad vsem tem pa lebdi v ostrem grebenu oster stolp Božji prst. Lepota nad lepoto. Saj je vodnik in velik alpinist Merkl v svoji knjigi zapisal, da lepota in mogočnost Lameije prekaša vse svoje vrstnice, da kdor ne pozna nje ne pozna nič lepega in veličastnega in res je to. Kar ponosen sem na to, da sem jo lahko dvakrat obiskal. Prvič zaradi snega, ki je zapadel ponoči in smo čakali da skopni. Sam sem šel iz svoje neugnanosti in dolgočasje preko zasnežene stene do ledenika in s tem napravil vzpon. Inženirju Dušanu Lasiču iz Ljubljane sem napravil ne malo skrbi, ker ni vedel kje sem. Drugič pa nekaj dni z inženirjem Lasičem in tov. Hvastijem, do vrha.

Morda bi še opazoval in obujal spomine, če ne bi Janez opozoril na vrnitev. Od zahoda se vlečejo preko grebenov težki oblaki, ki napovedujejo ploho ali celo daljše deževje. Ura je pol desetih ko se odpravimo z vrha. Sonce močno greje, tudi led je na grebenu že nekoliko odjenjal. Navzdol bo treba bolj paziti, da se z derezami kam ne zatakneš na ozkem strmem grebenu. Hitro se spuščamo, tako da smo prispeli do kočice že ob pet minut pred dvanajsto. Ura je 13, ko se odpravimo iz kočice. Pobočje pod kočjo je bilo vse živo vračajočih planincev. Hitro se spuščamo po strmih skalah, kjer je le kaj možnosti pa izkoristimo da prehitimo druge, nekaj po poti, nekaj po skalah in tako smo jih imeli kar hitro dosti za seboj. Fantom sem rekel, da naj pazijo da ne sprožijo kak kamen in da kdo ne zdrsne. Komaj preteče pol ure se že znajdemo na sedlu pod vsem pobočjem in strmino. Se kake pol ure pa bomo na železniški postaji. Pustili smo že vse planince za seboj. Ob 14. uri že prispemo na

Veličina narave in planin

postajo. Vlak bo pripeljal šele čez kake pol ure. Odločili smo se da gremo naprej kar peš. Šli smo kar ob progi navzdol kakih štiri kilometre do srednje postaje, od koder smo se prejšnji dan pripeljali. V 35. minutah smo že na postaji. Isti čas pripelje vlak iz doline. Mi se odpeljemo z žičnico v dolino do avtomobila. Tura je lepo in srečno minila. Doživeli smo mnogo lepega, tudi pot nam je hitro minila, saj smo rabili iz vrha Mont Blanca v dolino namesto sedem, le tri ure in 20 minut. Seveda čisto po mojstransko. Koprismo v tabor so se ravno naši tovariši pripravljali na pot proti domu. Hitro se spravimo na kuhanje večerje, saj ta dan nismo jedli nič drugega kot vsak kosček kruha in sir. Po kosilu in večerji, ki je bila hkrati, se odpravimo še nekoliko po Chamonixu, kjer smo napisali razglednice in si nakupili spominčkov.

Ob 21. uri se odpravim k počitku. Komaj zaspi, me vrže pokonci močan grom, takoj za njim pa se vlije ploha. Fantje so pridrveli iz mesta, kot bi jih nekdo pripodil. Dež je padal kake štiri ure. 24. 8. Jutro je bilo hladno in vlažno. Ob sedmih smo pričeli pospravljati svoje stvari. Odrinili smo proti švicarski meji. Najprej smo nameravali še v Zermat in na Materhorn, ker pa se je vreme poslabšalo smo spremenili načrt. Odpravili smo se v Grindelvald in tam računali na kako turo ali vzpon. Do švicarske meje je kakih 20 kilometrov. Iz doline se vzpenjamo v dolgih ovinkih na 1515 metrov visoko sedlo Aig du Tour od koder je še enkrat krasen pogled na Mont-blansko skupino. Kar hitro smo v Martigny Ville, v krasnem mestu, stisnjemem v ozko in globoko dolino pod ogromnimi previsnimi stenami. Po strminah se dvigajo žičnice na razna smučišča in vrhove. Na koncu doline je ogromen slap. Vmes so veliki terasasti vinogradi. Cesta se vije visoko nad dolino skozi zelo strma skalah pobočja, kjer so napravljene čez cesto dolge betonske strehe, da padajo pozimi plazovi čeznje. Počasi se dolina nekoliko razširi. Ob cesti in bregovih so lične hišice. Vasi so videti zelo čiste in vse v cvetju. Od St. Maurice do Aigleja se cesta močno vzpenja. Od tu je lep pogled na skupino Diableris — 3208 metrov, pod katero ogromni ledeniki zapirajo v globoki ozki dolini velik jez. V tem kraju je več žičnic za smučanje.

Pot nadaljujemo do mesta Splez, ki leži ob velikem in lepem jezeru. Tu so izredno lepa letovišča, vsa mesta in vasi pa se kopljejo v raznovrstnem cvetju. Vozimo se dalje do Grindvalda (1037 m), ki leži pod

ogromno severno steno Eigerja, steno smrti (3970 m). Nameravali smo vsaj pod steno, če ne na vrh Juntrov (4158 m). Na žalost pa ni bilo nič, videli nismo niti cele Eigerjeve stene, težke megle so se leno vlačile preko nje. Vil se je dež, že tretjič danes. Ker napovedujejo še padavine, smo se odločili, da nadaljujemo pot proti domu. Do Rod Fiese prispemo, ko je že precej temno. Nekoliko iz vasi pri malem gozdčku se ustavimo in hitro postavimo šotor. Nekaj malega pojemo in se odpravimo k počitku. Danes smo prevozili okrog 400 kilometrov. Spanje je bilo bolj slabo, kljub temu, da smo od dolge vožnje precej izmučeni, zaradi prometnega hrupa. Z ene strani je bila cesta z velikim prometom tudi ponoči, z druge strani pa železnica po kateri je peljal vsakih 20 do 30 minut vlak.

25. 8. Jutro je lepo, ura je pet ko vstanemo. Dorči gre po vodo, Goran kuha zajtrk, midva z Janezom pa pospravljava stvari. Ob 6 in 45 se odpeljemo naprej po cesti s precejšnjim vzponom do sedla in na drugo stran zopet v dolino preraščeno z gozdovi, kateri polagoma prehajajo v žitna polja in vinograde. Komaj se peljemo skozi 800 metrov dolg predor, se že znajdemo v prekrasnem letoviškem mestu Lugano. V mestu je mnogo krasnih spomenikov, drevoredov, kamor stopiš samo cvetje in čistoča. Mesto se šele prebujajo, sem in tja se odpirajo prve trgovine. Meščani hitijo po jutranjih opravkih. Mesto leži ob ogromnem in krasnem, kakih 80 kilometrov dolgem jezeru, po katerem plovejo parniki, nad njegovo gladino se lahko pozibavajo snežno beli labodi. Vse povsod same zanimivosti. Ko obhodimo in si ogledamo del mesta, ter si nakupimo še nekaj spominčkov, napolnimo rezervar z bencinom, se odpravimo iz mesta. Ob cesti so veliki vinogradi in jabolčni nasadi. Ura je devet ko pridemo v mesto Chiasso katero leži na švicarsko italijanski meji. Na carini hitro opravimo in se odpeljemo naprej do mesta Como, ki stoji na robu okrog sto kilometrov dolgega jezera Lago di Como. Ker smo zopet na avto cesti, lahko vozimo hitreje. Ob 9 in 35 minut smo zopet v Milanu. Kratek počitek, ob 10. uri pa zopet na pot, do doma imamo še kakih 500 kilometrov. Sonce močno pripeka vso pot. Domov prispemo v popoldanskih urah. Za nami je 1300 kilometrov dolga in lepa pot, nova doživetja in nepozabni spomini.

KONEC

Najbrž oboje: orjunaška uniforma zaradi fašističnih uniform, a gospod Aleš zato, ker me prav zaradi njega ni mogel učitelj Miklavčič do kraja prepričati, da je to edina organizacija, ki bi zadovoljila delavstvo in osvobodila zamejske Slovence, ko bi ji dali oblast. Preprost fant sem in preprost človek lahko sodi samo po tem, kar čuti na lastni koži...»

»Ja, to je res,« meni tudi Grebenc.

»Vidiš, takole sem mislil, ko je učitelj hvalil Orjuno in trdil, da bi storila vse za pravičnost in v delavski prid: gospod Aleš je baje eden glavnih in tudi tiste gospode, ki k njemu prihajajo, sem videl v tistih uniformah. Ti pa so sami tovarnarji, bankirji in podobni, ki delavca na cesti niti ne pogledajo ne, ali pa ga suženjsko izrabljajo kakor gospod Aleš mene. In če so sami taki v njihovem vodstvu, kako naj bi orjunaši potem delali za delavski in človeški blagor. Nekaj drugega morajo imeti za bregom, sem si mislil. Nekaj podobnega kakor fašisti v Italiji.«

»Ne motiš se, Žef. Fašisti so. Jugoslovanski fašisti.«

»Vem. Ne morejo biti drugega po tistem, kar so počeli, kakor sem slišal, v Trbovljah in poizkušali tudi po drugih krajih. Kdor pa zganja nasilje nad ubogimi ljudmi, ta ubogim ljudem ne bo pomagal, marveč jih bo prisilil, da bodo sužnji.«

»Ja, tako je, tako. Sam bi ti ne mogel bolje povedati.«

»Vprašal si me, kako mislim, in povedal sem ti.«

»Pa si povedal prav to, kar mislimo o Orjuni ml.«

»Kdo vi?«

»Delavci, ki vemo, kaj hočemo,« odvrne Grebenc nedoločeno.

»Moral bi priti večkrat med nas.«

»Prav rad. A kam vprašuje Žef, čeprav ve, da ne bo mogel nikamor, dokler bo moral biti suženj pri gospodu Alešu.«

»Nocoj bomo demonstrirali,« pravi Grebenc nekoliko tiše, kakor da bi se bal, da bi ga kdo slišal.

»Demonstrirali?« ga Žef pozorno pogleda.

»Ja. Bi šel z nami?«

»Sel, a imam šolo,« odgovori Žef brez pomisleka.

»No, premisli! Samo pogumni gremo,« poudari Grebenc.

»Kam?«

»Videl boš, če boš prišel. Dobimo se pred konjušnico v Mostah.«

»Pred konjušnico v Mostah?« se Žef spomni Vipernikovih besed in postane še bolj pozoren.

88 Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

»Ja,« pritrdi Grebenc.

»Hm,« Žef ne obljudi ničesar.

— V Mostah? Kaj bo pred konjušnico v Mostah? — sliši sebe, kako je v šoli zamen vpraševal Vipernika.

— Slišal si, — sliši v sebi Vipernikov glas.

— Nisem. Drugače ne bi vpraševal, — sliši spet sebe.

— Potem vprašaj učitelja Miklavčiča, — se zajeda vanj prezirljiv Vipernikov glas.

»Ja, ja. To je bilo včeraj,« zamrmra.

»Kaj praviš?« vprašuje Grebenc.

»Nič, nič. V menzo bom moral, drugače bom ostal tešč.«

»Zares, zaklepetala sva se,« pravi Grebenc in se šele sedaj spomni, da je prešlo že precej časa, odkar sta prišla do zavetišča sv. Jožefa in da bo Žef danes morda prav zaradi njega brez tiste enolončne juhe, ob kateri se prebija skozi glad. »Prekletu, stopi no pogledat, če bo še kaj. Počakal te bom.«

Žef odide, menza pa je že zaklenjena.

»Na, zdaj pa imam,« s šklepetajočimi čeljustmi preklinja Žef. Prekrel bi sebe in Grebencu naglas, ko bi se ne ozrl in videl, da je Grebenc prišel za njim.

»Nič ne maraj,« ga Grebenc razume. »Delila si bova. Z mano greš.«

»S tabo?«

»Lačen vendar ne boš šel k tistemu hudiču na tlako.«

»Saj sploh ne vem, če se je že vrnil. V nedeljo je šel, pa ga še ni domov.«

»Potem pa kar z mano! Pri prijaznih in dobrih ljudeh sem na hrani. Dovolj bo za oboje. In tudi gospodinja ne bo huda. Ni prvič, da bom koga pripeljal s seboj.«

Žef bi se rad izgovoril, da ne utegne.

A kaj ko se počuti kakor prestrašen pes.

»Le pojdiva,« ga vabi Grebenc. »Gospodinja bo malce nestrpna, ker me še ni. Je kakor prava mati. Skrbi jo, da se mi ni kaj pripetilo. Morda me bo malo oštevala, a preklinjala me ne bo. To je zelo dobra žena. In njen mož tudi. Sam boš videl.«

Žef samo napol posluša Grebencu in kakor omotičen tava poleg njega za glavo višji. Tako mu je, kakor da je prejel težak udarec naravnost s pestjo pod brado, ko se je znašel pred zaprto menzo. Bilo mu je, kakor da se bo onesvestil, pa je postal samo omotičen, kakor je bil najbrž že prej, a se je s pogovorom zamotil. Zato pa je ta omotičnost sedaj toliko večja.

»Za vraga, saj sem kakor pijan,« zamrmra bolj zase, ko ga neho-te zanes ob Grebencu.

»Lačen si. Kdo bi ne bil, če bi moral životariti ob tisti juhi kakor ti.«

»Eh, ja, kam pa greva,« nehote vpraša, ko opazi, da sta se znašla na Tržaški cesti.

»K meni.«

»Stanuješ tu?«

»Ja, kmalu bova tam.«

Na tej cesti v tistih kolibah stanuje Žefov stric, prav zato bi najraje ne šel na to cesto, ker bi se nerad srečal z njim. Zato je zadovoljen, ker z Grebencem zavijeta s ceste prej, preden prideta do bajt, ki jih daje gospod Aleš v najem revnim in o katerih Žef ve, da jih je pred leti dala občina na razpolago slovenskim beguncem s Primorske in jih izročila v lastništvo Jadranske banki, od te pa si jih je prilastil gospod Aleš.

»No ja, samo da sva zavila stran,« si pravi Žef in stopa ob Grebencu velik in suh kakor okostnjak. Šele na nekih stopnicah se zave, da je že bil tu. »Hm, tu sem že vendar bil, če se ne motim.«

»Kaj praviš?« ga Grebenc ne razume.

»Saj stanuje tu neki železničar? Ja, železničar Burjevec.«

Spominska svečanost

Zveza koroških partizanov v Celovcu pripravlja s sodelovanjem občinskega odbora ZZB NOV Jesenice v nedeljo, dne 3. februarja 1974 ob 11. uri na pokopališču v Svečah v Rožu na Koroškem, spominsko svečanost ob 30-letnici smrti narodnega heroja MATIJA VERDNIKA-TOMAŽA in ostalih soborcev. Pri svečanosti bodo nastopili pevci in recitatorji iz Koroške in Jesenice.

Prevoz bo organiziran z avtobusi. Odhod udeležencev bo ob 8. uri izpred zdravstvenega doma na Jesenicah, s postanki do Žirovnice. Povratek na Jesenice bo ob 17. uri.

Vsak udeleženec vplača ob prijavi 20 dinarjev, ostale stroške krije občinska konferenca SZDL Jesenice.

Prijave zbirajo do četrta 31. januarja 1974 na občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, cesta M. Tita 86.

Vsak prijavljenec mora imeti svoj veljavni potni list.

V marcu skupščinske volitve, konkretna naloga pri uresničevanju ustave

Priprava na skupščinske volitve, je bila osrednja tema seje izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice v ponedeljek 14. januarja. Na seji so sodelovali tudi člani komiteja občinske konference ZKS in člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Razen tega so na seji tudi govorili o družbenem dogovarjanju o splošni in družbeni porabi.

Predsednica občinske konference SZDL Mara Talarjeva je v uvodu poudarila pomen skupščinskih volitev, ki so neposredno pred nami in ki pomenijo konkretizacijo delegatskega sistema ter prvo konkretno nalogo pri uresničevanju nove ustave, ki bo predvidoma sprejeta in razglašena v februarju. V tej zvezi je pred političnimi organizacijami vrsta odgovornih nalog, ki so vse vezane na uresničevanje nove ustave. Med te sodi še nadaljnje formiranje in vsebinsko oblikovanje temeljnih organizacij združenega dela, oblikovanje samoupravnih interesnih skupnosti, oblikovanje, razprava in sprejemanje statuta občine, krajevnih skupnosti, interesnih skupnosti in TOZD, družbeno dogovarjanje o splošni in družbeni porabi, nedvomno pa je prva in najbolj neposredna, lahko bi rekli temeljna naloga pri uresničevanju ustavnih določil, skupščinske volitve oziroma izpeljava delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Predsednica je nadaljevala, da bo poleg skrbno izvedenega evidentiranja možnih kandidatov v vseh strukturah družbenega življenja in dela, predkandidacijskega in kandidacijskega postopka ter samih skupščinskih volitev, potrebna močna in zavzeta politična vsebinska akcija. Nove kvalitete, ki nastajajo v odnosih med ljudmi in njihovimi interesi, zahtevajo intenzivno aktivnost pri razvijanju in utrjevanju družbene zavesti in solidarnosti, kot izredno pomembnih kvalitet pri družbenem dogovarjanju, sporazumevanju in usklajevanju.

V nadaljevanju je Talarjeva govorila o odgovorni nalogi pri evidentiranju možnih kandidatov in sploh kadrovske politiki, pri čemer pade glavna odgovornost na SZDL in sindikate. Poudarila je tudi, da je ena takojšnjih nalog, ugotovitev enotnih izhodišč pri oblikovanju skupščinskega samoupravnega interesnih skupnosti na osnovi delegatskega sistema.

V zvezi z občinskim statutom, je dejala, da bo po sprejetju ustavnega besedila, ki je doživel nekatere spremembe, potrebno le-te vgraditi tudi v osnutek občinskega statuta in zaradi tega je tudi predlagano, da se javno razpravo o njem podaljša do konca februarja. Poudarila je potrebo po vsebinski oceni statuta temeljnih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela kot del borbe za dosledno uresničevanje ustavnih dopolnil.

Vse te obveze in politično zelo odgovorne naloge, je zaključila predsednica Talarjeva, zahtevajo tudi ustrezno organiziranost osnovnih nosilcev teh nalog, to je krajevnih skupnosti, krajevnih odborov SZDL in osnovnih organizacij sindikata.

V nadaljevanju se je sekretar občinske konference SZDL Slavko Humerca informiral navzgor o neposrednih nalogah do kandidacijskih konferenc, ki izhajajo iz do sedaj znanih rokov priprav na volitve in ki predvidevajo:

— da bo približno v sredini februarja sprejeta in razglašena ustava SFRJ,

— da bodo od 15. do 25. februarja kandidacijske konference,

— da bo 15. marca opravljen razpis volitev v SFRJ,

— da bodo od 15. do 25. marca volitve članov delegacij temeljnih samoupravnih skupnosti za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti,

— da se bodo od 25. marca do 5. aprila konstituirale delegacije oziroma konference delegacij in določile delegate za prvo sejo občinske skupščine. V tem času bodo volitve v družbeno politični zbor,

— da bodo od 5. do 15. aprila konstituantne seje občinskih skupščin,

— da bo do 30. aprila konstituantna seja skupščine SRS in do 15. maja konstituantna seja skupščine SFRJ.

V zvezi s tem je občinska volilna komisija izdelala program dela do sredine februarja, to je do pričetka kandidacijskih postopkov. Komisija tudi predlaga, je nadaljeval sekretar, da se v vseh krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela in organizacijah združenega dela ter skupnosti, ki nimajo pogojev za TOZD, toda volijo delegacije, formirajo koordinacijski odbori za volitve. Le-ti bodo do kandidacijskih postopkov predvsem vodili akcijo evidentiranja kandidatov, pripravljali pregledne evidentiranih in oprav-

ljali ostale naloge v zvezi z volitvami.

Sekretar je v zvezi s pripravami na volitve in nalogami, ki jih prevzemajo vse družbenopolitične organizacije opozoril, da je bilo v javni razpravi o osnutkih ustavnih tekstov iznešenih več predlogov po drugačni ureditvi skupščinskega sistema. V ustavo so zato vnešene določene spremembe, med drugim tudi formiranje družbenopolitičnega zbora v občini in republiki. V ta zbor v celoti kandidirajo delegate družbenopolitične organizacije, zato je govornik konkretno opozoril na naloge, ki v zvezi s tem čakajo družbenopolitične organizacije. Ob sklepu svoje informacije je Slavko Humerca predlagal v imenu volilne komisije, da se formirajo koordinacijski odbori za volitve v vseh TOZD, ne glede na to, če na tem nivoju se formirane družbenopolitične organizacije. Navzgor so s tem predlogom soglašali s pripombo, da to zahteva hitro akcijo in takojšen dogovor v sindikatih.

Sekretar volilne komisije Sandi Kotnik je za tem navzgor se informiral o do 10. januarja evidentiranih kandidatih. Od tega dne so krajevne skupnosti evidentirale 314 možnih kandidatov, organizacije združenega dela in temeljne organizacije združenega dela pa 197, skupaj 511. Podrobno je informiral navzgor o strukturi evidentiranih možnih kandidatov, ki pa še ne pokaže popolne slike, ker evidentiranje še ni zaključeno. Še vedno je namreč premajhno število evidentiranih v OZD in TOZD, razen tega pa bodo potrebna še nekatera usklajevanja z ozirom na resnično strukturo zaposlenih oziroma prebivalstva na posameznih območjih.

Razprava, ki je sledila, bi lahko strnila v eno samo misel, da obravnavane naloge zahtevajo čvrsto organiziranost in kadrovske okrepitve družbenopolitičnih organizacij ter dosledno in disciplinirano izvajanje vseh poudarjenih nalog.

Ob sklepu prve točke so potrdili akcijski program delovanja v pripra-

vah na skupščinske volitve in podprli predlog, da se 25. januarja skliče skupna seja občinske konference SZDL in plenuma občinskega sindikalnega sveta, na kateri bi ocenili dosedanje rezultate družbenopolitičnega delovanja v občini in sprejeli politično platformo delovanja v pripravah na skupščinske volitve.

V drugem delu seje je uvodno informacijo o pripravah na družbeno dogovarjanje o splošni in skupni porabi podal predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Grošelj. Poudaril je, da bodo samoupravne interesne skupnosti morale pred OZD in TOZD ter krajevne skupnosti z zelo konkretnimi vsebinskimi programi iz katerih bodo izhajale finančne zahteve. Pri tem pa se bodo interesne skupnosti morale držati okvirja, ki ga določa resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974. Do sedaj znani programi in finančne zahteve kažejo precejšnja odstopanja od teh okvirjev in bo potrebno še veliko dogovarjanja in usklajevanja predno bodo programi predloženi zboru delavcev in krajevnim skupnostim. V zvezi s tem, je dejal, deluje že koordinacijska komisija, ki jo vodi predsednik občinske skupščine, potreba pa se kaže še po štirih komisijah.

V razpravi je bilo poudarjeno, da bo potrebno zelo realno planiranje splošnih in skupnih potreb, da bo potrebno nastopiti z zelo konkretnimi programi, pri čemer pa se bo treba politično opredeljevati katerim stvarjem dati večji poudarek, katerim manjšega.

Ob zelo odgovornih vprašanjih, ki so bila obravnavana na seji in ki praktično vsa pomenijo prve konkretne naloge pri uresničevanju novih ustavnih določil, ni bilo posebno živahne razprave. Obravnavane naloge so bile namreč zelo konkretne in ni kaj dodati. Nedvomno pa so se vsi zavedali, ker je bila udeležba na seji izredno dobra, da je skrbna in organizirana priprava na skupščinske volitve in sama izvedba volitev, eden od pogojev za uresničevanje ustave. Da so volitve temeljno vprašanje in konkretna naloga pri uresničevanju ustave.

Novice iz radovljiske občine

50-letnico smrti velikega revolucionarja, teoretika in utemeljitelja socializma V. I. Lenina bodo v radovljiski občini počastili s številnimi slovesnostmi. Poleg proslav na katerih bodo govorili o liku in delu Lenina v vseh osnovnih in strokovnih šolah, bodo vse partijske organizacije na skupnem zboru v dvorani tovarne verig v Lescah, pripravile predavanje o pomenu leninizma s posebnim poudarkom na odnos samoupravne družbe in cerkve. Osrednja slovesnost posvečena obletnici smrti Lenina bo v soboto 19. januarja ob 18. uri v festivalni dvorani na Bledu. Slavnostni govor bo imel narodni heroj, rezervni generalmajor Anton Dežman — Tonček. V kulturnem programu bodo nastopili združeni pevski zbori iz Radovljice, Kroke, Podnarta in Zasipa, orkester glasbene šole in recitatorji iz Radovljice. Organizator proslave je občinska konferenca ZKS Radovljica.

Na prvi seji občinske komisije za spremljanje izvajanja ustavnih dopolnil, v petek 11. januarja, na kateri so bili navzoči tudi člani koordinacijskega odbora za usmerjanje akcije pri izvajanju ustavnih dopolnil pri občinski konferenci SZDL, so ocenili dosedanje uresničevanje teh nalog v delovnih organizacijah v občini. Ugotovili so, da so razen v nekaterih manjših kolektivih, povsod že uspešno opravili formalno ustanovitev TOZD, oz. OZD, v skladu z novo ustavo ali pa proglasili zaznambo pri pristojnem ustreznem sodišču v Ljubljani. Računajo, da bodo do konca meseca opravili vse potrebne naloge za registracijo in sprejetje statuta tudi v manjših delovnih organizacijah.

V ponedeljek 14. januarja je bila skupna seja občinskih odborov sindikata storitvenih in družbenih dejavnosti. Sprejeli so naloge o novi organiziranosti in o pripravah za ustanovitev konferenc. Za družbene dejavnosti bodo ustanovili dve konferenci — eno za delavce s področja vzgoje, izobraževanja in kulture z 20 delegati in drugo za delavce s področja kmetijstva, živilske in tobačne industrije s 16 delegati. Za storitvene dejavnosti bodo ustanovili tri sindikalne konference — za delavce trgovine z 19 delegati, za delavce iz gostinstva in turizma s 23 in za delavce iz obrti s 30 delegati.

Na 9. redni seji občinskega sveta Zveze sindikatov, ki je bila v torek 15. januarja, so razrešili dolžnosti predsednika ObSS Jožeta Bohinca, ki je bil 27. decembra izvoljen za sekretarja občinskega komiteja ZK. Za začasnega predsednika sindikatov so izvolili Janeza Konca. Na seji so obravnavali tudi poročilo o poteku izvajanja ustavnih dopolnil in konstituiranja TOZD in OZD, reorganizacijo sindikatov in priprave za skupščinske volitve.

Na sedežu kulturne skupnosti Radovljica so se prejšnji petek sestali predstavniki ZKPO, občinske konference ZMS in ravnatelji vseh osnovnih šol v občini s prof. Petrom Likarjem iz Kranja. Dogovorili so se o ustanovitvi občinske skupnosti glasbene mladine, ki bo tako kot v vsej Sloveniji pridobivala in vzgajala mladi rod za širše spoznavanje s klasično in resno glasbeno umetnostjo, v obliki koncertov in drugih prireditev. Sklenili so do konca januarja ustanoviti iniciativni odbor za ustanovitev te samoupravne interesne skupnosti pri občinski konferenci ZMS, ki bo pripravila tudi predlog statuta in programa.

Na prvi seji koordinacijskega odbora za pripravo volitev pri krajevni konferenci SZDL Radovljica so ugotovili, da so doslej v vseh družbeno političnih in drugih organizacijah in društvi evidentirali za možne kandidate v delegacijah krajevne skupnosti že okoli 200 občanov. Razveseljivo je dejstvo, da so med kandidati tokrat močno zastopane tudi ženske in mladina.

Izvršni odbor kulturne skupnosti je 11. januarja obravnaval predlog letošnjega finančnega načrta in programa kulturne dejavnosti. Glede na družbeni dogovor, ki ga bo kulturna skupnost, tako kot ostale interesne skupnosti, morala podpisati z delovnimi kolektivi v TOZD in OZD ter občinsko skupščino, se bodo letošnja finančna sredstva za kulturo, navzlic večjim potrebam zvišala le za okoli 17 %, v odnosu na lanske leto realizacijo, kar po prvem predlogu znaša 1.914.000 din. Lanska realizacija je bila 1.630.000 din.

Delavci LIP Bled so se odločili, da bodo v skladu z ustavnimi pravicami ustanovili pet TOZD. Le-te bodo imeli v dosedanjih obratih LIP Bled, v tovarni Tomaž Godec Bohinj, v obratu LIP Podnart in LIP Mojstrana in posebej TOZD trgovina.

Pred tremi meseci so na pobudo predsednika KPD Zasip Cirila Kraigherja ustanovili po več letih premora spet moški pevski zbor, ki šteje 22 članov. Zboru je pristopil tudi znani pevec Franc Koren iz ansambla Avsenik, ki je zdaj v pokoju.

Prejšnji petek, 11. 1. so v paviljonu NOB v Tržiču otvorili razstavo likovnih del 13 amateljev — slikarjev, članov likovne sekcije pri ZKPO Radovljica. Ob otvoritvi je nastopil s samostojnim koncertom moški zbor Stane Žagar iz Kroke.

Na pobudo sveta KS Podnart so se sestali na skupen posvet predstavniki krajevnih družbeno političnih organizacij in KS desnega brega Save, vključno s KS Ljubno, s predstavniki LIP Bled, ki so razložili program dejavnosti obrata LIP v Podnartu. Udeleženci posveta so se zavzeli za ponovno obratovanje žagarskega obrata v Podnartu, ki že dve leti ne dela.

Na osnovi sklepa 37. seje CK ZKS bodo v organizacijah ZK radovljiske občine, ki štejejo 997 članov izvolili enega delegata za X. kongres ZKJ in sedem delegatov za VII. kongres ZKS.

JR

Jeseniške novice

Ludvik Kejžar novi sekretar občinske konference ZKS Jesenice

V petek, 11. januarja se je sestala novoizvoljena konferenca ZK Jesenice, na kateri je dosedanji sekretar inž. Stefan Nemec najprej posredoval program dela bodočega delovnega konference in s tem celotne organizacije komunistov. Ponovno je poudaril nekatere naloge iz pisma tovariša Tita in 29. seje CK ZK Slovenije, ki jih v naši občini še nismo v celoti uresničili. Opozoril je tudi na uresničevanje nove ustave, v čemer ga je v razpravi podprla Mara Taler, predsednica občinske konference SZDL in poudarila naloge ob letošnjih volitvah.

V nadaljevanju so opravili še volitve. V 16 članski komite so bili izvoljeni: Mladen Azimović, Vlado Čelik, Ludvik Kejžar, Milan Magazin, Slavko Markelj, Milan Mežnarc, inž. Stefan Nemec, Slavko Osredkar, Milka Radič, Alojz Rakoše, Matevž Svetina, Ivo Ščavničar, Vlado Ščetič, prof. Bratko Škrli, Andrej Zaklar in Mile Zrnič. V komiteju je pet dosedanjih članov, enajst je novih, od vseh pa je sedem neposrednih proizvajalcev, dva mlada in ena ženska.

S tajnim glasovanjem so za novega sekretarja izvolili Ludvika Kejžarja, ter člane revizijske komisije in petčlanskega častnega razsodišča, ki ga vodi Anton Dolenc.

Poleg tega so izvolili še predsednike komisij, ki delujejo pri konferenci. Komisijo za organizacijo in razvoj, bo vodil Zvone Labura, ideološko komisijo Valdo Erjavšek, komisijo za splošni ljudski odpor Alojz Rakoše, komisijo za družbenoekonomske odnose inž. Stefan Nemec, kadrovske komisijo Slavko Osredkar in komisijo za mednarodne odnose prof. Bratko Škrli.

Podaljšana razprava o občinskem statutu

Besedilo ustave je v teh dneh v končni obravnavi in potrditvi, poleg tega pa je v tem času prišlo do nekaterih sprememb in dopolnitev predvsem na področju družbenoekonomskih odnosov in organiziranosti. Dejstvo je, da smo v času javne razprave o osnutku ustave dograjevali naš samoupravni sistem. Vse to bo seveda vplivalo tudi na statute, tako občin, samoupravnih interesnih skupnosti kot tudi organizacij združenega dela. Zato je izvršni odbor občinske konference predlagal skupščini občine Jesenice, da bi ji javno razpravo o osnutku statuta občine, ki bi morala biti zaključena do 15. januarja, podaljšali do konca februarja.

Prav zato menijo, da ne bi hoteli z razpravo sedaj, ampak naj bi bilo težje javne razprave v mesecu februarju, ko bodo znane tudi vse potrebne dopolnitve statuta občine.

Javna razprava o dokumentih kulturne skupnosti

V javni razpravi je tudi statut kulturne skupnosti Jesenice in predlog samoupravnega sporazuma.

Iz enakih vzrokov, kot pri statutu občine, v katerega bo treba vnesti še nekatere spremembe, ki jih bo predvidevala nova ustava, so se na zadnji seji komisije, ki vodi delo kulturne skupnosti dogovorili, da javno razpravo prav tako podaljšajo do konca februarja. Dogovorili so se tudi, da bodo v drugi polovici februarja pripravili širšo razpravo predstavnikov kulturnih ustanov in organizacij o obeh dokumentih kulturne skupnosti, kakor tudi o predlogu statuta občine.

Naši najmlajši v drsalni šoli

Ob otvoritvi plošče na Jesenicah 23. decembra 1973, v spomin na boje prostovoljcev za severno mejo 1918—1919, je govoril Lojze Ude, udeleženec teh bojev in zapisovalec dogodkov iz tega časa ter član republiškega vodstva Zveze. Sicer z manjšo zamudo, vendar pa zaradi zanimivosti in aktualnosti objavljamo njegov govor v celoti.

Ob otvoritvi plošče na Jesenicah 23. decembra 1973, v spomin na boje prostovoljcev za severno mejo 1918—1919, je govoril Lojze Ude, udeleženec teh bojev in zapisovalec dogodkov iz tega časa ter član republiškega vodstva Zveze. Sicer z manjšo zamudo, vendar pa zaradi zanimivosti in aktualnosti objavljamo njegov govor v celoti.

Proti maganim državam smo imeli možnost, če bi bila potreba, vojaško nastopiti v bojih tudi za razmeroma obširna ozemlja: za slovenske Koroško, za Maribor s Podravjem, za Prekmurje in Porabje. Odvisno je bilo to od naše politične zrelosti, narodne zavednosti, odločnosti, pripravljenosti, da nastopimo tudi z orožjem in sicer kar najhtreje. Nadaljni dogodki so pokazali, da je bila to najuspešnejša pot. Toda tako nenadoma so izbrali to pot Slovenci pod poveljstvom generala Majstra le na štajerskem mejnem odseku. Drugod se je vojaški nastop zavlekel in to po krivdi slovenske narodne vlade v Ljubljani, ki se je zanašala na sklepe mirovne konference, pa tudi sicer zaradi razumljivega, toda v takratnem položaju škodljivega protivojnega in protivojaškega razpoloženja širokih slojev slovenskega naroda.

Ali ni bil to tudi duh in smisel naše narodno osvobodilne vojne v letih 1941–1945? Spričo zelo splošne vojne utrujenosti in proti vojaškega razpoloženja ob koncu vojne 1918, je zahtevala odločitev teh prostovoljcev nekaj nadpobrežne moči. V vsem tem je veličina odločitve prostovoljcev, ki so se zbrali v vojaških enotah omenjenih na spominskih ploščah, ki jih danes odkrivamo.

Boji, ki so se jih udeležili prostovoljci alpinske in Šefmanove čete, ljubeljske skupine oziroma alpinsko-jesenjskega odreda, v katerih so gorenjski in med njimi prav jeseniški prostovoljci iz jeseniške narodne straže — to velja posebej za ljubeljsko skupino, oziroma ljubeljski odred, sestavljali razmeroma številna, vojaško najbolj odločna disciplinirana

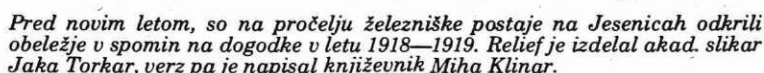
Potrebno pa je ob tej priložnosti zelo jasno in odločno povedati še nekaj drugega. Plošče, ki jih danes odkrivamo, posebej tele na Jesenicah, naj ne bodo samo ovekovčev spomin na borce, ki so pokazali v zgodovinskem obdobju ob razpadu Avstro-ogrske izredno narodnopolitično zavest, požrtvovalnost in bojevitost, temveč naj bodo tudi opozorilo in opomin našim potomcem, Avstrijcem in drugim narodom, da ne pozabljamo na Slovence, ki so prvi svetovni vojni zaradi zavestne vsiljivosti Amerike — konkretno ameriške študijske komisije — Dunaju in zaradi odkrite sovražno-

Na četrti zadnji seji prejšnjega sestava občinske konference ZK Radovljica, ki je bila decembra lani, so med drugim ocenili dejavnost komunistov o uresničevanju stališč in smernic iz pisma predsednika Tita, ki se nanašajo na odpravljanje socialnih razlik in vzrokov za razslojevanje občanov na bogate in revne.

Na seji je bilo poudarjeno, da je bila socialna problematika v občini najpogosteje reševana s kurativnimi ukrepi — z dodeljevanjem denarne pomoči socialno šibkim kategorijam odraslih in mladoletnih občanov, rejništvom, namestitvijo prizadetih

Na vse to naj res opozarjajo ploščice, ki jih danes odkrivamo.»

Na področju socialne pomoči prizadetim občanom je bilo razmeroma dosti storjenega v zadnjih dveh

Posebna oblika socialnega varstva, ki predstavlja precejšen problem, je zavodsko varstvo odraslih, kajti v radovljjski občini ni nobene-

Prav v zadnjem letu po pismu predsednika Tita se je odnos družbene skupnosti in delovnih organizacij do hitreje gradnje družbenih stanovanj bistveno izboljšal. Z ustanovitvijo samoupravnih stanovanjske skupnosti in solidarnostnega sklada za stanovanjsko izgradnjo bo to pomembno vprašanje še hitreje in pravičnejše reševano.

J. R.

Kaj vpliva na razvoj inteligentnosti? Kot pri vseh človekovih sposobnostih in lastnostih so v načelu trije faktorji: dednost, okolje in samoaktivnost. Dednost je dana in tu ne moremo praktično ničesar

3. vzpodbujanje intelektualne radovednosti, želje po napredku in

4. Pogosta uporaba osebnih zaimkov, npr. »Ti praviš...« ali »Mi mislimo«, s čimer dogodke obravnavamo subjektivno, namesto da bi jih prikazali objektivno.

In še to: starši velikokrat grešijo ko otroka posnemajo v njegovih jezikovnih napakah in »čudnih« besednih kombinacijah, s čimer mu samó utrjujejo neizdelano govorico, namesto da bi jo z vztrajno vajo in pravičnim načinom izražanja odpravljali.

(Nadaljevanje prihodnjič!)

Franc Belčič, dipl. psih.

Kdo, kaj in kako po novem v kulturi

Skupščina temeljne kulturne skupnosti občine Jesenice je na zadnji seji dala v javno razpravo osnutek statuta skupnosti in določila rok za javno razpravo do 15. januarja. Čeprav še ni ustreznega sklepa, je v tem trenutku že jasno, da bo razprava podaljšana prav tako kot za ostale dokumente, saj nam zvezna ustava prinaša vrsto sprememb in dopolnitev, prav tako pa bo več dopolnitev v republiški ustavi in občinskem statutu. Vse te spremembe pa morajo najti odraz tudi v statutu Kulturne skupnosti.

Osnutek ima nekaj pomanjkljivosti in napak, kljub temu pa je dobra osnova za javno razpravo, takšno je bilo mnenje zadnje seje skupščine skupnosti.

Kaj predvideva statut?

V splošnih določbah je v začetku rečeno, da je skupnost ustanovljena za namen, da omogoči delovnim ljudem in občanom, da skupaj z delavci na kulturnem področju odločajo o uresničevanju svojih interesov na področju kulture. Skupnost naj na samoupraven način, prek delegatov, s sporazumevanjem in dogovarjanjem zagotavlja in uresničuje interese na področju kulture s prosto menjavo dela, z združenimi sredstvi na načelih vzajemnosti in solidarnosti. Poleg tega naj uresničuje kulturne potrebe delavcev in občanov, spodbuja ustvarjalnost, zadovoljuje kulturne potrebe, varuje kulturne dediščine, smotrno uporablja objekte ter povezuje vse dejavnike na kulturnem področju.

Skupnost je samoupravna interesna skupnost in oblikovana na podlagi samoupravnega povezovanja delavcev, občanov, skupnosti in organizacij združenega dela, deluje pa v skladu z zakoni in predpisi.

Kakšne so naloge in program skupnosti?

Skupnost programira, spremlja in proučuje razmere in dosežke v kulturi, razvija kulturne potrebe in ugotavlja možnosti za razvoj, spodbuja in podpira kvalitativne dosežke, spodbuja kulturno vzgojo mladine, delavcev in občanov, sodeluje pri usmerjanju razvoja, skrbi za zagotavljanje sredstev, upravlja z njimi, skrbi za kadrovske politike, spodbuja kulturno dejavnost Slovencev zunaj Slovenije in Jugoslavije in vsestransko povezovanje slovenske kulture z drugimi nacionalnimi kulturami v Jugoslaviji.

Statut v nekaj členih obravnava dogovarjanje in sporazumevanje, vendar nepopolno, saj je treba počakati na nekatere dokumente, predvsem na republiško ustavo in statut občine, ki bosta to področje podrobneje obdelala.

Kako bo sestavljena skupščina skupnosti kot najvišji organ upravljanja skupnosti?

Predlagane so tri variante. Prva predvideva, naj bi bili v skupščini delegati iz organizacij združenega dela, skupaj 11, prav toliko naj bi jih bilo iz krajevnih skupnosti, svoje delegate naj bi izvolile tudi družbeno politične organizacije. Razumljivo, svoje delegate naj bi izvolili v skupščino vsi, ki delujejo na kulturnem področju. Prva varianta predvideva, da so delegati izvoljeni za štiri leta, predvidena pa je možnost, da delegati nimajo stalnega mandata.

Druga varianta predvideva, da organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, družbeno politične organizacije izvolijo v skupnost tričlanske delegacije, ki se združujejo v

konferenci, konferenco delegacij kulturnih ustanov, društev in organizacij pa sestavljajo tričlanske delegacije s področja kulture. Vsaka konferenca naj bi imela možnost razpravljati ločeno. Tretja varianta predvideva sestavo skupščine skupnosti iz treh delegacij in sicer delegacije delegatov krajevne skupnosti, delegacije delegatov organizacij združenega dela in delegacije delegatov kulturnih ustanov, skupin in društev.

Skupščina skupnosti je na zadnji seji, ko je razpravljala o delegatskem sistemu, podprla prvo varianto.

Naloge delegacij in delegatov so: sodelujejo v celotni dejavnosti skupščine in njenih organov, obveščajo sredino, od koder so izvoljeni o vseh

bistvenih zadevah, usklajujejo interese z ostalimi delegati in delegacijami, dajejo pobude za obravnavanje in reševanje posameznih vprašanj, določajo temeljna stališča in pristojnosti pri dogovarjanju in odločanju, sodelujejo s samoupravnimi organi in družbeno političnimi organizacijami v sredini, ki jih je izvolila in so za svoje delo tej sredini odgovorni.

Skupščina skupnosti opravlja zlasti naslednje naloge: Sprejema statut in druge akte skupnosti, sklepa družbene dogovore in samoupravne sporazume za uresničevanje programa kulturnih dejavnosti v občini, sprejema program dela, finančni načrt in zaključni račun skupnosti, obravnava poročila o delu organov skupnosti, določa načela in merila za razdelitev sredstev na osnovi programov dejavnosti, odloča o združevanju sredstev, odloča o sodelovanju skupnosti z drugimi, voli člane izvršnega odbora izmed svojih članov, voli individualne izvršilne organe ter opravlja druge posle.

(Nadaljevanje)

Razstava slikarja analitika ornamentalnih vrednot naše ljudske umetnosti

Jutri, v soboto, 19. januarja bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli prvo slikarsko razstavo v tem letu. Jeseniškemu občinstvu se bo predstavil kranjski slikar ŠTEFAN SIMONIC, rojen leta 1938 v Hrastovcu pri Ptujju. Šolo za oblikovanje in pedagoško akademijo je končal v Ljubljani, zaposlen pa je kot likovni pedagog v Kranju. Slikar je samostojno že enkrat razstavljal na Jesenicah, razen tega pa še v: Kranju, Škofji Loki, Mariboru, Piranu, Rogški Slatini, Šabcu, Novem Sadu, Beogradu, Atenah in Portogruaru. Na skupinskih razstavah pa je sodeloval v: Škofji Loki, Bledu, Trzinu, Murski Soboti, Novem mestu, Ljubljani, Banja Luki, Zagrebu, Železni Kaplji, Manheimu in Pragi. Bil pa je udeleženec tudi številnih slikarskih kolonij.

Razstavo bodo odprli s kratkim kulturnim programom, v katerem bo sodeloval vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Breznica in pesnik Benjamin Gracer.

O slikarjevi ustvarjalnosti in njegovih delih, ki jih bo predstavil na Jesenicah, nam je umetnostni zgodovinar iz Radovljice dr. Cene Avguštin posredoval naslednje misli:

Dela kranjskega slikarja ŠTEFANA SIMONICA, ki so nam to pot predstavljena v galeriji na Jesenicah, spadajo v eno najbolj plodnih obdobij slikarjevih prizadevanj.

Začetke umetniških grafičnih poskusov izpred nekaj let nam kažejo še danes zanimive in zaradi svoje oblikovne izčiščenosti privlačne in kvalitetne raziskave grafičnih ploskev s svojimi kompozicijsko tehtno postavljenimi abstraktnimi liki, ki so izvedeni v različnih grafičnih rezih in v sebi umirjeni pri tem pa vsebinsko dovolj angažirano polo-

ženi v črnem kontrastu na belo ploskev.

Kar geometrično mirnost prvih del je kasneje zamenjalo kompozicijsko bolj razgibano grupiranje biomorfni likov po grafični ploskvi, te pa prav kmalu dinamično razpoložena mreža struktur, kjer se je njihovo gibanje združilo s polihromnim izrazom celotne zasnove.

Da bi uklenil razpršene silnice v trdnjšo celoto in dal razpadajočim gnotam trdnjši okvir, je slikar naslonil svojo kompozicijsko zasnovo na oblikovno in barvno kondenzirano jedro, ki so značilna za vrsto Simonicevih del v polpretekli dobi.

Morda je prav hotenje po oblikovanju trdnjega likovnega skeleta napeljalo slikarja na bližino predmeta, ki mu je ohranil sicer le obris, toda v tem večji meri poudaril in izluščil njegove dekorativne vrednote. Te so se mu kar ponujale na izdelkih ljudske umetnosti. In tako se nenadoma znajdemo pred pravim raziskovalnim zanosom, ki ga je v slikarju sprožila pestrost dekorativnih motivov v naši ljudski umetnosti: na rezljanih ploskvah modelov za mali kruhek, preslic, žličnikov in jarmov, lesenih stropov ter drugih predmetov ljudskega rezbarstva. Komaj je še kje motiv, ki ga slikar ne bi uporabil v svoji grafični kompozicijski gradnji, čeprav seveda močno preoblikovanega. In ker številu oblikovanih variacij skoraj ni meja, ker je grafični skelet uporabljen in prilagojen neštetim barvnim variantam, so možnosti Simonicevih nadaljnjih oblikovnih in barvnih grafičnih raziskav skoraj neomejene. Pri tem moramo posebej poudariti, da se slikar prav s svojimi na Jesenicah razstavljenimi deli uvršča med pionirje likovne analize ornamentalnih vrednot naše ljudske umetnosti in njihove aplikacije v svetu sodobnega likovnega izraza.

Pevski zbor Jesenice v letu 1973 in program za letošnje leto

Pevski zbor Jesenice je v lanskem letu nadaljeval z delom v ženskem zboru. V drugi polovici leta pa so obnovili tudi delo moškega zbora. Odboru pevskega zbora Jesenice je uspelo ob koncu lanskega leta poiskati nov prostor v stavbi gledališča na Jesenicah.

Ženski pevski zbor, ki šteje 35 pevk je z izborom pesmi, ki jih je pripravil prof. Milko Škoberne, sodeloval pri proslavi 100-letnice smrti Antona Janša v Zirovnici, na občinski reviji pevskih zborov, ter na mednarodnem festivalu pevskih zborov v Gorici. Na tem kvalitetnem festivalu so se pevke v skupini narodnih pesmi uvrstile na odlično četrto mesto, osmo mesto v skupini umetnih pesmi pa prav tako predstavlja solidno uvrstitev.

Za letošnje leto ima pevski zbor pripravljen obširen in pester program. V nedeljo, 20. januarja, bo ženski zbor pod vodstvom prof. Milka Škoberneta gostoval v Zabnicah pri Trbižu. Moški zbor bo za slovenski kulturni praznik pod vodstvom prof. Borisa Jurica pripravil nekaj pesmi. To bo prvi nastop pod njegovim vodstvom v dvorani delavskega doma na Javorniku. Ženski zbor ima razen tega v marcu v načrtu celovečerni kon-

cert na Jesenicah in v Kranju, oba pevska zbora pa bosta sodelovala na občinski reviji pevskih zborov. Ženski pevski zbor bo v oktobru sodeloval na republiški reviji pevskih zborov, ki jo vsako leto prireja v Mariboru. Pred dvema letoma so se pevke uvrstile na zelo dobro sedmo mesto, letos pa upajo, da bodo s prizadevnim delom med letom, dosegle še boljše uspehe na tem tekmovanju.

Pevski zbor Jesenice pričakuje razumevanje in pomoč komisije za zamejstvo pri temeljni kulturni skupnosti na Jesenicah. Prek komisije naj bi bolj pogosto organizirali gostovanja pri zamejskih slovincih na Koroškem in v Italiji, kjer je mišljeno tudi goriško in tržaško ozemlje. Znano je namreč, da so naši pevski zbori že pred leti z nekaterimi pevskega zbora v zamejstvu s tega področja tesno sodelovali. Odbor pevskega zbora Jesenice upa, da bo s sredstvi, ki jih ima na razpolago program za leto 1974 tudi izpolnil.

NAJDENA URA

Tov. Fratrik Alojz, stanujoč na cesti Revolucije 2 na Jesenicah je na Plavžu našel uro. Lastnik izgubljene ure lahko dobi vse potrebne informacije pri najditelju.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

19. januarja barvne risanke JUNAČKI RISANEGA FILMA, ob 15. uri.

19. in 20. januarja franc. barv. film AGENTI LJUBIJO STRELJANJE, v režiji Claude Chabrol, v gl. vlogi Roger Hanin, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. januarja amer. barv. film FRENZY, v režiji Alfred Hitchcock, v gl. vlogi Jon Fineh, ob 17. in 19. uri.

23. januarja franc. CS barv. film ANGELIKA IN SULTAN, v režiji Bernard Borderi, v gl. vlogi Jean Clod, ob 17. in 19. uri.

24. januarja zaprto!

25. januarja franc. barvni film ZADNJI NASLOV, v režiji Jose Giovanni, v gl. vlogi Lino Ventura, ob 17. in 19. uri.

26. januarja amer. CS barvni film DO PEKLA IN NAZAJ, v režiji Jesse Hibbs, v gl. vlogi Audie Murphy.

Kino PLAVŽ

19. in 20. januarja amer. barvni film FRENZY, ob 18. in 20. uri.

20. januarja italij.-špan. barvni film KRALJ DŽUNGLE — TARZAN, ob 10. uri.

21. in 22. januarja franc. barvni film AGENTI LJUBIJO STRELJANJE, ob 18. in 20. uri.

23. januarja zaprto!

24. januarja italij. barvni film NEVIDNI SOVRAŽNIK, ob 18. in 20. uri.

25. januarja franc. CS barvni film ANGELIKA IN SULTAN, ob 18. in 20. uri.

26. januarja amer. CS barvni film SKANDALI NEKE LADY, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

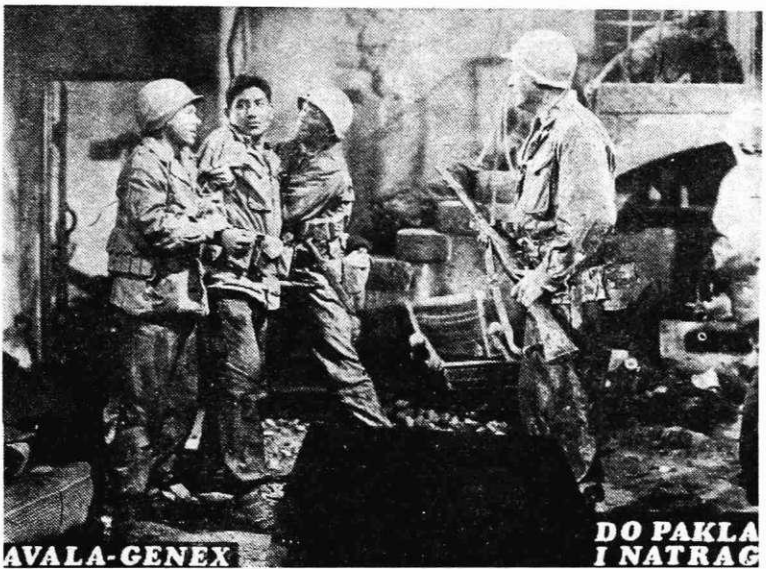
19. januarja amer. barvni film DOC HOLLIDAY.

20. januarja italij. barvni film NEVIDNI SOVRAŽNIK.

23. januarja amer. barvni film FRENZY.

24. januarja franc. CS barvni film ANGELIKA IN SULTAN.

26. januarja franc. barvni film AGENTI LJUBIJO STRELJANJE.

DO PEKLA IN NAZAJ
Ameriški vojni film DO PEKLA IN NAZAJ, je danes že klasik vojnih filmov svetovne kinematografije. Film o človeški hrabrosti v drugi svetovni vojni, ki ga igra resnični junak — Audie Murphy, živ primer legende ameriškega herojstva v drugi svetovni vojni.

Enodružinske vrstne hiše

Stanovanjsko podjetje Jesenice ponovno obvešča, da prodaja na Koroški Beli za osnovno šolo enodružinske vrstne hiše, ki jih gradi splošno gradbeno podjetje Gorica iz Nove Gorice.

Nekaj vrstnih hiš bo dograjenih že v mesecu maju 1974, ostale pa v letu 1975.

V enonadstropnih hišah so štirisobna stanovanja z vsemi pritlikinami in garažo. K objektu pripada tudi del zemljišča.

Interesenti lahko kupijo vrstno hišo zgrajeno do III. gradbene faze. Vse podrobnejše informacije dobijo zainteresenti na Stanovanjskem podjetju Jesenice, Titova 18 — pritličje soba št. 2, vsak ponedeljek in petek od 6. do 10. ure in v sredo od 12. do 16. ure.

Čemu služi šoferjem članski material

Pri obnovitvi članarine dobi vsak član AMD članski material, ki obsega za leto 1974:

- člansko izkaznico,
- knjižico za avto turing pomoč,
- nalepko za avtomobil,
- avto karto Slovenije,
- Moto revijo in
- etui za ta material.

Ker mnogi vozniki motornih vozil tega materiala ne znajo ceniti, pojasnjujemo naslednje:

S člansko izkaznico se izkazuje pripadnost organizaciji, ki združuje v evropskem združenju več kot 30 milijonov lastnikov avtomobilov. Knjižica za avto turing pomoč (ATP) omogoča, da je član deležen tudi v inozemstvu istih storitev in uslug, kot jih nudi v Jugoslaviji AMZJ. Kuponi »Pomoč-informacije« omogočajo popravilo okvare zastoj in popust pri storitvah vlečne službe. Člani AMD imajo tudi dvakrat letno pravico do brezplačne pravne pomoči. Kupon za nakup garantnega pisma služi kot javna listina in omogoča v primeru okvare, bolezni ali nezgode plačevanje okvare v inozemstvu. Sporne primere garantnega pisma rešujejo korespondenčni nacionalni klubi, katerih naslovi so na hrbtni strani ATP knjižice.

Kdor je bil že deležen uslug »Pomoč-informacije«, vlečne službe ali storitev, na osnovi ATP knjižice v inozemstvu, zna ceniti pomembnost članstva AMD. Le-ti priporočajo vsem voznikom motornih vozil, da se čimprej včlanijo v AMD, oziroma če so že bili člani, da članarino čimprej obnovijo.

ZAHVALA

Tovarniški konferenci sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja, ki mi je bila zelo dobrodošla. Jure Bradič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata Javornik I, se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in denarno pomoč, ki mi je zelo dobrodošla. Vsem sodelavcem želim v novem letu veliko uspehov. Jože Borse Javornik I

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru ajustaž-Javornik, se najlepše zahvaljujem za novoletno darilo in obisk na domu. Anton Kogovšek

ZAHVALA

Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela, se prisrčno zahvaljujem za novoletno darilo in obisk na domu. Anton Kogovšek

Basist Ladko Korošec danes poje na Jesenicah

Na današnjem prvem koncertu v letošnjem letu, ki ga organizira občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij v gledališki dvorani na Jesenicah, bodo program opernih arij izvajali solisti ljubljanske opere: altistka Marija Bitenc-Samec, basist Ladko Korošec, baritonist Marcel Ostaševski in pianist Andrej Jarc. Na sporedu so skladbe oziroma arije skladateljev: F. Chopina (klavir), Saint — Saenska, G. Verdija, G. Bizeta, W. A. Mozarta, Donizettija, B. Smetana in Zellerja. S posameznimi arijami in dueti bodo poslušalci »obiskali« opere: Samson in Danila, Trubadur, Carmen, Seviljski brivci, Kapljice za ljubezen, Prodana nevesta, Don Pasquale, Ptičar, Dva foscarija, Don Juan in Rigoletto.

Prvi koncert ob 18. uri z nekoliko spremenjenim programom, je namenjen učencem višjih razredov osnovnih šol in šol druge stopnje, drugi ob 19.30 uri pa ostalim ljubiteljem operne glasbe.

Kranjska gora : Tivoli (člani) 3:4

Hokejisti Kranjske gore so nam v nedeljo zvečer pripravili neugodno presenečenje. Povsem zaslužen so izgubili z ekipo Tivoli, ki ni prikazala boljšega hokeja, vendar je znala izkoristiti nekaj napak domačih hokejistov. Na drugi strani pa so hokejisti Kranjske gore zaigrali precej nervozno in nepovezano, tako da smo v njihovi igri videli le malo lepih, hitrih in točnih kombinacij. Posebno pa so bili Kranjskogorci nespretni pred vrati gostov, kjer so zapravili nekaj ugodnih priložnosti.

Prvi dve tretjini sta bili precej enakovredni. Domačini so povedli že v 6. minuti z 2:0, vendar so gostje v naslednjih dveh minutah rezultat izenačili. Po končani drugi tretjini je bil rezultat 4:3 v korist Tivolija. V preostalih dvajsetih minutah so domačini zaigrali veliko bolje, in se je igra predvsem odvijala pred vrati gostov, vendar niso znali zatresti mreže niti iz najugodnejših prilik. V 50. minuti je Pristov celo zastreljal kazenski strel.

Ceprav so v nedeljo zmagali hokejisti Tivolija, pa HK Kranjska gora še vedno ostaja najresnejši kandidat za osvojitev prvega mesta v drugi zvezni ligi — zahod. Gole za domačine sta dosegla: Smagin 2 in Medved.

Olimpija : Jesenice 6:5

V ponedeljek je bila v hali Tivoli prijateljska hokejska tekma med kombiniranimi moštvoma Jesenic, v katerem so nastopili tudi igralci Kranjske gore, in Olimpije, pri katerih so igrali tudi hokejisti Tivolija. Tekma je bila precej izenačena, tako kot prejšnji tečen na Jesenicah, ko so Jeseničani zmagali z golom razlike. To pot pa so bili za gol boljši ljubljancani, ki so se tako oddolžili za prvi poraz. Kljub temu, da so se v nedeljo vrnili naši najboljši hokejisti s turneje po Kanadi, pa sta obe moštvi nastopili brez reprezentantov, ker je to bil obojestranski dogovor. Gole za Jesenice so dosegli: M. Jan 3, Škrjanc in Pirih po 1.

Jesenice : Medveščak (prijateljska) 11:3

Tudi tokrat so se Zagrebčani predstavili, kot izredno neugoden nasprotnik. Kljub vodstvu domačinov po prvih dveh tretjinah s 6:3 je bila

igra precej enakovredna, oba vratarja sta imela precej dela. Šele v zadnji tretjini, ko so gostom poše moči, so se naši razigrali, dosegli pet zadetkov in postavili končni rezultat 11:3.

Gole za Jesenice so dosegli: Škrjanc 4, M. Jan in Eržen po 2, I. Jan, Pirih in Smagin po 1.

Kranjska gora : Medveščak (mladinci) 4:3

Tekma je bila izredno razburljiva in zanimiva. Gostje ki so tokrat zaigrali zares dobro, so v prvi tretjini presenetili mladince Kranjske gore in celo povedli z 2:1. Mlada igralca Medveščaka Vitasovič in Kučera ter zelo dober branilec Šuligoj, so bili najboljši v svojem moštvu, ta dva napadalca sta bila izredno nevarna pred golom domačinov. Druga tretjina je pripadla mladincem Kranjske gore, ki so zaigrali precej boljše in povedli s 4:3 ter to vodstvo obdržali. S to zmago so si mladi Kranjskogorci zagotovili prvo mesto v zahodni skupini mladinskega državnega prvenstva.

Gole za Kranjsko goro sta dosegla: Brun 3 in Šlibar 1.

Jesenice : Celje (mladinci) 5:5

Ceprav so bili gostje iz Celja fizično precej močnejši in večji del igre tudi boljši nasprotnik, so se na koncu morali sprijazniti s podelitvijo točk. Namreč dve minuti pred koncem srečanja so vodili s 5:3 in je vse kazalo, da so mladinci Jesenic obsojeni na poraz. Toda prav v teh dveh zadnjih minutah smo videli dva izredno lepa gola, ki sta ju dosegla Golja in Šuvak in s tem izenačila. Poleg trikratnega strelca Golje, se je v vrstah domačinov izkazal tudi Jug.

Gole za Jesenice so dosegli: Golja 3, Šuvak in Jug po 1.

Tivoli : Jesenice (pionirji) 0:23

Ceprav so naši pionirji v Ljubljani nastopili le s sedmimi igralci in enim golmanom so povsem zaslužen slavili visoko zmago, ker so nadigrali domačine v vseh elementih hokeja. Že po prvi tretjini je bil rezultat 8:0, in je bilo jasno, da bodo domačini doživeli katastrofo.

Gole za pionirsko moštvo Jesenic so dosegli: Ščap 10, Jug 7, Bešič 3, Pajič, Kobal in Raspet po 1.

Prve tekme v občini

Kljub skopi zimi je TVD Partizan Hrušica v okviru svoje zimske aktivnosti v soboto, 12. januarja, organiziral tekmovanje v sankanju na standardni progi nad Minco.

V lepem, sončnem vremenu se je starterju javilo 35 tekmovalcev. Proga, ki je bila dobro pripravljena, je bila precej zahtevna, zato so na tej prvi tekmi tekmovali le najbolj pripravljeni in še od teh je le malo-kdo prišel skozi cilj brez padca. Gledalci, katerih je bilo več kot tekmovalcev, so pogumne tekmovalce glasno bodrili in pozdravljali.

Rezultati:
1. in 2. r. osn. š. — deklice: 1. Darja Klinar — 31,07, 2. Biserka Tomazin — 39,05;

1. in 2. r. osn. š. — dečki: 1. Ivica Halupka — 28,08, 2. Matjaž Kopitar — 34,03;

3. in 4. r. osn. š. — deklice: 1. Biserka Tomazin — 1,10,0; dečki: 1. Boštjan Klinar — 59,09, 2. Igor Kobentar — 1,02,1;

5. do 8. razred osn. š.: 1. Miro Ajdarič — 57,02, 2. Boris Kobentar 59,08;

do 25 let: 1. Rajko Kavalir — 46,0, 2. Dušan Ramuš — 52,01; nad 25 let: 1. Peter Simonetič — 52,07, 2. Slavko Grumerc — 58,03.

TVD Partizan bo v okviru rekreacijskega tekmovanja vsak teden organiziral tekme v eni izmed zimskih panog, če bodo snežne razmere le dopuščale.

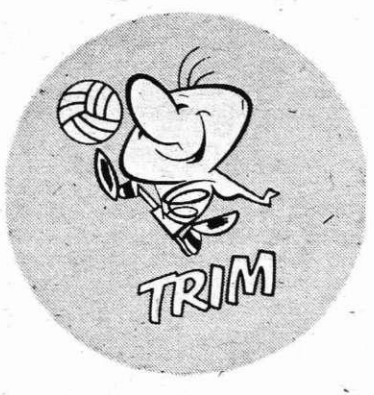
Kobentar

Preurejena sankajska proga na Rodinah

Člani športne sekcije Rodine, ki deluje v okviru TVD Partizan Žirovnica, so s prostovoljnimi delom gozdno pot preuredili v dobro speljano sankajsko progo. Proga poteka z vrha hriba v bližini sankajskega doma, od koder je edinstven razgled po najlepšem predelu Gorenjske. Dostop na progo, ki je dolga okrog 2000 metrov, je iz vasi Rodine. Proga bo takoj, ko zapade novi sneg urejena za tekmovanje in rekreacijo.

Priporočamo sindikalnim organizacijam v delovnih kolektivih, da progo koristijo pri izvedbi tekmovanj svojih članov. Tekmovanje je treba osem dni prej prijaviti na TVD Partizan Žirovnica, ki vam nudi ureditev proge in izvedbo tekmovanja.

Sankajski dom bo odprt ob sobotah in nedeljah, v Rodinah pa nudi prijazna gostilna Klemenov hram okrepčilo po solidnih cenah. K. M.

Kako dobiti visoka dekleta v ekipo? Pri tem bi bilo potrebno več sodelovanja s šolami. Tudi učitelji telesne kulture v šolah bi morali visoke učence usmerjati v košarkarski klub.

S prizadevanjem vseh, bi na Jesenicah lahko ustvarili močno, mlado ekipo, v katero bi ob izboljšanih pogojih za trening morda le uspeli vrniti ženski košarki na Jesenicah nekdanji ugled.

V ilustracijo naj navedem primer iz lanske sezone. Šolska ekipa Kranjske gore se je izredno visoko uvrstila v slovenskem merilu. V ekipi je bilo nekaj izrednih posameznikov, katere smo vabili v naš klub, pa so sodelovanje vse odklonile. Mnenja sem, da bi le v stikih s šolami lahko odkrili talentirane in visoka dekleta, ki bi pomagala dvigniti žensko košarko na nekdanji nivo. Br.

Nogomet

Zgodnje priprave nogometašev

V jesenski sezoni minulega leta so jeseniški nogometaši v Gorenjski nogometni ligi dosegli doslej najslabši uspeh v zadnjih desetih letih. Uvrstili so se na zadnje mesto, s šestimi točkami. Vzrokov za to je več,

Skupne službe prvak Železarne v odbojki

V drugi skupini, ki je pričela s tekmovanjem 10. decembra sta ekipi RTA in OTK brez boja dobili tekmi z ekipama transport in elektrojeklarna 2:0.

Ostali rezultati:

STROJNE DELAVNICE : STRUGARNA VALJEV 2:1
Strojne delavnice: Burnik, Kogovšek, Šimnic, Vahčić, Travnik, Svetina, Klinar, Horvat;
Strugarna valjev: Tišov, Šebjanič, Noč, Likan, Torkar, Medved.

JEKLOVLEK : LIVARNA 2:1

Jeklovlek: Muhar, Markovič, Glavič, Zašev, Sotlar, Zupanc, Trifoni, Keserovič;
Livarna: Avber, Šebjanič, Kunšič, Škušek, Mlakar, Čampa, Arnuš, Ambrož, Demšar, Lavtižar.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE : HVŽ 0:2

EV: Kavčič, Dolinar, Komelj, Kržišnik, Kunstelj, Kučina, Homan, Rebolj;
HVŽ: Prešern, Komelj, Klinar, Verovšek, Sotlar, Košir, Piber, Pipan, Pesjak.

Ekipa HVŽ je s to zmago zagotovila start v finalu.

VALJARNA BLUMING : RTA 2:0

Valjarna bluming: Bohinc, Miklič, Rakovec, Šolar, Koselj, Jordan;

RTA: Baloh, Gašperin, Bradaški, Šteblaj, Pogačnik, Savorgnani.

OTK : STROJNE DELAVNICE 2:1

OTK: Benedičič, Domevšek, Žlebir, Živko, Mulej, Razinger, Nikolavčič;

Strojne delavnice: Burnik, Kogovšek, Svetina, Vahčić, Horvat, Kerštajn, Travnik.

HVŽ : VALJARNA BLUMING 2:0

HVŽ: Klinar, Komelj, Prešern, Košir, Pesjak, Sotlar, Verovšek;
Valjarna bluming: Mandeljč, Bohinc, Jagodic, Kero, Šolar, Miklič, Pintar, Jordan.

OTK : JEKLOVLEK 1:2

OTK: Domevšek, Žlebir, Benedičič, Razinger, Mulej, Živko, Šavnik, Ambrožič, Nikolavčič;

Jeklovlek: Zupanc, Glavič, Sotlar, Markovič, Zošev, Struna, Keserovič, Mohor.

Jeklovlek je s to zmago postal finalist druge skupine.

Sedmega januarja je pričelo tekmovanje v finalu, kjer so se srečale ekipe skupne službe, strojno vzdrževanje, HVŽ in jeklovlek. Igrali so na tri dobljene sete.

REZULTATI:

HVŽ : STROJNO VZDRŽEVANJE 3:0 (15:0, 15:0, 15:1)

HVŽ: Prešern, Klinar, Komelj, Sotlar, Verovšek, Marinkovski, Košir, Pesjak;

Strojno vzdrževanje: Kavčič, Lavtar, Vrečko, Lebar, Trpin, Jeršin, Benet, Papič.

HVŽ : JEKLOVLEK 3:0 (15:2, 15:7, 15:10)

HVŽ: Prešern, Klinar, Komelj, Sotlar, Marinkovski, Košir, Pesjak;

Jeklovlek: Muhar, Markovič, Glavič, Zošev, Sotlar, Zupanc, Trifoni, Keserovič.

Ekipa jeklovleka se je zelo dobro upirala ekipi HVŽ in je prikazala dokaj dobro igro, posebno so se odlikovali s požrtvovalnostjo.

JEKLOVLEK : SKUPNE SLUŽBE 0:3 (7:15, 6:15, 6:15)

Jeklovlek: Muhar, Zupanc, Sotlar, Glavič, Zošev, Markovič, Kapič;

Skupne službe: Rozman, Smolej, Pleš, Šifrer, Kalan, Kunc, Bajt.

JEKLOVLEK : STROJNO VZDRŽEVANJE 3:2

(11:15, 16:6, 16:14, 10:15, 15:12)

Jeklovlek: Muhar, Zupanc, Sotlar, Glavič, Zošev, Markovič, Kapič;

Strojno vzdrževanje: Kavčič, Benedičič, Vrečko, Lavtar, Trpin, Jeršin, Benet, Papič, Lebar.

S to zmago si je ekipa jeklovleka zagotovila tretje mesto.

SKUPNE SLUŽBE : STROJNO VZDRŽEVANJE 3:0
(15:2, 15:1, 15:2)

Skupne službe: Rozman, Kunc, Jenko, Smolej, Bajt, Pleš, Ponikvar, Dobravc;

Strojno vzdrževanje: Kavčič, Urbar, Jeršin, Trpin, Vrečko, Benet, Lavtar.

SKUPNE SLUŽBE : HVŽ 3:1 (15:8, 7:15, 15:6, 16:14)

Skupne službe: Rozman, Kunc, Jenko, Smolej, Bajt, Pleš, Ponikvar, Dobravc;

HVŽ: Prešern, Komelj, Klinar, Sotlar, Verovšek, Košir.

Tekma za prvo in drugo mesto je bila na nivoju republiških tekmovanj, saj imata obe ekipi člane, ki so bili registrirani tekmovalci. HVŽ se kljub dobri igri v polju ni mogla upirati ekipi, ki je imela dobre igralce na mreži in tako je ekipa skupnih služb prvak Železarne, ekipa HVŽ je druga, ekipa jeklovleka pa je tretja.

Mara

Kegljanje na asfaltu

Najprej proti ekipi iz Kopra

V soboto štartajo kegljači na asfaltu v boju za ekipno prvenstvo Slovenije za leto 1974. Tekmovanje samo se je pričelo že preje, vendar je bila ekipa Jesenic prosta zaradi odsotnosti kegljačev iz Maribora, s katerimi bi morali pomeriti v prvem kolu.

Tekmovanje bo potekalo enako kot lani in sicer po liga sistemu, to je vsak z vsakim doma in v gosteh. V ligi sodeluje 10 najboljših moštev Slovenije, kar pomeni 18 nastopov za vsako ekipo. Tekmuje se v disciplini 8 x 200 lučajev. Zmagovalna ekipa dobi 2 točki, za neodločen rezultat vsaka ekipa 1 točko. Moštvo Jesenic ima naslednji razpored v januarju: sobota 19. januarja ob 15. uri na Jesenicah proti ekipi Kopra, v četrtek, dne 24. januarja pa v Kranju proti ekipi Triglava.

Kegljači Jesenic so se letos resno pripravljali za to prvenstvo z željo, da bi se kar najbolje uvrstili, kajti prvih sedem ekip dobi pravico nastopa na državnem prvenstvu, zadnji dve ekipi pa izpadeta iz lige. V lanskem letu si je moštvo Jesenic šele v ponovnem dvoboju z ekipo Celja na nevtralnem kegljišču v Kočevju zagotovilo obstanek v ligi. Bili pa so tudi že prvaki v letih 1959—1960 in 1961.

Košarka

V mladih visokih igralkah je rešitev

V lanskem letu je na slovenskem košarkarskem nebu prenehala svetiti zvezda, ki je več let bila najsvetlejša v slovenski košarki. Nenadoma smo na Jesenicah spoznali, da smo izgubili še eno odlično ekipo, ki je bila ponos železarskih Jesenic. Od takrat, ko smo to resnico spoznali, je minulo še skoraj leto dni, zato bi bilo zanimivo zvedeti kje smo v ženski košarki danes.

Vsem ljubiteljem športa je znano, da je po odhodu starejših igralk nastala vrzel, ki jo kljub prizadevanjem mlajših igralk in trenerja doslej ni uspelo zapolniti. Mladinke niso bile sposobne takoj sprejeti nase vsega bremena, ki ga je zahtevala prva slovenska liga, v jeseni pa so na slovenskem mladinskem prvenstvu doživele še eno grenko razočaranje. Kljub temu, da je bil napredek ekipe viden, napredovale so tehnično, pridobile na hitrosti, pa jim je za boljši uspeh manjkala višina. Proti dosti višjim nasprotnicam se niso mogle uspešno zoperstavljati, kljub izredni borbenosti. Niti izredno prijateljstvo v ekipi ni pomagalo, kajti igrati proti ekipam, ki imajo v svojih vrstah skoraj vse igralko višje od naše najvišje igralko, je zelo težko. Toda kljub najmanjši ekipi so osvojile še vedno solidno deveto mesto.

Stanje se tudi v novi sezoni bistveno ne bo spremenilo. Dekleta so letos zaradi pomanjkanja prostora oziroma telovadnic, trenirale šele dvakrat, tako da so že v zaostanku. Če bodo šle stvari tako naprej, nas bodo letos prehiteli prav vsi slovenski klubi. Kljub prizadevanjem, da bi ekipo okrepilo nekaj visokih igralk, pa trenutno ni videti možnosti, da bi ekipa dobila nove in visoke igralko. Brez visokih igralk pa je ekipa že v naprej obsojena na neuspeh.

največji pa je nedvomno ta, da so z igranjem prenehali nekateri standardni igralci. Vodstvo kluba je bilo zato prisiljeno registrirati nove, neizkušene igralko, kateri niso zadovoljni, predvsem zaradi nezadostne kondicijske, tehnične in taktične pripravljenosti. Iz tekme v tekmo so morali nastopati z drugačno postavbo. K temu pa se je pridružil že znan problem, delo igralk v Železarni na tri izmene in zato se niso mogli udeleževati treningov in tekem.

V decembru je vodstvo kluba, na čelu s predsednikom Milanom Budja, analiziralo stanje v klubu in sprejelo nekaj zelo važnih odločitev. Posledica tega je, da so v primerjavi s prejšnjimi sezonami s treningi začeli zelo zgodaj, kljub temu da se pomladanska sezona začne aprila meseca. Trener je dobil nalogo, da takoj naredi načrt dela in ga predloži upravi kluba.

Tako so pričeli s treningi že 3. januarja in na pomožnem igrišču Podmežakljo se vsak dan razen nedelje, zbirajo nogometaši na treningih. Nekateri igralci trenirajo celo v nedeljah, predvsem zaradi prostega časa. Vsi se zavedajo, da le z resnimi treningi in izpolnjevanjem nalog trenerja lahko popravijo stanje. Poprečno na vsak trening pride dvanaest igralcev.

Pripravljalna doba bo izvedena v dveh fazah in predtekmovno dobo.

Prva faza je namenjena razvoju splošne fizične moči, vzdržljivosti in tehnike. Druga faza razvoja hitrostne vzdržljivosti, individualne taktike in odigravanju tekem z lažjimi nasprotniki. V predtekmovni dobi bo poudarek na razvoju osnovne in štarne vzdržljivosti, taktičnemu uigravanju moštva in igranju tekem z močnejšimi nasprotniki. Na treninge sedaj prihajajo naslednji igralci: Zašev, Trobič, Kramar I, Komelj, Kunšič, Kramar II, Saltirov, Samardžija, Ibrahimović, Barač, Kocjan, Donev I, Donev II, Cimirotič, Kovarčič in Mlakar. Vodstvo računa še na: Iliča, Kačarja, Kuplenika in na nekaj mladincev. Mladinci trenirajo s članskim moštvom. Pionirji tudi že trenirajo v dveh izmenah po 11 igralcev zaradi šole, vodi pa jih mladi trener Žurman.

Vodstvo kluba se prizadeva, posebno pa predsednik, da poskuša najti potrebna sredstva za nabavo opreme, predvsem trenerk in nogometnih čevljev. Za vsa tri moštva so tudi preskrbljeni vsi dokumenti in slike za registracijo.

Ob tako načrtnih pripravah nogometašev, upravičeno pričakujemo, da bodo vodstvo kluba in nogometaši uresničili zastavljeno nalogo, to je izboljšali kvaliteto jeseniškega nogometa in svoj položaj na lestvici gorenjske nogometne lige.

M. Cimirotič